

Boerenzwaluw Journaal 13 Friesland 2023

Een overzicht van de boerenzwaluw ringactiviteiten van Jan de Jong

Foto © Jef van Veldhoven.

De jonge boerenzwaluwen slapen graag voordat ze wegtrekken met elkaar in grote riet en biezenvelden bij meren en plassen in natuurgebieden. Ze komen soms van verre uit stallen en schuren en vetten dan terplekke op om gezamenlijk voor het eerst in hun prille leven in september te vertrekken naar hun overwintergebieden in het verre Afrika.

Dit is een uitgave van vogelringer Jan de Jong uit Joure (ringer R24 RAS).

Verbonden aan Vogeltrekstation Wageningen (www.vogeltrekstation.nl).

Onderdeel van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW).

Correspondentieadres ringer; Elias Annes Borgerstraat 66 8501 NG Joure. Tel 0513-414788.

Email j.d.jongringer403@home.nl Blog <http://blog.seniorennet.be/frieslandnatuurnieuws>

Het Copyright van de Fotos en pentekeningen in dit Journaal berust bij de tekenaar en de fotografen.

Dit is een overzicht van de ringactiviteiten van ringers R024/3266 die in 2023 in Friesland zijn uitgevoerd onder anderen ten bate van het RAS-project Boerenzwaluw van het Vogeltrekstation te Wageningen.

Overname van gegevens is niet toegestaan zonder toestemming van de auteur en het Vogeltrekstation.

Inleiding

Het boerenzwaluw jaar 2023 was een voor mij persoonlijk een druk en hectisch jaar. Wat kwam er een enorme hoeveelheid meldingen binnen via de email. Heel veel van die binnenkomende berichten heb ik dan ook zo goed mogelijk in dit verslag opgeslagen. Op plaatsen waar boerenzwaluwen geringd zijn is dit apart opgenomen in het verslag (zie inleiding). Daarvoor heb ik in dit verslag gekozen voor een verslaglegging per woonplaats om het wat beter leesbaar te houden en gegevens wat te koppelen aan een locatie.

In 2023 is er veel aandacht besteed aan het vangen en ringen van volwassen boerenzwaluwen voor het RAS project. Er zijn in 2023 totaal 1327 boerenzwaluwen geringd (607 volwassen, 412 nestjongen en 308 eerstejaars) en er werden 156 individuen met een ring teruggevangen uit voorgaande jaren. Collega ringer Gerard Westerhuis uit Sint Annaparochie is dit jaar toegevoegd aan het RAS boerenzwaluw project R024. Eind 2023 heb ik de noodklok geluid voor het ringen van boerenzwaluw nestjongen in ons land (zie blz. 87-89). Er worden de laatste jaren steeds minder nestjongen geringd (elk jaar zo'n 6000 nodig) en daardoor kunnen we geen goed landelijk beeld meer geven van de overleving en dispersie. Veel boerenzwaluw ringers zijn al flink op leeftijd (over de 70) en lopen niet meer zo snel met grote ladders op gladde vloeren in ligboxen en stallen.

Het bepalen van het aantal broedparen op lokaties is in sommige gevallen als er veel nesten (ook verspreid in diverse stallen) zijn moeilijk in te schatten. Vaak hebben boerenzwaluw paren meer dan 1 nest (meerdere legfels per jaar) die ze gebruiken per seizoen. En het komt nogal eens voor dat oude nesten in het geheel niet meer bezocht worden. Het aantal nesten is dus geen aanwijzing dat er ook zoveel paren zijn. Ook zitten nesten nogal eens verborgen achter balken, spanten of op ongewone plaatsen. Heb al eens een nest aangetroffen op een oude verrekijkertas! Het beste is de bewoonde nesten tegen eind mei (1^e legsel) en half juli (2^e of vervolglegsel) nog eens te tellen. Bij slecht weer perioden komen er nog wel eens zwaluwen pas tegen half mei terug.

Voor het seizoen 2024 zou ik alvast weer U medewerking willen vragen. Meldt U vooral de aankomst van U zwaluwen in stal en schuur. Van niet alle adressen heb ik de aankomstdata terug kunnen vinden in de meer dan 3500 email berichten. Allen nog de beste wensen en een goede gezondheid toegewenst in 2024. Veel leesplezier met dit verslag. Meld U ervaringen het komend seizoen met boerenzwaluwen aan ons. We kijken er naar uit!

xxxxxxx

Boerenzwaluw Onderzoek in Friesland 2023

Door

Jan de Jong Joure

*Ringer 403/R024
Vogeltrekstation
Wageningen*

Adres E.A. Borgerstraat 66
8501 NG Joure
Friesland
The Netherlands

Tel: 0513-414788

Email:
j.d.jongringer403@home.nl

Inhoud

	Blz.
1. Vangstgegevens en bijvangsten in 2023	02-04
2. Boerenzwaluw terug meldingen per ringplaats in 2023	05-06
3. Vroege boerenzwaluwen in het buitenland in 2023	07-09
4. Vroege boerenzwaluw meldingen in Nederland	09-10
5. Vroege boerenzwaluw meldingen in Friesland	10-11
6. Aankomst en vertrek boerenzwaluw	11-18
7. Late waarnemingen in 2023 van boerenzwaluwen in Friesland en Nederland	19
8. Aantekeningen op de broedplaatsen (in alfabetise volgorde) waar geringd is	20-42
9. Aantekeningen op andere niet bezochte broedplaatsen (in alfabetise volgorde)	42-82
10. Mededelingen en korte bijdragen	82-89
11. Dankwoord	89-90
12. Slot	90

Foto © Ellen de Bruin

Boerenzwaluw jongen worden de laatste jaren helaas steeds minder in ons land geringd. In Friesland zijn echter nog genoeg broedplekken te vinden doch er is wel een gebrek aan ervaren ringers die de vogels op meer plekken willen ringen en onderzoeken. Met een oproep hopen we daar verandering in te brengen.

1. Vangstgegevens en bijvangsten in 2023

In onderstaande tabel 1 zijn de aantallen weergegeven van alle boerenzwaluwen die in 2023 door ons voor het wetenschappelijk ringonderzoek zijn gevangen en of geringd in schuren of stallen in Friesland (Tjeukemeer vangsten toegevoegd). Verder zijn bijvangsten van andere soorten apart opgenomen in een tabel 2 eronder.

RING EN VANGTOTALEN 2023												
Ringer R24/403	Jan de Jong	Totaal nieuw	Geringd in 2023					Terug vangsten van vóór 2023				2023
Ringer 3266	Gerard Westerhuis	2023	man	Vr.	onb.		pulli	man	vrouw	onb.	<2023	eind
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
De Knipe	Dekker S	2	1	1								2
De Knipe	Durkstra A.	42	11	6		12	13	10	11		21	63
Deinum	Jansma A.	21	10	8			3					21
Gersloot	Krist M.	8					8					8
Goingarrijp	Bloemers I.	22	5	5			12					22
Haskerhorne	Hoekstra J.	38	11	11			16	7	10		17	55
Hommerts	Adema R.	20	9	10		1						20
Hommerts	Velde F .v.d.	19	10	6		3		1	4		5	24
Hommerts	Hoek Mts. v.d.	15	5	10					3		3	18
Hommerts	Leijenaar J.J.	12	4	1			7					12
Hommerts	Os W. van	16	6	10				1	1		2	18
Hommerts	Zonderland A	47	16	14		3	14					47
Jutrijp	Groenveld I	23	11	12				4	3		7	30
Jutrijp	Jong de H.J.	29	11	16		2		4	1		5	34
Langezwaag	Vries de B.	40	15	10		3	12					40
Oldeberkoop	Koning A.	45	10	13	1	16	5	9	5		14	59
Oldeberkoop	Postma I.	16	9	7								16
Oldekerk	Veenstra R.	89	22	24		20	23	3	1		4	93
Oudega	Stegenga A.	24	6	9		9		6	3		9	33
Oudehorne *3	Berg van den	53	16	16			21					53
Rohel *1	Tjeukemeer	185	1	3	1	180						185
Rotstergaast	Bosga A.J.	20	10	9		1						20
Rotsterhaule	Venema S.F.	129	15	15		9	90	8	6		14	143
Rottum	Schalkx N.	28	4	6		1	17		1		1	29
Snikzwaag	Visser M.K..	50	6	8			36					50
Terwispel	Berga B.	9	3	6				4	4		8	17
Terwispel	Veenstra H.	5					5					5
Terwispel	Vries de A	29	4	5		15	5	1	2		3	32
Terwispel	Wagenaar Sj.	44	7	12		2	23	5	2		7	51
Tijnje *2	Garderen A v	5					5					5
Tijnje	Nieuwland H.	109	11	10			88	1	6		7	116
Tijnje	Willemsen K.	4					4					4
Tjalleberd	Boer de P.	5	3	2					1		1	6
Warga	de Boer K.	2	1	1								2
Warns	Smid B.	83	32	27		24		7	8		15	98
Wommels	Schraa R.	39	14	13		7	5	5	8		13	52
Totaal	Tabel 1	1327	299	306	2	308	412	76	80		156	1483

Tabel 1. Aantal nieuw geringde Boerenzwaluwen in 2023 en terug gevangen individuen van vóór 2023 per locatie.

*1= ringvangsten ringer 403 en 3266 VRS Rohel Tjeukemeer.*2= incl.1 hybride nestjong. *3= ringer 3266

De bijvangsten van andere vogelsoorten bij het Boerenzwaluw project die in de stallen of op het erf zijn gevangen/geringd worden hieronder per locatie/per soort genoemd.

Ringer 403		Boerenzwaluwproject	Geslacht en leeftijd					
plaats	naam	Bijvangsten geringd	man n1kj	Vr. n1kj	n1kj	1kj	pulli	totaal
De Knipe	S. Rekker	zwarte roodstaart					10	10
De Knipe	A. Durkstra	huiszwaluw			1	1		2
Haskerhorne	Hoekstra J.	spreeuw	1					1
	Hoekstra J.	huismus	1	1				2
Hommerts	Velde van der B	spreeuw	1			2		3
	Velde van der B	huismus		1				1
Hommerts	Os H.J. van	holenduif			3			3
	Os H.J. van	huismus	2	2				4
Hommerts	Hoek M.P. v. der	huismus	1	1				2
Hommerts	Zonderland A.	spreeuw	6	3		2		11
	Zonderland A.	huismus	1					1
Jutrijp	Jong de H.J.	huismus	6	3				9
Jutrijp	Groenveld	huismus	5	5				10
Oudega SWF	Stegenga	huismus	1					1
Rotstergaast	Bosga A.J.	spreeuw		4		3		7
Rotsterhaule	Venema S.F.	spreeuw	1	1				2
	Venema S.F.	huismus	11	8		1		20
Tjalleberd	Boer de P.	oeverzwaluw *1	11	4				15
Tijnje	Nieuwland H.	huiszwaluw	2	4		1		7
Warga	De Boer P.	huismus	3	5				8
Warns	Smid B.	huismus		1				1
Wommels	Schraa R.	huismus		1				1
totaal			53	44	4	10	10	121

*1= kolonie van 30 nesten op erf in modderbult. Excl. 3 terugmeldingen (2 vrouw en 1 man).

Tabel 2. Het aantal bijvangsten in Boerenzwaluwproject waren; Zwarte roodstaart 10, Huiszwaluw 9, Spreeuw 24, Holenduif 3, Oeverzwaluw 15, Huismus 60.

Foto © Fokke Stastra, Oldeouwer

Man en vrouw boerenzwaluw op draad bij de woning in Oldeouwer.

2. Boerenzwaluw terugmeldingen per ringplaats in 2023

Ringnummer	land	soort	Geslacht leeftijd	datum	plaats	Afstand in km	Richting in graden	Tijd in dagen	opmerking
AU...45696	NLA	boerenzwaluw	V na1kj	14-06-2016	De Knipe, A. Durkstra				
		boerenzwaluw	V na1kj	05-08-2016	De Knipe, A. Durkstra	0	0	52	Controle en los
		boerenzwaluw	V na1kj	03-06-2017	De Knipe, A. Durkstra	0	0	354	Controle en los
		boerenzwaluw	V na1kj	25-05-2018	De Knipe, A. Durkstra	0	0	710	Controle en los
		boerenzwaluw	V na1kj	09-07-2018	De Knipe, A. Durkstra	0	0	755	Controle en los
		boerenzwaluw	V na1kj	20-05-2021	De Knipe, A. Durkstra	0	0	1801	Controle en los
		boerenzwaluw	V na1kj	23-05-2022	De Knipe, A. Durkstra	0	0	2169	Controle en los
		boerenzwaluw	V na1kj	07-08-2023	De Knipe, A. Durkstra	0	0	2610	Controle en los
BD...40920	NLA	boerenzwaluw	O nestjong	27-07-2020	Tijnje H. Nieuwland				
		boerenzwaluw	V na1kj	24-07-2023	Rottum, Nicole Schalkx	12,18	28,7554	1092	Controle en los
BD...40439	NLA	boerenzwaluw	M na1kj	12-06-2020	Haskerhorne				
		boerenzwaluw	onbekend	08-04-2023	Rottum (DFM)	5,362	316,8824	1030	vensterslachtoffer
		boerenzwaluw	M na1kj	11-04-2023	Fûgelhelling Ureterp	25,2330	233,5647	1033	gestorven
BK...39857	NLA	boerenzwaluw	O nestjong	26-06-2022	Langezwaag				
		boerenzwaluw	M na1kj	11-05-2023	De Knipe, A. Durkstra	1,627	6,1675	319	Controle en los
BA...59337	NLA	boerenzwaluw	O 1kj	25-09-2022	Nat. Park de Groote Peel				
		boerenzwaluw	V na1kj	11-05-2023	De Knipe, A. Durkstra	181,395	184,4367	228	Controle en los
		boerenzwaluw	V na1kj	07-08-2023	De Knipe, A. Durkstra	181,395	184,4367	316	Controle en los
BR...02492	NLA	boerenzwaluw	V na1kj	28-06-2022	Hommerts, van der Velde				
		boerenzwaluw	V na1kj	19-05-2023	Jutrijp, Rinke Groenveld	2,4030	130,7788	325	Controle en los
BR...03483	NLA	boerenzwaluw	M na1kj	25-05-2023	Warns, Bauke Smid				
		boerenzwaluw	M na1kj	08-06-2023	Warns Reade wei	1,7860	205,7494	14	Controle en los
BR...53654	NLA	boerenzwaluw	O nestjong	26-07-2023	Hommerts, A. Zonderland				
		boerenzwaluw	O 1kj	14-08-2023	Hommerts, Krimwei	0	0	19	Dood, verkeer
BR...53807	NLA	boerenzwaluw	O nestjong	07-08-2023	De Knipe, A. Durkstra				
		boerenzwaluw	O 1kj	17-09-2023	Naarden, Oud Valkeveen	90,9210	36,0574	41	Controle en los
BL...90460	NLA	boerenzwaluw	O 1kj	31-07-2022	Laaksum, Warns				
		boerenzwaluw	V na1kj	27-06-2023	Wommels R. Schraa	28,4360	203,9646	331	Controle en los
BD...39231	NLA	boerenzwaluw	M na1kj	29-05-2019	Wommels R. Schraa				
		boerenzwaluw	M na1kj	20-06-2022	Wommels R. Schraa	0	0	1118	Controle en los
		boerenzwaluw	M na1kj	27-06-2023	Wommels R. Schraa	0	0	1490	Controle en los
BH...31935	NLA	boerenzwaluw	O 1kj	02-08-2021	Rohel Tjeukemeer 403				
		boerenzwaluw	V na1kj	13-05-2023	Rotsterhaule, F. Venema	1,2070	236,2553	649	Controle en los
		boerenzwaluw	V na1kj	06-06-2023	Rotsterhaule, F. Venema	1,2070	236,2553	673	Controle en los
..17868485	BLB	boerenzwaluw	O 1kj	30-09-2022	Herentals, Belgie				
		boerenzwaluw	M na1kj	21-08-2023	Jutrijp, H.J. de Jong	212,516	195,9251	325	Controle en los

Boerenzwaluw Journaal 13 Friesland 2023

Ringnummer	land	soort	Geslacht leeftijd	datum	plaats	Afstand	Ringnum mer	land	soort
BH...31745	NLA	boerenzwaluw	O 1kj	21-07-2021	Rohel Tjeukemeer 403				
		boerenzwaluw	M na1kj	13-06-2022	Jutrijp, H.J. de Jong	15,5470	131,6412	327	Controle en los
		boerenzwaluw	M na1kj	21-08-2023	Jutrijp, H.J.de Jong	15,5470	131,6412	761	Controle en los
BP...80029	NLA	boerenzwaluw	O 1kj	15-08-2022	Rohel Tjeukemeer 3266				
		boerenzwaluw	V na1kj	06-06-2023	Rotsterhaule, F. Venema	1,2070	236,2553	295	Controle en los
...8199076	FRP	boerenzwaluw	O na1kj	01-05-2021	Saint-Sauvier Frankrijk				
		boerenzwaluw	O na1kj	20-07-2023	Deinum, Anne Jansma	796,249	199,4917	810	Dood in schuur

Terugmeldingen ander soorten in 2023

Ringnummer	land	soort	Geslacht leeftijd	datum	plaats	Afstand in km	Richting in graden	Tijd in dagen	opmerking
...3828658	NLA	holenduif	O na1kj	13-06-2023	Rotsterhaule, F. Venema				
		holenduif	O na1kj	29-06-2023	Rotsterhaule ,F. Venema	0	0	16	Dood. ventilator

Dit jaar ben ik maar weinig zeslingen van de boerenzwaluw in Friesland tegengekomen.

3. Vroege boerenzwaluwen in het buitenland in 2023.

Even een lijstje met aankomst gegevens uit het buitenland. Vooral waarnemingen van teltrekposten maar ook van “Friezen om ûtens” die toevallig in die landen aanwezig waren met vakantie of met reisgezelschappen daar aanwezig waren. Aanvullingen blijven welkom!

09-02. In Spanje tijdens vakantie geen enkele boerenzwaluw gezien tot 9 februari (Piet Heeringa, Deinum).

19-02. Twee boerenzwaluw en 4 **huiszwaluw** op trektelpost Falaise de Leucate te Leucate in Frankrijk.

24-02. In zuidoost Spanje bij Vera Playa, even boven Almeria de eerste boerenzwaluw, samen met een **rotszwaluw** (Nantsje Winia/melding via Dirkje Winia -Hoekstra).

Foto © Nantsje Winia

24-02-2023. Vandaag voor het eerst zwaluwen gezien in Spanje, wij zitten bij het blauwe stipje in zuidoost Spanje (Vera-Playa/ een stukje boven Almeria). Op de rechter foto het meertje waar de zwaluwen voedsel zochten.

27-02. In het uiterste zuidwesten van Spanje bij Salûcan la Mayon 1 boerenzwaluw en 1 **huiszwaluw** gezien. Ook bij Vera Playa in Spanje 1 boerenzwaluw gezien (Nantsje Winia).

00-02. Eind februari een groepje van 15 a 20 boerenzwaluw bij Sérignam tijdens rondreis in Zuid-Frankrijk (René Regeling en Hendrika Stoker, Balk).

05-03. Bij trektelpost Cabo Roche (onder Cádiz) in Spanje 1 boerenzwaluw.

07-03. Bij trektelpost Lieuran-Cabrieres, Herault (westelijk van Montpellier) in Frankrijk 4 overvliegend naar noord. Op 8 maart daar al 11 boerenzwaluw. Op 11 maart 8 boerenzwaluw en 9 maart 6 boerenzwaluw en 2 **oeverzwaluw**.

09-03. Bij trektelpost Pier-Aiguille (aan Rhône boven Valence) in Frankrijk 1 boerenzwaluw.

10-03. Bij trektelpost Col de l'Escrinet, Ardèche (zuidwestelijk onder Valence) in Frankrijk 1 boerenzwaluw. Op 11 maart daar 4 boerenzwaluw en 2 **huiszwaluw**.

11-03. Bij trektelpost Etang de Canet- Saint Nazaire (oostelijk van Perpignan) in Frankrijk 2 boerenzwaluw, 7 **huiszwaluw** en 72 **rotszwaluw**. Op 12 maart 4 boerenzwaluw en 15 **huiszwaluw** en 15 maart zelfs 44 boerenzwaluw en 2 **huiszwaluw**.

07-04. Bericht binnengekregen van vogelringer Jean Niesz uit België.

Ik verbleef van 18 tot 30 maart 2023 in zuid Portugal en Spanje en heb daar veel zwaluwen gezien. Bij mijn aankomst bleek al dat daar duizenden ex aanwezig waren! Ik zag er bovendien ALLE 5 de Europese soorten, ook **vale gierzwaluw** en waarschijnlijk gewone **gierzwaluw**.

Velen onder hen waren al druk modder aan het verzamelen voor de nestbouw, en hebben een voorsprong van meer dan een maand op "onze" broedvogels. Een koppel **rotszwaluw** had zelfs al eieren!

Er was natuurlijk ook nog trek, zoals van een groep van ongeveer 200 **oeverzwaluw** op draden in het Coto Doniana Nationaal Park. Ook tal van andere soorten trans-Sahara trekkers waren daar reeds aanwezig, zelfs **woudaapjes**! De 1e **boerenzwaluw** werd bij mijn weten op 22 maart in België gespot, de 1e **huiszwaluw** op de 27 maart. Hopelijk wordt het een gunstig seizoen, momenteel is het nog nat genoeg.

Info boerenzwaluw België (Jean Niesz).

Belgie ringers hebben tussen 1930 en nu 296 **boerenzwaluw** controles in Afrika binnen gekregen, 79 van pulli, 178 van juveniele, en 38 van adulten. Er zijn 3 wintervondsten in Noord-Afrika in december en januari! Twee clusters van overwintering van Belgische boerenzwaluwen vallen op, voornamelijk in Ivoorkust, Ghana en Nigeria enerzijds, en westelijk Congo anderzijds.

Echt fantastisch zijn de 34 !!! controles van Belgische ringen op de enorme slaappleats (meer dan 1 miljoen vogels!) van Ebakken-Boje in zuidoost Nigeria. Er is tenslotte een hervangst in België van een Nigeria geringde Boerenzwaluw. Tenslotte valt op dat er de laatste 10 jaren ineens nagenoeg geen vogels meer op Afrikaanse bodem worden gecontroleerd, terwijl je toch net het omgekeerde zou verwachten dunkt me?

Opmerking Jan de Jong; Jean Niesz ringde op 19 juni 2023 zijn 10.000 e huiszwaluw in België! Proficiat Jean!

Verder in Frankrijk op specifieke Trektelpunten.

Trektelpunt Pointe de Grave, Gironde. (Telling tot 13 maart)

03-03. 1 boerenzwaluw

05-03. 3 boerenzwaluw en 9 **oeverzwaluw**

06-03. 4 boerenzwaluw en 19 **oeverzwaluw**

07-03. 1 boerenzwaluw en 3 **oeverzwaluw**

09-03. 1 boerenzwaluw

11-03. 13 boerenzwaluw en 58 **oeverzwaluw**

12-03. 17 boerenzwaluw en 14 **oeverzwaluw**

13-03. 13 boerenzwaluw en 12 **oeverzwaluw**

Trektelpunt Dunes de Prunete-Corse (telling tot 13 maart).

Corsica. (Frans eiland in Middellandse Zee).

02-03. 2 boerenzwaluw

03-03. 8 boerenzwaluw en 78 **rotszwaluw**

04-03. 20 boerenzwaluw

05-03. 2 boerenzwaluw

07-03. 2 boerenzwaluw

08-03. 21 boerenzwaluw en 16 **huiszwaluw**

10-03. 55 boerenzwaluw en 57 **huiszwaluw**

11-03. 9 boerenzwaluw en 6 huiszwaluw

12-03. 19 boerenzwaluw en 9 huiszwaluw

13-03. 66 boerenzwaluw ,8 huiszwaluw en 1 oeverzwaluw.

4. Vroege boerenzwaluw meldingen in Nederland.

05-01. Bij Breskens Nieuwersluis (Zeeland) 1 boerenzwaluw overvliegend (Geert vanderbouwhede).

31-01. In Waterland bij Ilperveld (Noord-Holland) 1 boerenzwaluw insecten vangend tijdens het wilgen knotten gezien (Nico Dekker e.a.).

04-02. In Coendersborg te Groningen een boerenzwaluw voedsel zoekend (Alwin van Lubeck).

12-02. In buitengebied Oudendijk (Noord-Brabant) twee gezien (Gert-Jan Ruis).

Maart meldingen

11-03. In Maarssen 1 in Bethunepolder, provincie Utrecht (Jack Folkers).

13-03. In Zwolle bij Veerallee 1 overvliegend naar zuidwest, provincie Overijssel (Gerrit J. Gerritsen).

14-03. In de Normerpolder bij Hippolytushoef 1 overvliegend naar west, provincie Noord-Holland (Wim Tijssen). In de Westpolder bij Etten-Leur 1 overvliegend, provincie Noord-Brabant (Erik Rijnen). Bij Arcen – Klein Vink 1 gezien, provincie Limburg (Huub Crommentuyn).

15-03. Bij Purmerend-Purmer-Zuid 1 overvliegend, provincie Noord-Holland (Kerstin Monsanto).

16-03. Bij Vorstenbosch-Buitengebied Noordoost 1 gezien, provincie Noord-Brabant (Wim Rijkers). In de binnenstad van Wageningen 1 overvliegend naar noord, provincie Gelderland (Marc Heetkamp). Bij Meijndel-Waterdel, provincie Zuid-Holland 1 voedsel zoekend (Peter Spierenburg).

17-03. Op telpost De Vulkaan bij Den Haag, provincie Zuid-Holland, 1 overvliegend naar noordoost (Sander Bik/Gerjon Gelling/Erik Verlind). Bij Aalst-Heezerheide, provincie Noord-Brabant, 1 overvliegend (Tom Heijnen). Bij Uitgeest- Uitgeesterpolder, provincie Noord-Holland, twee overvliegend (Kees de Jager).

18-03. In Nieuw Beijerland, provincie Zuid-Holland, 1 overvliegend (Martin en Han Benard). In de Eijsder Beemden bij Eijsden, provincie Limburg, 1 overvliegend (Karel Lemmens). In de Voormalige Schor van Bath in Bath, provincie Zeeland, 1 overvliegend (Rien Weststrate). Bij de Angerlosche Broek bij Zevenaar, provincie Gelderland, 1 overvliegend (Guido Janze). In Groningen boven Stadscentrum, provincie Groningen, 1 overvliegend (Rik Winters). Twee overvliegend bij Aalst-Heezerheide, provincie Noord-Brabant (Martijn van der Weijde). Bij Heelsum- Heelsumse Beek, provincie Gelderland, 1 overvliegend (René Vos). Bij Gemert-Zwarte Water, provincie Noord-Brabant, 1 overvliegend naar noordoost (Peter de Boer).

19-03. 1 overvliegend bij Nieuw-Beijerland in Polder Nieuw Piershil-noord, provincie Zuid-Holland (Han Benard). Een overvliegend naar noord te Hatertse Vennen - Heiveld in provincie Gelderland (Peter Hoppenbrouwers). Een overvliegend naar noord te Leidschendam - Nieuwe Driemanspolder in provincie Zuid-Holland (Menno Reemer). Een overvliegend bij Weurt - Kleine Grindgat in provincie Gelderland (Marco Bettink). Een overvliegend bij Kortenhoef – Lambertszkade in de provincie Noord-Holland (Kasper Kluive). Vier overvliegend, even later nog 2 in Oost-Maarland - Grindgat in de provincie Limburg (Hanneke Lankhof). Een voedsel zoekend te Groningen - Noorddijk in provincie Groningen (Marco Glastra). In Keldonk - De Roost 1 overvliegend in de provincie Noord-Brabant (Alexander Vesters). Een overvliegend te Zevenhuizerplas – Populierenbosje bij Oud Verlaat in provincie Zuid-Holland (Jouke). Een overvliegend bij Oostburg - Sophiapolder west in de provincie Zeeland (Leo en Christien Dhoore).

20-03. Een overvliegend te Hengelo bij de Kleigaten van Rientjes in de provincie Overijssel (André van den Berg). Een overvliegend in Den Helder in Polder Het Koe gras in de provincie Noord-Holland (R.J. de Haan). Een overvliegend naar noord bij Deventer - De Worp in provincie Overijssel (Mark Hoksberg). Een overvliegend bij Nijmegen - Lindenholt - Acker in de provincie Gelderland (Agnes van Swaay en Herman Meekes). Een overvliegend bij Uden - Zuid in de provincie Noord-Brabant (Peter van de Braak). Een voedsel zoekend bij Ede, De Klomp – Buitengebied in de provincie Gelderland (Bert Braafhart). Vier bij Weurt - Grote Grindgat in de provincie Gelderland (Max van der Wielen). Een overvliegend bij Amsterdam – Zeeburgereiland in de provincie Noord-Holland (Katrien Depuydt). Een voedsel zoekend bij Arcen - Klein Vink in de provincie Limburg (Huub Crommentuyn). Groep van elf voedsel zoekend, gezien en gehoord, bij Broekhuizenvorst – Uiterwaarden in de provincie Limburg (Mariet Verbeek).

21-03. Twee overvliegend bij Roermond – Herten in de provincie Limburg (Nicky Hulbosch). Een gezien bij Winterswijk – Ratum in de provincie Gelderland (Jan Rademaker). Een overvliegend naar noordoost bij Ossendrecht - Polder Hinkelenoord in provincie Noord-Brabant (Teus Slagboom). Een overvliegend bij Haarlem – Meerwijkplas in de provincie Noord-Holland (Daniël van Beek). Een overvliegend bij Brabantse Biesbosch - Steurgat - Noord in de provincie Noord-Brabant (Leo Boon). Groep van 12 overvliegend bij Kortenhoef - Wijde Blik in de provincie Noord-Holland (Jacob Hansma). Een voedsel zoekend bij de Colijnsplaat - Wanteskuup in de provincie Zeeland (Mark Hoekstein). Vier voedsel zoekend bij Ooijen in de provincie Limburg (Mariet Verbeek). Groep van 8 overvliegend bij Amersfoort – Nieuwland in de provincie Utrecht (Roel Oost). Een overvliegend bij Kring van Dorth in de provincie Gelderland (Mark van Boekel). Een bij Marken in de provincie Noord-Holland (Peter Links).

Meldingen t/m 21 maart. Na 21 maart kwamen de eerste meldingen pas in Friesland.

5. Vroege boerenzwaluw meldingen in Friesland

Alleen losse meldingen genoteerd. Voor de aankomst in de stallen zie de Aankomstlijst 2023.

22-03. In de polder de Zwettepoel bij Joure 1 overvliegend (Wouter M.G. Vansteelant).

23-03. Boven Tzummarum bij Westhoek - Slikken of Voorgronden een overvliegend naar zuidwest (Frank Jellema). In Jouke Sjoerdspolder bij Ferwoude 1 overvliegend (Hans Grotenhuis/Rob Struyk).

24-03. In polder bij Boksum 1 overvliegend (Emma Zorgdrager). Bij Makkum 1 overvliegend (Patrick Agterberg). Bij Kornwerderzand 1 overvliegend naar zuid (Johan op den Dries).

26-03. Te Tytsjerk 1 overvliegend (Marnix Oudega). Bij Griene Dyk aan Sneekermeer een overvliegend (Jeroen Breidenbach/Jens Tamminga). Bij Geele strand te Workum 1 overvliegend (Durk Lautenbach /Janneke Slot). In de Bouwespolder bij Van Oordts Merksen 1 gezien (Erwin Reinstra). **In Joure al een zeer vroege boerenzwaluw terug op het nest aan de Meenscharweg, foto gestuurd (Jan Lenis).**

28-03. Bij Ureterp 1 bij Selmien East gezien (Jelmer Vonk).

29-03. Bij Smelle Warren in Van Oordts Mersken 1 overvliegend (Wender Bil). Te Tytsjerk 1 overvliegend naar noordoost (Marnix Oudega). Bij het Rijsterbos 1 gezien (Eric).

30-03. Twee te Nijefurd (Hessel van der Iest). In De Deelen 5 overvliegend (Martine Huisman). Twee in Zuidhoeksterpolder bij Burgwerd (Gerrit Rozeboom). In Oosterschar bij Sintjohannesga 1 (Eric Elzinga). Bij Ezumakeeg in Lauwersmeer 12 overvliegend (Kees Bode). Bij De Mieden te Ee 1 voedsel zoekend (Nico de Vries). Bij Griene Dyk aan Sneekermeer 1 gezien (Jappie van der Pol). In Soestpolder bij Burgum 1 overvliegend (Jelmer Luykx). Bij Ezumakeeg – Lauwersmeer 3 gezien (John Boerland/Nico de

Vries/Ruben Schut). Bij Sneekermeer -Potskar-noord 1 gezien (Wim van Zwieten). Bij Winsum 1 gezien (Gerrit Rozeboom). Bij Rijsterbos 4 gezien (Theo de Vries). Bij de uitkijktoren Ravenswoud in Fochteloeveen 1 gezien (Ellis Prinse). Bij vogelkijkhut in Oosterschar te Sintjohannesga 1 overvliegend naar zuidwest (Bauke Sienema). Te Hurdegaryp 1 overvliegend naar noord (Marchel Stienstra). Te Noardburgum 1 overvliegend (Martijn Veenstra). Bij Akmarijp 1 overvliegend (Wouter M.G. Vansteelant).

31-03. Te Oldeholtpade 1 gezien (Ruurd Jelle van der Leij). In het Lauwersmeer bij Ezumakeeg 1 overvliegend (Joost /Mathijs). Bij Anjum 1 voedsel zoekend gezien (Rudy Fopma). Te Oldeholtpade 1 gezien (J.de Groot). In Polder Bokkepollen en De Keegen bij Marrum (Gerard Westerhuis). Bij Appelscha 1 gezien (Birding Holland). Bij de Bocht van Molkwar 1 gezien (Hessel van der Iest). Drie overvliegend naar zuidoost bij de Vogelkijkhut in het Oosterschar te Sintjohannesga (Bauke Sienema). Bij de Drait in Drachten 1 overvliegend (Rommert Cazemier). In Noardburgum 1 gezien (Martijn Veenstra). Bij Ferwert in de Blijaerpolder 1 gezien (Rudy Fopma). Bij Goingarip 2 gezien (Wouter M.G. Vansteelant). Te Stavoren 3 gezien (Hessel van der Iest).

Na 31 maart kwamen er heel veel meer meldingen binnen.

Alléén losse meldingen genoteerd. Voor de aankomst *in* de stallen zie de Aankomstlijst 2023.

Bronnen;

- Mijn correspondenten als vogelkundig medewerker van de Leeuwarder Courant (Friesland)
- www.waarneming.nl
- www.trektellingen.nl
- Diverse Facebook contacten
- Boerenzwaluw contactadressen in Friesland en daarbuiten.

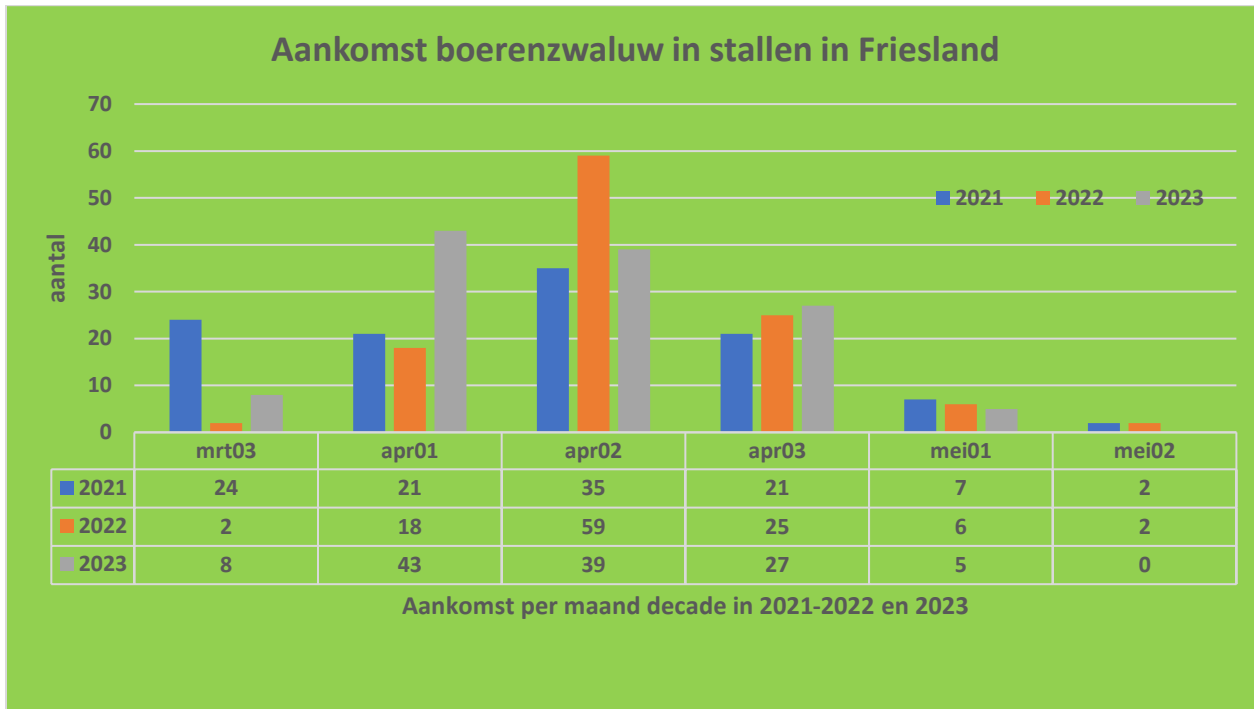
6. Aankomst en vertrek boerenzwaluwen.

De eerste aankomsten van boerenzwaluwen op de broedlokaties kunnen van jaar tot jaar nogal wat verschillen. Als we de gegevens van de jaren 2021 t/m 2023 eens op een rijtje zetten in een grafiek dan valt op dat de piek van de aankomsten in 2023 vooral in de 1^e en 2^e decade van april ligt terwijl dat in 2022 vooral in de 2^e decade van april is. In 2021 verloopt de eerste aankomst veel meer gespreid tussen de 3^e decade van maart en de 2^e decade van april.

Reden van de jaarlijkse verschillen van eerste aankomstdata op de broedplaats zijn afhankelijk van allerlei oorzaken zoals onder anderen;

- Weersomstandigheden tijdens de terugtocht vanuit Afrika (storm, regen, koude).
- Overleving en sterfte van boerenzwaluwen in het overwintergebied (droogte, voedseltekort, gif, predatie, etc.) en tijdens de terugtocht.
- Lokale omstandigheden op de broedplek (weer, voedsel, veranderde omstandigheden, etc.).
- Wel of niet terugkeren van de eerste oudste mannetjes boerenzwaluw op broedplek (nemen hun oude nesten/territoria weer in).

In de grafiek hieronder zien we de aankomsten in 2021 (n=111), 2022 (n= 112) en 2023 (n= 122). Daarbij valt op dat de aankomsten gemiddeld zo rond de 15 april liggen (2021/13 april, 2022 16 april en 2023 14 april).

In de hieronder opgenomen lijst met jaarlijkse aankomsten van boerenzwaluwen in de stallen in 2022 en 2023 per woonplaats/ provincie/land de gegevens van aankomst bij de verschillende adressen inzien. Bij velen is ook de vertrek data van de laatste boerenzwaluwen uit de stallen opgenomen.

Mocht U locatie erbij staan controleer dan of alle data aanwezig zijn. Heeft U aanvullingen geeft het dan aan me door zodat de lijst bijgewerkt kan worden.

Foto © Facebook onbekende fotograaf

Ook in Spanje komen albino boerenzwaluwen voor, hier 1 tussen soortgenoten op een afrastering draad.

Jaarlijst aankomsten in 2022 en 2023

Nr	plaats	provincie of land	Naam	1e terug in stal 2022	N	1e terug in stal 2023	N	Datum vertrek uit stal 2023
1	Aalsum	Friesland	Maatschap Andringa					
2	Akkrum	Friesland	Hyltsje Hilverda	2-mei	2	12-apr	2	
3	Appelscha	Friesland	Adrienne Jonker	13-apr	2	19-apr	1	20-aug
4	Ballum Ameland	Friesland	Petra Visser	23-apr	1	21-apr	2	
5	Ballum Ameland	Friesland	Eveline Sinnema Bij Risje			14-apr	2	
6	Baak	Gelderland	Anja Verbeek	16-apr	1	9-apr	4	04-sep
7	Bears	Friesland	Jochum Rijpma	16-apr	2	16-apr	2	07-sep
8	Berkenwoude	Z-Holland	Jaap Graveland	9-apr	1			
9	Berltsum	Friesland	Anneke Klaver-Soepboer			6-apr	1	
10	Bovensmilde	Drenthe	Rita Delger	3-apr	1	8-apr	2	
11	Bonheiden	Belgie	(via jean niesz)	7-apr	2			
12	Britsum	Friesland	Simon en Joke Deelstra	7-apr	1	12-apr	6	21-sep
13	Britswert	Friesland	Kees en Afke Hoogland	11-apr	1	9-apr	2	17-sep
14	Broeksterwâld	Friesland	Elisabeth Post					
15	Broek bij Joure	Friesland	Jan Bles					
16	Buren Ameland	Friesland	Janke Nobel					
17	Burgum	Friesland	Jaap en Rinske van Leersum	21-apr	2			
18	Burgum	Friesland	Tsjebbo Durk de Jong	6-apr	1	4-apr	1	
19	Dedgum	Friesland	Ton Westendorp	30-apr	2	22-apr	1	22-sep
20	Deinum	Friesland	Piet en Femmy Heeringa			4-apr	2	19-aug
21	Deinum	Friesland	Anne Jansma	6-apr	1	10-apr	1	
22	De Knipe	Friesland	Sil Dekker	23-apr	1	22-apr	1	
23	De Knipe	Friesland	A. Durkstra			10-apr	2	
24	Delfstrahuizen	Friesland	Nelleke Roos	26-apr	2	25-apr	2	
25	Doornspijk	Gelderland	via Jan van der Zee			8-apr	1	
26	Drachten	Friesland	Thomas Dijkstra	1-mei	1	15-apr	3	01-sept
27	Drachtster Compagnie	Friesland	Jaap en Marjolein de Graaf			12-apr	1	
28	Drefach/West Wales	Engeland	Kev Jackson	9-apr	1	2-apr	1	
29	Drogeham	Friesland	Egbert Veenstra	9-apr	1	5-mei	1	
30	Eastermar	Friesland	Arend Timmerman	11-apr	1	26-apr	1	
31	Eastermar	Friesland	Willem Oevering					
32	Elahuizen	Friesland	via Nantsje Winia			23-apr	1	
33	Ennepertal	Duitsland	Abbink			30-mrt	2	
34	Ermelo	Gelderland	Marion Derks /schaapskooi	5-apr	1			

Boerenzwaluw Journaal 13 Friesland 2023

Nr	plaats	provincie of land	Naam	1e terug in stal 2022	N	1e terug in stal 2023	N	Datum vertrek uit stal 2023
35	Friens	Friesland	Sybe van der Meulen	29-apr	1			
36	Gelselaar	Gelderland	Arend Heideman	10-apr	1	9-apr	1	28-aug
37	Gelselaar	Gelderland	Wilbert Oltvoort	11-apr	2	7-apr	1	
38	Gelselaar	Gelderland	Peter Kwant			4-apr	2	
39	Gersloot	Friesland	Marijke Krist			?	?	
40	Goingarip	Friesland	Bloemers I.	13-apr	3	29-mrt	2	
41	Gorredijk	Friesland	Keimpe Strikwerda			21-apr	1	
42	Grou	Friesland	Maatschap. Wartena- Hoekstra					
43	Grou	Friesland	Sjoerd en Hinke Hoekstra	16-apr	2	9-apr	1	
44	Grijpskerk	Groningen	Lageweg	12-apr	2			
45	Haarlo	Gelderland	Rebecca Kistemaker Meijerink	28-mrt	1	27-mrt	1	
46	Hallum	Friesland	Ynse Vellenga	10-apr	1			
47	Harkema	Friesland	Foppe van der Meer	9-apr	1	10-apr	1	11-sep
48	Harkema	Friesland	Eelke Sikkema	10-apr	1	9-apr	1	
49	Harkema	Friesland	Erik Gorter	8-apr	1			
50	Haskerhorne	Friesland	Familie Bulsing	2-apr	1	9-apr	2	
51	Haskerhorne	Friesland	Hieke en Nico Boersma					
52	Haskerhorne	Friesland	Sake en Jolanda Hoekstra	12-apr	2	12-apr	2	
53	Haule	Friesland	Douwe en Joke Visser			12-apr	2	
54	Haulerwijk	Friesland	Dirk Hiemstra					
55	Hegebeintum	Friesland	Jurjen Bloem	29-apr	1	13-apr	2	
56	Hempens	Friesland	Pieter en Nellie de Boer	30-apr	1	23-apr	>2	
57	Hemrik	Friesland	Theun en Marije Algra	24-apr	6	14-apr	3	
58	Hemrik	Friesland	Henk.F.Hansma	7-mei	2	30-apr	1	
59	Hitzum	Friesland	Joki Bakkers	19-apr	2	12-apr	1	20-sep
60	Hitzum	Friesland	Bouwe en Betty Blanksma	8-apr	1	10-apr	2	
61	Hollum Ameland	Friesland	Klaas en Jellie Nobel	26-apr	1	17-apr	1	
62	Hollum Ameland	Friesland	Natascha Gielen			27-apr	2	
63	Hollum Ameland	Friesland	Jeroen Lap			25-apr	2	
64	Holwerd	Friesland	Jan Idsardi			10-apr	1	18-sep
65	Hommerts	Friesland	H.J. van Os					
66	Hommerts	Friesland	Mts van der Hoek					
67	Hoornsterzwaag	Friesland	Jan en Jet Hofstra	16-mei	2	29-apr	3	
68	Houtigehage	Friesland	Kees van der Meulen	12-apr	2	10-apr	1	
69	Houtigehage	Friesland	Willy Pultrum	11-apr	2			
70	Hurdegaryp	Friesland	Anja en Dick van Schelven			9-mei	1	01-sep
71	Huis Ter Heide	Drenthe	Orpa Sekeroneij	14-apr	2	14-apr	2	

Boerenzwaluw Journaal 13 Friesland 2023

Nr	plaats	provincie of land	Naam	1e terug in stal 2022	N	1e terug in stal 2023	N	Datum vertrek uit stal 2023
72	It Heidenskip	Friesland	Gerdy Westendorp			9-apr		19-sep
73	Jelsum	Friesland	Marie Christien van Deursen	12-apr	4	30-mrt	1	
74	Jonkerslân	Friesland	Cor en Heleen Achterberg	26-apr	1	14-apr	1	08-sep
75	Joure	Friesland	Artina Oppenhuizen	14-apr	1	4-apr	1	
76	Joure	Friesland	Jan Lenis			26-mrt	1	
77	Jubbega	Friesland	Riekje Dijkstra	10-apr	1	13-apr	1	
78	Jutrijp	Friesland	Wilbert Boersma					
79	Jutrijp	Friesland	Rink Groenveld			12-apr	1	
80	Jutrijp	Friesland	H. Huitema					
81	Jutrijp	Friesland	H.J. de Jong	16-apr	2	13-apr	2	
82	Katlijk	Friesland	Hendrik en Atsje de Vries	21-apr	3	10-apr	1	05-sep
83	Kilkenny	Ierland	Shelly Kane			16-apr	2	
84	Kinum	Friesland	Willy Nijdam	30-apr	1			
85	Kollum	Friesland	Yttje Solle	25-apr	1	22-apr	2	
86	Kollum	Friesland	Anny de Jong	15-apr	1			
87	Kollum	Friesland	Willem van der Kooij	13-apr	2	9-apr	2	
88	Kollumerpomp	Friesland	Menne Osinga	12-apr	1	21-apr	2	24-sep
89	Kortehemmen	Friesland	Hilda Mollenhorst					
90	Koufurderrige	Friesland	Jan Brouwer	16-apr	2	18-apr	2	
91	Koufurderrige	Friesland	B.de Vries					
92	Langezwaag	Friesland	Joop Petter	25-apr	3	10-apr	2	
93	Langezwaag	Friesland	Sietse van der Wal	14-apr	1	5-apr	1	15-sep
94	Langezwaag	Friesland	B. de Vries					
95	Langezwaag	Friesland	G.J.Fekken	13-apr	1	9-apr	2	
96	Lippenhuizen	Friesland	L. Jager	14-apr	2	22-apr	>2	
97	Lippenhuizen	Friesland	Wytse de Jong	15-apr	1	16-apr	1	26-aug
98	Luxwoude	Friesland	maatschap Maat - Flier					
99	Maastricht	Limburg	kinderboerderij De Heeg			29-mrt	1	
100	Maastricht	Limburg	Fons Gillissen			1-apr	1	
101	Makkum	Friesland	Wietske Visser	10-apr	1	11-apr	3	15-sep
102	Meddo	Gelderland	Diana Abbink			30-mrt	2	
103	Metslawier	Friesland	Tjitske Veenstra-van Dijk	10-apr	1	5-apr	1	
104	Midlum	Friesland	Alida Kroon	15-apr	1	26-apr	2	
105	Mildam (brug)	Friesland	Jan Oord	29-mrt	6	9-apr	2	
106	Moddergat	Friesland	Fûgelpits			10-apr	2	
107	Molkwerum	Friesland	Mineke Bekkema	14-apr	2	7-apr	1	24-sep
108	Muizen	Belgie	(via jean niesz)	11-apr	1			

Boerenzwaluw Journaal 13 Friesland 2023

Nr	plaats	provincie of land	Naam	1e terug in stal 2022	N	1e terug in stal 2023	N	Datum vertrek uit stal 2023
109	Muizen	Belgie	(via jean niesz)	10-apr	1			
110	Nieuweschoot	Friesland	Tineke de Boer-Geerligs	6-apr	1	10-apr	4	
111	Nijehaske	Friesland	Jan Kroes en Baukje Tilma	28-apr		geen	0	
112	Noardburgum	Friesland	Sep Sierksma					
113	Noardburgum	Friesland	Jan en Froukje van der Veen	12-apr	2	31-mrt	1	16-sep
114	Noardburgum	Friesland	Johannes van der Veen	11-apr	1			
115	Offingawier	Friesland	Dirkje Winia Hoekstra	17-apr	1	11-apr	3	
116	Oldeberkoop	Friesland	A. Koning	12-apr	2	28-mrt	1	
117	Oldeberkoop	Friesland	Ieke en Herman Postma	12-apr	1	9-apr	1	
118	Oldeberkoop	Friesland	Dirk Schipper	21-apr	2	11-apr	2	
119	Oldekerk	Groningen	Roel en Maartje Veenstra	12-apr	3	1-apr	1	
120	Oldemarkt	Friesland	Hennie van Gelder-de Roos			9-apr	1	
121	Oldeouwer	Friesland	Alkema J.					
122	Oldeouwer	Friesland	P. Klompmaker					
123	Oldeouwer	Friesland	H. Nijholt	18-apr	1	17-apr	1	
124	Oldeouwer	Friesland	Fokke Stastra	5-mei	2	30-apr	1	
125	Ommen	Overijssel	Ton Elzerman	12-apr	1	6-apr	2	
126	Oosternijkerk	Friesland	Els Daan	11-apr	1	21-apr	2	
127	Oosternijkerk	Friesland	Roel Sikkema	16-apr	1	17-apr	2	
128	Oosterzee	Friesland	Jan van der Stouwe					
129	Oosterzee	Friesland	Pieter Mulder	12-apr	1	31-mrt	1	
130	Oost Vlieland	Friesland	Alie Wijbenga			23-apr	>2	27-aug
131	Opende	Groningen	Marten Sipkema			27-mrt	2	
132	Oudega SWF	Friesland	Abe Stegenga	18-apr	6	14-apr	2	
133	Oudega SWF	Friesland	Wiepkje Hoekstra			13-apr	1	
134	Oudebildtziyl	Friesland	Peter Adrichem	21-apr	2	11-apr	1	
135	Oudehaske	Friesland	Lykle Stegenga	11-apr	1	16-apr	1	
136	Oudkerk	Friesland	Klaske Adema	12-apr	5	5-apr	2	
137	Oudwoude	Friesland	Willem en Sietske Jonkman			30-apr	1	
138	Ouwsterhaule	Friesland	Maatschap Wietsma					
139	Paesens	Friesland	Oane Taekema	19-apr	1	7-apr	1	10-sep
140	Pietersbierum	Friesland	Gorrit en Klaske Smidts	17-mei	2	25-apr	2	
141	Preston Lancashire	Engeland	Liz Roskell					
142	Radewijk	Overijssel	Ria Vinke Ranter					
143	Rohel	Friesland	D.J. Akkerman	18-apr	2			
144	Rotstergaast	Friesland	Janke Althuisius			5-mei	2	
145	Rotsterhaule	Friesland	Afke Baas	13-apr	1			

Nr	plaats	provincie of land	Naam	1e terug in stal 2022	N	1e terug in stal 2023	N	Datum vertrek uit stal 2023
146	Rotsterhaule	Friesland	J. de Kleijne					
147	Rotsterhaule	Friesland	S.F. Venema	8-apr	1	9-apr	2	
148	Rottum	Friesland	H en E. Meester					
149	Ruigahuizen	Friesland	Melle van der Goot	13-apr	2	19-apr	1	02-sep
150	Rijs	Friesland	Piet Bosman	16-apr	2	7-apr	1	
151	Scharsterbrug	Friesland	Siebe en Titia Bosma	25-apr	1	4-mei	2	
152	Sint Anna Parochie	Friesland	Alco de Jong	28-apr	1	10-apr	2	
153	Sint Anna Parochie	Friesland	Sophie Brakel�	28-mrt	1	9-apr	2	
154	Sint Johannesga	Friesland	Petra Vermaning	11-apr	1			
155	Sint Johannesga	Friesland	Wiebe Hoekstra					
156	Snikzwaag	Friesland	Frida en Menno Visser			7-apr	1	
157	Stavoren	Friesland	Geeske Visser en Wiepke Wierda	1-mei	1	27-apr	2	
158	Steggerda	Friesland	Ultsje Jellema					
159	Stoke, Worcestershire	Engeland	Susanne Mitchell			14-apr	1	
160	Suamarreheide	Friesland	Bareld Storm	9-apr	1	6-apr	1	
161	Sumar	Friesland	Hendrik van der Meer	2-apr	1	30-mrt	1	
162	Terband	Friesland	Bob en Gerda Jonker	7-mei	2	10-apr	2	
163	Terband	Friesland	Trienke en Henk Tjepkema	12-apr	4	5-apr	1	02-sep
164	Terwispel	Friesland	Bart Berga	12-apr	2	10-apr	2	
165	Terwispel	Friesland	Evert Wind					
166	Terwispel	Friesland	Arie en Ilse Steenwijk	11-apr	2			
167	Terwispel	Friesland	Hannelien Ruijs Marc van Leuven					
168	Terwispel	Friesland	Rikus en Trytsje Veenstra			12-apr	2	
169	Terwispel	Friesland	Sjoerd Wagenaar	11-apr	4	14-apr	1	
170	Tijnje	Friesland	de Vries					
171	Tijnje	Friesland	Harriet Nieuwland	11-apr	2	3-apr	1	
172	Tijnje	Friesland	Eelke van der Veer	13-apr	1			
173	Tijnje	Friesland	Gerda Oosterhof			30-apr	2	
174	Tijnje	Friesland	Jenny Hoogeboom					
175	Tijnje	Friesland	Ernst de Groot	14-apr	1			
176	Tijnje	Friesland	Annemarie van Garderen	13-apr	1	9-apr	4	
177	Tijnje	Friesland	Anneke Ziel			15-apr	1	10-sep
178	Tjalleberd	Friesland	Willem en Anneke Banga			30-mrt	1	
179	Tjalleberd	Friesland	Piet de Boer	6-apr	2	1-apr	2	
180	Tjerkgaast	Friesland	Marten van der Heide			11-apr	2	
181	Twijzel	Friesland	Joke Smith	18-apr	1	10-apr	2	25-sep
182	Twijzel	Friesland	Neeltje Nicolai					06-sep

Nr	plaats	provincie of land	Naam	1e terug in stal 2022	N	1e terug in stal 2023	N	Datum vertrek uit stal 2023
183	Tzummarum	Friesland	Wopke de Groot					
184	Uitwellingerga	Friesland	Bauke van der Meer	12-apr	1	24-apr	3	
185	Vegelinsoord	Friesland	Herman Lenes	29-apr	1			
186	Wanneperveen	Overijssel	Jan van der Zee	12-apr	1	7-apr	1	
187	Warga	Friesland	Keimpe Gerrit de Boer	30-apr	2	20-apr	1	
188	Warga	Friesland	Aafke en Wiebe Kooistra	11-apr	1	17-apr	3	
189	Warga	Friesland	S. Talsma					
190	Warns	Friesland	P.J. Dijkstra					
191	Warns	Friesland	Bauke Smid	12-apr	2	30-mrt	1	24-sep
192	Warns	Friesland	Sybe de Vries					
193	Welsrijp	Friesland	Joustra					
194	Westergeest	Friesland	Johannes Annema					
195	Wijckel	Friesland	Daan Meijer	11-apr	1			
196	Wijnaldum	Friesland	Sytse Elzinga					
197	Wijnaldum	Friesland	Rinze en Maartje Post	18-apr	2	25-apr	2	20-sep
198	Wijnjewoude	Friesland	Frans Pool	21-apr	1	14-apr	2	13-sep
199	Wijnjewoude	Friesland	H.Drent	18-apr	2	22-apr	2	
200	Wijnjewoude	Friesland	Ineke Westers	24-apr	1	4-mei	2	
201	Wijtgaard	Friesland	Kees Reitsma	17-apr	1	8-apr	2	
202	Wognum	N-Holland	Jacob Blank	13-apr	2	25-apr	2	08-sep
203	Wommels	Friesland	Roel Schraa	11-apr	2	12-apr	1	23-sep
204	Workum It Heidenskip	Friesland	Gerdy Westendorp			9-apr	1	
205	Workum	Friesland	Jitske Ruiters Postma			23-apr	2	
206	Zwagerbosch	Friesland	Doete Zandstra	13-apr	1			
207	Zweins	Friesland	Anneke de Boer	24-apr	4	13-apr	2	

Foto © Renze Westra.

Jonge boerenzwaluwen zwerven eerst wat in de omgeving van de geboorteplek rond om later te vertrekken naar een grote slaapplek in de omgeving.

7. Late waarnemingen in 2023 van boerenzwaluwen in Friesland en Nederland.

Friesland. (Vanaf 01-11-2023).

- 04-11.** In het Lauwersmeer 1 gezien op dijk tussen Lauwersoog en Bantpolder (Gertjan van Noord).
05-11. Twee overvliegend naar zuidwest bij Koehool (Marnix Oudega).
08-11. Bij Lies op Terschelling 1 overvliegend naar zuidwest (Harm Meek). In het Lauwersmeer bij kampeerboerderij De Pomp 1 gezien (Jasper Schut).
11-11. Twee overvliegend naar zuidwest op Terschelling bij Duinen Noord van Longway (Jan van der Winden).
12-11. Bij Koehool 1 overvliegend naar zuidwest (Marnix Oudega).
14-11. Bij het Hollumberbos op Ameland 1 gezien (Bianca Meijers).
18-11. Bij het Canadameer te Elsloo 1 overvliegend (Dirk Haaijema).
21-11. Op Terschelling bij West Terschelling 1 overvliegend naar west (Harm Meek/Daan van der Elsen).
22-11. Bij de Griene Dyk aan het Sneekermeer 1 voedsel zoekend (Dick Pruiksmā).
25-11. Bij West Terschelling op Terschelling 1 voedsel zoekend (Jasper Schut).

Nederland (vanaf 25-11-2023).

- 25-11.** Drie gezien bij Apeldoorns Kanaal te Hattem /Gelderland (Gwen Oudakker).
26-11. Vijf gezien te Strijensas in Buttervlietspolder /Zuid Holland (Arie Leijdens e.a.). In Bunschoten bij Laakse Duiker/ Gelderland 1 gezien (Bert Geelmuijden). Bij Kwadendamme - Langeweegje e.o./ Zeeland 1 overvliegend (Edward Minnaar).
28-11. Bij Hattem in Hoenwaard/Gelderland 1 gezien (Ineke Santing- van den Bosch).
30-11. Twee in 's Gravenpolder – Willem Annapolder/Zeeland (Chiel Jacobusse).
01-12. In de Brabantse Biesbosch – Noordwaard/polder de Kroon/Noord Brabant 1 gezien (Wiggele de

Haas/ Joop Scheijbeler). Twee voedsel zoekende in 's Graven polder – Willem Annapolder /Zeeland (Chiel Jacobusse).

02-12. Twee in 's Graven polder – Willem Annapolder/Zeeland (Pieter Beeke).

04-12. Een in 's Graven polder – Willem Annapolder /Zeeland (Chiel Jacobusse).

07-12. Een in 's Graven polder – Willem Annapolder/Zeeland

20-12. Een in 's Graven polder – Willem Annapolder /Zeeland (Marcel Klootwijk /Martien Berman e.a.).

Foto © Marcel Klootwijk (Facebook).

20-12-2023. Boerenzwaluw vandaag nog in de Zak van Zuid-Beveland. Rond de rioolwaterzuivering waar deze boerenzwaluw foerageert zijn meer insecteneters aanwezig.

7. Aantekeningen op de ringplekken

De Knipe.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
De Knipe	Dekker S	2	1	1								2
De Knipe	Durkstra A.	42	11	6		12	13	10	11		21	63

S. Dekker.

22-04. Aankomst eerste boerenzwaluw in geitenstal (Sil Dekker).

01-05. De tweede boerenzwaluw is ook terug ze hebben het nest alweer wat bijgewerkt het zal niet lang duren dat ze het eerste ei leggen want ze zijn de hele dag druk aan het paren. Vanmorgen kwamen er nog vier boerenzwaluwen in de stal maar die waren niet welkom en zijn er weer uitgejaagd door het eerste paartje. De zwarte roodstaart zit ook alweer te broeden in de overkapping (Sil Dekker).

08-05. Volgens mij zijn de jonge zwarte roodstaarten nu een dag of vijf oud (Sil Dekker).

11-05. Vanmorgen rond 08:00 uur de 2 volwassen boerenzwaluwen in geitenstal geringd. Gevangen met 3 m mistnet voor de deur. In overkapping zithoek ook nestje met 5 jonge **zwarte roodstaart** geringd van 7 dagen oud.

Foto © Jan de Jong

11-05-2023. Een van de jonge zwarte roodstaarten in pose op de hand van Sil Dekker.

21-06. De zwarte roodstaarten hebben weer jongen, ik denk dat ze nu een week oud zijn. De boerenzwaluwen hebben 4 jongen maar die zijn al uit het nest (Sil Dekker).

23-06. Nestje met 5 jongen van plm. 8 dagen oud van de **zwarte roodstaart** (2^e legsel) geringd op zelfde plek als 11 mei.

A. Durkstra.

10-04. Aankomst 2 boerenzwaluwen in stal (A. Durkstra).

11-05. Vanmorgen tussen 07:45– 09:45 uur met 2 x 3 m net voor de deuren 33 boerenzwaluwen (18 man/15 vrouw) en 1 **huiszwaluw** gevangen. Twee boerenzwaluw vlogen er nog buiten om toen ik bij de gesloten stal aankwam. Van het paar huiszwaluw, wat een nest bouwde boven de deur, vloog er 1 volwassen in het net. In totaal 13 boerenzwaluw en 1 huiszwaluw geringd en 20 boerenzwaluwen terug gevangen uit voorgaande jaren.

07-08. Vanmorgen tussen 06:45 – 08:50 uur met 2x 3 m netten voor de deuren gevangen en 4 nesten met jongen geringd. Totaal 29 boerenzwaluw geringd 13 pulli, 12 1kj en 3 volwassen (1 vrouw/2 man). Ook 1 1kj **huiszwaluw** gevangen/geringd uit de inmiddels 2 nesten boven de deur. Zeker 33 boerenzwaluwen terug gevangen, slechts 1 daarvan had ik in 2023 nog niet eerder gecontroleerd. Dit bleek een vrouw na 1kj te zijn die al op 14 juni 2016 in dezelfde stal als volwassen vogel was geringd. Tijdens het ringen van de zwaluwen zag ik bij de vijver nog een **grote bonte specht** die druk in de boom aan het kloppen was en op zoek naar voedsel.

Deinum.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Deinum	Jansma A.	21	10	8			3					21

A. Jansma.

10-04. Aankomst eerste boerenzwaluw in schuur (Anne Jansma).

18-07. Momenteel zit er een boerenzwaluw bij ons in de schuur in Deinum met een metalen ring. Ik meende dit vorig jaar ook al te zien, maar nu zag ik het duidelijk. De zwaluw zit op hetzelfde nest als vorig jaar (Anne Jansma).

20-07. Anne Jansma vindt in de stal onder nest een dode boerenzwaluw met een Franse pootring FRP...8199076. De vogel is op 1 mei 2021 als na 1kj geringd te Saint Sauvier (ten WNW van Lyon) in Frankrijk. Afstand 796 km Tijd 810 dagen.

21-07. Vandaag nog een groep van >80 boerenzwaluwen om de boerderij. Ze blijven lang hangen. Ze zullen spoedig, bij beter wordend weer, wel naar het zuiden trekken. Het merendeel slaapt al niet meer in de boerderij (Anne Jansma).

22-07. De dood gevonden boerenzwaluw met Franse pootring werd op 1 mei 2021 geringd tijdens de doortrek van voorjaarstrek. Aantekeningen die ik maakte op in het jaar 2021 waren: ‘Warm in maart, vanaf begin april zeer koud met hagel en sneeuwbuien. Begin april 2 boerenzwaluwen slapend in de schuur. Tot 15 april temperaturen onder de 10 graden en 's nachts nachtvorst. Mei koud en nat. Op 18 april ca. 8 zwaluwen aanwezig. Hele late eerste leg (20 mei).’ Dit past dus wel bij het beeld van de geringde zwaluw die op 1 mei 2021 nog in Frankrijk was (Anne Jansma).

25-07. Het is wel heel toevallig, maar de betreffende boerenzwaluw met ring lag eind vorige week dood onder het nest (oorzaak onbekend). De boerenzwaluw is geringd met een Franse pootring. Op het bedrijf zitten dit jaar 23 paar (t.o.v. 18 paar in 2022).

30-07. In de boerderij zitten zo'n 15 paar, het merendeel is nu met de tweede leg bezig. In het buthus nog 3 paar. De rest in andere gebouwen (Anne Jansma).

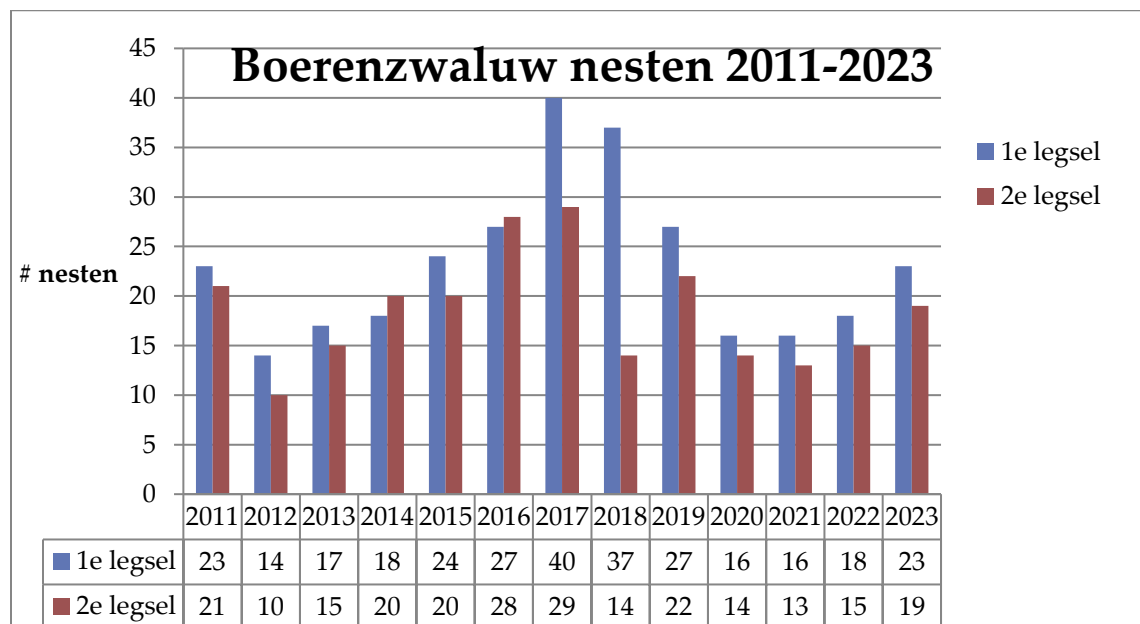
08-08. Vanmorgen tussen 06:45 – 09:10 uur met 1 x 3m mistnet aan de binnenzijde van de schuurdeur gevangen. Door de wind op de deur moeilijk te vangen. In totaal 18 volwassen boerenzwaluw (10 man/8 vrouw) en 3 nestjongen geringd. Zeker 15 paar in de schuur en 3 paar in bûthûs en 5 paar elders in kalverhokken en ligboxstal. Zeker 23 paar aanwezig.

Foto © Jan de Jong (links) Anne Jansma (rechts).

08-08-2023. De boerenzwaluwen werden door Jan de Jong geringd en doorgemeten in de schuur.

27-10. Het aantal nesten op de Ljochtewei tussen 2011 en 2023 fluctueert sterk met de jaren en heeft te maken o.a. Met het broedsucces en de overleving in Afrika maar ook met predatie van kerkuil en steenmarter in de schuur (Anne Jansma).

© Anne Jansma

Gersloot.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Gersloot	Krist M.	8					8					8

M. Krist.

09-06. Vanmorgen tussen 09:05 – 09:35 uur 2 nesten (2 x 4) met totaal 8 jongen geringd in open paardenstal. Zeker 3 nesten aanwezig. Oude vogels moeilijk te vangen door open stal.

Goingarijp.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Goingarijp	Bloemers I.	22	5	5			12					22

I. Bloemers.

29-03. Eerste twee boerenzwaluwen terug in de garage (Ineke Bloemers).

28-07. Vanmorgen tussen 08:00 – 09:30 uur met 1 x 3m net 10 volwassen boerenzwaluwen gevangen (5 man/5 vrouw) en geringd. Verder 3 nesten met totaal 12pulli (1 x 3,1 x 4 en 1 x 5) geringd. Er vlogen vanmorgen al veel zwaluwen buiten om. In de garage veel plastic zeildoek. Moeilijk bij nesten te komen. Zeker meer dan 10 paar aanwezig.

Haskerhorne.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Haskerhorne	Hoekstra J.	38	11	11			16	7	10		17	55

J. Hoekstra.

12-04. Eerste twee boerenzwaluwen terug in de schuur (Jolanda Hoekstra).

17-05. Vanmorgen tussen 07:45 – 09:30 uur met 1 x 3m mistnet voor schuifdeur in totaal 32 boerenzwaluw (18 vrouw/14 man) gevangen, hiervan 15 geringd (8 vrouw en 7 man). 17 boerenzwaluwen (7 man/10 vrouw) droegen al een ring van voorgaande jaren. Verder geringd 1 man nalkj **spreeuw** en 2 **huismus** (1 man/1 vrouw). Veel boerenzwaluw bleven vanmorgen hoog in de schuur rondvliegen en wilden niet naar buiten.

14-06. Vanmorgen tussen 07:30 – 08:45 uur met 1 x 3m mistnet voor de deur 11 volwassen (6 man en 5 vrouw) gevangen, hiervan 7 geringd (4 man/3 vrouw). Vier (2 man/2 vrouw) droegen al een ring die op 17 mei geringd of gecontroleerd waren. Verder in totaal 16 nestjongen geringd (1 x 3, 2 x 4 en 1 x 5). Een **huismus** (vrouw nalkj) werd terug gevangen die ik op 17 mei ringde. Ook vandaag bleven de boerenzwaluwen hoog in de schuur. Nadat ik het mistnet ervoor weg haalde en de vogels naar buiten

vlogen het net weer aan de binnenzijde geplaatst. Vogels kwamen helaas met het mooie weer niet meer binnen. Zeker 25 broedparen aanwezig.

Hommerts.

Boerenzwaluw		geringd	Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				totaal
plaats	naam		m	vr	Onb.	pulli	m	vr	onb	totaal		
			n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Hommerts	Adema R.	20	9	10		1						20
Hommerts	Velde B .v.d.	19	10	6		3		1	4		5	24
Hommerts	Hoek Mts. v d	15	5	10					3		3	18
Hommerts	Leijenaar J.J.	12	4	1			7					12
Hommerts	Os W. van	16	6	10				1	1		2	18
Hommerts	Zonderland A.	47	16	14		3	14					47

R. Adema.

01-08. Vanmorgen tussen 07:45 – 09:40 uur met 1 x 3 m mistnet voor de roldeur en 1 x 6 m net in de loods in totaal 20 boerenzwaluw gevangen en geringd (9 man/10 vrouw en 1 eerste jaars). Zeker 10 broedpaar aanwezig. Vogels waren gemakkelijk te vangen, 1 man bleef buiten rondvliegen en wilde niet naar binnen. In de loods volgende keer 1 x 10 m mistnet (hoog) gebruiken als er vliegvlugge jongen zijn. Geen nestjongen geringd.

F. van der Velde.

03-07. Vanmorgen tussen 07:55 – 09:30 uur met 1 x 3m mistnet voor de schuifdeur achter in ligbox in totaal 26 boerenzwaluwen gevangen. Hiervan geringd 10 man en 6 vrouw en 3 eerste jaars. Vijf (1 man en 4 vrouw) werden er terug gevangen uit voorgaande jaren en twee mannetjes die in 2023 geringd waren bij “buren” W. van Os kwamen even “buurten” in de stal. Verder gevangen en geringd 3 **spreeuw** (1 volwassen man, 1 man 1kj en 1 vrouw 1kj) en een volwassen vrouw **huismus**. Verder in de stal 1 broedpaar **holenduif** aanwezig. Zeker 20 broedpaar boerenzwaluw aanwezig in de ligbox.

Mts. Van der Hoek

20-05. Vanmorgen tussen 07:45 – 09:45 uur met 2 x 3 m mistnet voor de schuifdeuren in ligboxstal 18 boerenzwaluw (13 vrouw /5 man) gevangen. Hiervan 15 geringd (10 vrouw/5 man), en drie terug gevangen uit voorgaande jaren (3 vrouw). Verder nog 2 **huismus** geringd (1 man/1 vrouw). In de ligbox aanwezig 4 paar **holenduif** en 1 paar **turkse tortel**.

Melding van der Hoek: In de omgeving van de boerderij hebben 2 paar **velduil** gebroed, hiervan is 1 nest gesneuveld door een **steenmarter**. Het velduil paar van het gesneuvelde nest heeft later achter de boerderij een 2^e poging gedaan. Verder ook 1 **vos** in de omgeving gezien.

J.J. Leijenaar

09-08. Vanmorgen tussen 07:30 – 08:40 uur met 1 x 6 m en 2 x 3 m mistnet in ligboxstal 5 boerenzwaluw (3 man/1 vrouw) gevangen en geringd. Geen vee meer in de ligbox. Verder nog 2 nesten in oude kalverstal met totaal 7 jongen geringd (1 x3 en 1 x 4). Veel jonge boerenzwaluwen zijn al uitgevlogen en vliegen buiten de stal. De boerenzwaluwen komen via de zijkant van de ligbox binnen. In de stal vond ik nog een oude braakbal van een **kerkuil**. Volgens Leijenaar vloog ie deze zomer eens uit de garage voor de ligbox. Volgend jaar met 2 x 18m net vangen aan de zuidkant in de ligbox kan veel meer vogels opleveren.

Foto © Jan de Jong

09-08-2023. In de ligboxstal van Leijenaar waren slechts enkele boerenzwaluwparen meer aanwezig.

W. van Os

24-05. Vanmorgen tussen 07:45 – 09:40 uur met 1 x 3m en 1 x 6 m mistnet gevangen voor de beide schuifdeuren van de ligbox. Het net aan de oostkant van de ligbox (1 x 3m) was door de zon goed zichtbaar voor de vogels. In totaal 18 boerenzwaluwen (11 vrouw/7 man) gevangen. Hiervan geringd 16 (10 vrouw/6 man). Twee (1 man/1 vrouw) terug gevangen uit voorgaande jaren. Verder geringd drie **holenduif** (na 1kj) en 4 **huismus** (2 man/2 vrouw). In de ligbox waren zeker 8 (!) **holenduiven** aanwezig en enkele groepjes **huismussen**. Veel boerenzwaluwen (vooral mannetjes) vlogen buiten de stal rond. Op de landerijen naast boerderij zeker 21 adulte **kleine mantelmeeuwen** geteld.

A. Zonderland.

05-07. Vanmorgen tussen 07:30 – 09:30 uur met 2 x 3 m mistnet voor de deuren 26 boerenzwaluw (13 vrouw/11 man en 2 eerste jaars) gevangen en geringd. Verder 1 nest met 4 boerenzwaluw jongen van 6 dagen oud en 2 **spreeuwen** geringd. In de ligbox en stallen zeker 25 broedpaar boerenzwaluw aanwezig. Veel **spreeuwen** in de stal en ook 1 paar **holenduif**. Nog diverse nesten boerenzwaluw met eieren. Door de dreigende storm eerder naar huis vertrokken. Onderweg veel vallende takken op de wegen tegengekomen!

26-07. Vanmorgen tussen 07:45 – 10:00 uur met 2 x 3 m net voor de schuifdeuren 21 boerenzwaluw gevangen. Hiervan droegen 13 (7 vrouw/6 man) al een ring (aangelegd 05-07) en 1 volwassen mannetje kwam “even buurten” bij van der Velde/Hommerts vandaan. Er zijn 14 boerenzwaluw geringd (5 man/1 vrouw/1 eerste jaars) en 7 nestjongen (1 x 4 en 1 x 3). Verder 9 **spreeuwen** (6 man/2 vrouw/1 man eerste jaars) geringd en 1 man **huismus**. Nog 3 lage nesten boerenzwaluw met eieren aanwezig. Twaalf nesten genummerd. Op landerijen aan de Krimwei zeker 44 **grote zilverreigers** geteld. Bij de boerderij 1 **huizwaluw** gezien.

09-08. Nestje met 3 jongen boerenzwaluw van 10 dagen oud geringd.

14-08. Andre Zonderland vindt voor de boerderij op de Krimwei een dode geringde (BR...53654) eerste jaars boerenzwaluw als verkeersslachtoffer. De vogel bleek op 26 juli als nestjong (6 dagen oud) bij Andre in de stal geringd te zijn.

Jutrijp.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Jutrijp	Groenveld R	23	11	12				4	3		7	30
Jutrijp	Jong de H.J.	29	11	16		2		4	1		5	34

R. Groenveld

12-04. Eerste aankomst boerenzwaluw in de stal (R. Groenveld).

20-04. Rink Groenveld vindt een boerenzwaluw man met ring BD...40044 dood op het nest in de stal. De vogel bleek op 16 mei 2020 in dezelfde stal geringd te zijn als volwassen vogel.

22-04. Aankomst eerste **huiszwaluw** vandaag op 22 april (Rink Groenveld).

19-05. Vanmorgen tussen 07:45 – 09:45 uur met 1 x 3 m en 1 x 10 m mistnet in de stal 29 boerenzwaluw (15 vrouw/14 man) gevangen. Hiervan 23 geringd (11 man/12 vrouw) en 6 terug (3 man/3 vrouw) uit voorgaande jaren. Een vrouw hiervan (BR...02492) gecontroleerd in de stal en deze bleek op 28 juni 2022 geringd te zijn in de stal van F. van der Velde in Hommerts. Verder nog 10 **huismus** (5 vrouw/5 man) gevangen hiervan 9 geringd. Een mannetje huismus droeg al een ring en was op 23 mei 2019 als volwassen man geringd in dezelfde stal. In de stal veel huismussen aanwezig en ook 1 paar **holenduif**.

16-09. Bij ons zijn begin vorige week de eerste grote groep boerenzwaluwen vertrokken, het laatste groepje is gisteren vertrokken. Naar ons idee hebben de boerenzwaluwen het goed gedaan, onze stal zat vol boerenzwaluwen. Het gemis van hun gekwetter zal wel even wennen zijn (Rink Groenveld).

H.J.de Jong

13-04. Eerste twee boerenzwaluw terug in de schuur (H.J. de Jong).

15-05. Vanmorgen tussen 07:45 – 10:00 uur met 2 x 3 m mistnet 23 boerenzwaluw (13 vrouw/10 man) gevangen. Hiervan geringd 20 (12 vrouw/8 man). Drie (2 man en 1 vrouw) droegen al een ring uit voorgaande jaren. Verder 14 **huismus** (8 man/6 vrouw) gevangen, hiervan 9 geringd (6 man/3 vrouw). Vijf huismussen droegen al een ring uit voorgaande jaren (3 vrouw en 2 man). Verder in de schuur 1 volwassen vrouw huismus dood gevonden met ring Y...031922, deze was op 13 juni 2022 geringd in dezelfde stal als volwassen vrouw. In de schuur veel huismussen aanwezig. Vanmorgen nog 4 boerenzwaluw hoog in de schuur rondvliegend, zij lieten zich niet vangen. In de ligbox zeker 1 paar **holenduif**.

06-07. Door H.J. de Jong 1 volwassen **huismus** man met ring Y...031920 dood gevonden in jongveestal. De vogel was geringd op 13 juni 2022 als volwassen man in de schuur.

21-08. Vanmorgen tussen 08:45 - 09:25 uur met 1 x 3 m mistnet voor de deur 12 boerenzwaluw (5 vrouw/5 man/2 eerste jaars) gevangen in schuur. Hiervan 9 boerenzwaluw geringd (4 vrouw/3 man/2 eerste jaars). Drie boerenzwaluw (2 man/1 vrouw) droegen al 1 ring. Een hiervan (1 man) droeg een Belgische pootring. Een vrouwtje was eerder dit jaar al in dezelfde stal geringd en een mannetje met pootring BH...31375 werd gecontroleerd en was op 21 juli 2021 als eerste jaars door mijzelf geringd aan de noordoever van het Tjeukemeer bij Rohel. Op 13 juni 2022 was de vogel ook al eens gecontroleerd in de stal in Jutrijp bij J.H. de Jong. Verder nog een **huismus** man terug gevangen die we op 15 mei ook al eens terug hadden gevangen.

Langezwaag.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Langezwaag	Vries de B.	40	15	10		3	12					40

B.de Vries.

02-08. Er zijn nog heel veel oude vogels in de schuur. De meeste zijn al met de 2e leg bezig (Grytsje de Vries).

04-08. Vanmorgen tussen 07:30 – 09:00 uur met 1 x 3 m net voor de deur 38 boerenzwaluw (15 man/10 vrouw/3 eerste jaars) gevangen en alle geringd. Verder nog drie nesten met totaal 12 pulli boerenzwaluw geringd (1 x 3, 1 x 4 en 1 x 5). Bij aankomst waren de deuren van de stal open. In de ponystal veel **huismussen** aanwezig die door de open ruitjes naar buiten vlogen.

Oldeberkoop.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Oldeberkoop	Koning A.	45	10	13	1	16	5	9	5		14	59
Oldeberkoop	Postma I.	16	9	7								16

A. Koning.

Op 4 mei is Anton Koning opgenomen in het ziekenhuis. 1 juni is hij helaas overleden zo meldde zijn huisgenoot. Anton keek elk jaar uit naar zijn zwaluwen, moge hij rustte in vrede.

28-03. De eerste boerenzwaluw terug in de schuur om 08:00 uur (Anton Koning).

05-04. Er is nog steeds 1 boerenzwaluw aanwezig, vangt vliegjes in de schuur. Gaat om een uur of negen weg en om een uur of zeven halfacht komt hij terug in de schuur. Nog steeds alleen (Anton Koning).

10-04. Het gaat nu hard er zijn er nu wel 10 boerenzwaluwen in de schuur (Anton Koning).

05-05. Vanmorgen tussen 07:45 – 09:30 uur met 1 x 3 m net voor de deur en 1 x 6 m net in schuur in totaal 22 boerenzwaluw (8 vrouw/14 man) gevangen. Hiervan 11 geringd (6 vrouw/5 man) en 11 terug gevangen uit voorgaande jaren (2 vrouw en 9 man).

28-06. Vanmorgen tussen 07:10 – 09:00 uur met 1 x 3 m en 1 x 6 m net gevangen in schuur en 48 boerenzwaluw (16 eerste jaars/15 vrouw/16 man en 1 volwassen geslacht onbekend). Hiervan geringd 16 eerste jaars/5 man/7 vrouw en 1 volwassen geslacht onbekend. Verder nest met 5 boerenzwaluw jongen van 16 dagen oud geringd. Verder 19 boerenzwaluw terug gevangen (8 vrouw/11 man), hiervan 3 vrouwen uit voorgaande jaren. In de schuur vond ik een dode boerenzwaluw (BR...02880) met ring die we ook op 5 mei 2023 (levend) controleerden. Deze vogel was op 2 augustus 2022 als volwassen man in dezelfde stal geringd. Verder controleerde ik een boerenzwaluw vrouw (BK...08522) die niet door mij was geringd. Deze vogel was door Bennie van den Brink op 10-8-2020 geringd te Elburg als eerste jaars. Ook in 2022 vingen we deze vogel al eens terug in dezelfde stal.

Foto © Jan de Jong
28-06-2023.

11-09. Mijn moeder mevr. J van der Tuin te Oldeberkoop vroeg of ik u een mailtje wilde sturen dat alle boerenzwaluwen zijn vertrokken (Sylvia Schaper).

16-09. We weten niet wie de nieuwe eigenaar wordt en of de boerenzwaluwen volgend jaar mogen blijven in de schuur/garage. (Sylvia Schaper).

I. Postma

09-04. Eerste boerenzwaluw terug in schuur. Vorig jaar waren ze op 12 april. Nu dus 3 dagen eerder. Ook zag ik vanmorgen een vrouwtje zwarte **roodstaart** (Ieke en Herman Postma).

03-06. Wij hebben in de garage nu 8 of meer nesten. En het is een drukte van belang. We hebben geen idee hoeveel jongen er zijn, In het eerste nest dat we redelijk kunnen zien zat maar een jong. Maar volgens mijn man is het in andere nesten nu wel veel drukker (Ieke en Herman Schreuder).

07-06. Vanmorgen tussen 07:45 – 08:40 uur met 1 x 3 m net voor de deur in totaal 16 boerenzwaluwen (7 vrouw en 9 man) gevangen en geringd. In de garage zeker 8 boerenzwaluw nesten aanwezig. Verder een nest van de **winterkoning** aan de muur. Veel **huismussen** broeden op erf in nestkasten. Bij de buren een nest van de **ooievaar** (op paal) met jongen.

Foto © Jan de Jong
07-06-2023. De boerenzwaluwen komen via een kleine deur onder een overkapping binnen in de garage. Gereedschappen en materiaal zit vaak onder de vogelpoep.

Foto © Jan de Jong

07-06-2023. *Zelfs de fietsen hoog in de lucht getakeld moesten beschermt worden.*

04-09. Bij ons zijn de laatste boerenzwaluwen vertrokken (Ieke en Herman Schreuder).

Oldekerk/Gaarkeuken.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
plaats	naam	geringd	m	vr	Onb.	pulli	totaal	m	vr	onb	totaal	totaal
Oldekerk	Veenstra R.	89	22	24		20	23	3	1		4	93

Roel en Maartje Veenstra

01-04. Eerste boerenzwaluw terug in de stal (Roel en Maartje Veenstra).

Foto © Roel Veenstra

01-04-2023. Een eerste vroege boerenzwaluw al terug in de stal rustend op een stelling.

21-06. Vanmorgen tussen 06:00 – 09:00 uur met 2 x 3 m net in schuur en voor deur in totaal 70 boerenzwaluw (25 man/25 vrouw en 20 eerste jaars) gevangen. Daarvan zijn er 22 man /24 vrouw en 20 eerste jaars geringd. Vier (3 man/1 vrouw) droegen al een ring uit voorgaande jaren. Verder werden er nog 23 pulli geringd uit 5 nesten (2 x 4, 3 x 5). Nog diverse nesten met eieren/kleine jongen.

Oudega.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Oudega SWF	Stegenga A.	24	6	9		9		6	3		9	33

A. Stegenga

01-04. Vandaag een boerenzwaluw rondom de boerderij in de lucht (Abe Stegenga).

14-04. Vandaag de eersten in de boerderij (Abe Stegenga).

00-05. Begin mei werd het pas wat drukker in de schuur (Abe Stegenga).

30-05. Vanmorgen tussen 07:40 – 09-20 uur met 1 x 3 en 1 x 6 m net voor de deur en in de schuur in totaal 21 boerenzwaluw (10 vrouw/11 man) gevangen. Hiervan zijn er 14 geringd (8 vrouw/6 man) en zeven (5 man en 2 vrouw) droegen al een ring uit voorgaande jaren. Verder 1 man **huismus** geringd. Dit jaar wat minder boerenzwaluwen in de schuur. Volgens Abe was er een keer een **torenvalk** binnen in de schuur geweest. Er hangt een nestkist bij de boerderij.

21-08. Vanmorgen tussen 07:30 – 08:15 uur met 1 x 3m en 1x 6 m mistnet in de schuur 15 boerenzwaluw (1 man/5 vrouw en 9 eerste jaars) gevangen. Hiervan 9 eerste jaars geringd. Zes boerenzwaluw (1 man/5 vrouw) droegen al een pootring. Vier hiervan waren eerder al geringd/gecontroleerd dit jaar en twee (1 man/1vrouw) waren van voorgaande jaren. Veel oude vogels zijn al weg (?) of verbleven buiten de schuur met hun vliegvlugge jongen.

Oudehorne.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Oudehorne *3	Berg van den	53	16	16			21					53

*3 geringd door Gerard Westerhuis ringer 3266.

Van den Berg

10-06. Vanmorgen tussen 07:15 – 10:30 uur in de schuur met mistnetten gevangen door Gerard Westerhuis en Jacob Westerhuis. In totaal zijn er 32 boerenzwaluw (16 man/16 vrouw) gevangen en geringd. Verder 21 pulli geringd (3 x 5 en 1 x 6).

Foto © Gerard Westerhuis

10-06-2023. De boerenzwaluwen in de paardenstal werden met mistnetten gevangen en nadien geringd en doorgemeten.

Rohel.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Rohel *1	Tjeukemeer	185	1	3	1	180						185

*1 de ringvangsten op Rohel vallen niet binnen RAS project boerenzwaluw maar worden wel in verslag genoemd.

*1. Ringplek aan Tjeukemeer.

08-04. Groepje van 4, later 5, jagend op insecten boven de rietzoom.

- 15-04. Een overvliegend vanmorgen.
 22-04. Zo nu en dan eentje overvliegend.
 30-04. Twee bij witte bruggetje rondvliegend.
 06-05. Twee overvliegend.
 14-05. Op de valreep toch nog twee langs zien vliegen bij netbaan C8/C9.
 30-06. Twee boven rietzoom overvliegend.
 07-07. Een boven de vaart drinkend.
 14-07. 9 eerste jaars geringd met geluid. Zeker 20 aanwezig, kwamen op geluid af.
 20-07. 25 eerste jaars geringd met geluid. Zeker meer dan een 50-tal aanwezig op ringplek.
 22-07. 24 eerste jaars geringd met geluid. Zeker meer dan 50 aanwezig.
 29-07. 18 eerste jaars en 1 man na1kj geringd met geluid. Zeker meer dan 35De vogels kwamen vooral na zonsopkomst aanwezig.
 05-08. 26 eerste jaars geringd met geluid en 1 eerste jaars teruggevangen. Was geringd op 13-6-2023 als nestjong (1 x 5p van 7 dagen) te Rotsterhaule bij boer S.F. Venema. Verder vanmorgen zeker meer dan 50 aanwezig.
 13-08. 1 eerste jaars geringd met geluid. Enkele boerenzwaluwen aanwezig tussen de vele oeverzwaluwen. Beide kwamen ze op het geluid af (mix boerenzwaluw/oeverzwaluw).
 16-08. 1 eerste jaars geringd met geluid. Meer dan 30 aanwezig, kwamen op geluid af.
 23-08. 5 eerste jaars geringd met geluid. Na 08:30 uur kwamen meer dan 40 op het geluid af maar bleven boven de netten rondvliegen.
 26-08. 8 eerste jaars en 2 vrouw na1kj geringd met geluid. Meer dan 40 aanwezig verspreid over oever, kwamen op geluid af.
 29-08. 3 eerste jaars geringd met geluid. Klein groepje van meer dan 20 bij geluidsbox bij C1. Blevten vaak boven netten rondvliegen/riet was kleddernat.
 01-09. 5 eerste jaars geringd met geluid. Zeker een 30-tal aanwezig.
 06-09. Geen zwaluw geluid gebruikt. 4 aanwezig bij net B14 na 10:00 uur.
 09-09. Geen zwaluw geluid gebruikt. Na de mist (na 09:00 uur) een groepje van 15 aanwezig.
 16-09. 2 eerste jaars geringd, deels met geluid.

Rotstergaast.

Bij Bosga in Rotstergaast is dit jaar de 1000ste boerenzwaluw geringd op 2 augustus 2023.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.	pulli	m	vr	onb			
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Rotstergaast	Bosga A.J.	20	10	9		1						20

A.J. Bosga

02-08. Vanmorgen tussen 08:15 - 9:20 uur met 2 x 3m mistnet in de ligbox in totaal 20 boerenzwaluw gevangen en geringd (10 man, 9 vrouw en 1 eerste jaars). Verder 7 **spreeuwen** (4 volwassen vrouw/2 eerste jaars man/1 eerstejaars vrouw) gevangen en geringd. Veel eerste jaars boerenzwaluw (zeker een 60-tal) vloegen boven het maisveld op jacht naar insecten doch kwamen helaas niet meer binnen in de stal.

Rotsterhaule.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Rotsterhaule	Venema S.F.	129	15	15		9	90	8	6		14	143

S.F. Venema

09-04. De eerste twee boerenzwaluw weer terug in de schuur (S.F. Venema).

13-05. Vanmorgen tussen 07:30 – 09:30 uur met 1 x 3 en 1 x 6m mistnet in de schuur in totaal 26 boerenzwaluw (15 man/11 vrouw) gevangen, hiervan droegen 13 (8 man/5 vrouw) al een ring uit voorgaande jaren. Geringd zijn 7 man en 6 vrouw boerenzwaluw. Alleen in de schuur geringd /gevangen. Er vlogen buiten zeker nog 5 boerenzwaluw rond en 5 wisten er te ontsnappen uit de schuur door de zijdeur. Zeker 17 paar aanwezig.

06-06. Vanmorgen tussen 07:40 – 09:40 uur met 1 x 3 m en 1 x 6m mistnet in de schuur in totaal 31 boerenzwaluw (16 man/15 vrouw) gevangen, hiervan werden 9 geringd (4 man/5 vrouw) en 22 (11 man /11 vrouw) droegen al een ring. Slechts 1 (volwassen vrouw) van de 22 had ik nog niet eerder terug gevangen dit jaar. Verder werden nog 5 nesten boerenzwaluw met pulli geringd (1 x 3/3 x 5 en 1 x 6). Alle boerenzwaluw nesten geïnspecteerd. Zeker 18 broedpaar aanwezig.

13-06. Vanmorgen tussen 07:45 – 10:00 uur met 1 x 3 m en 1 x 6 m mistnet in ligbox en 1 x 3 m in melkstal 8 boerenzwaluwen (3man/5 vrouw) gevangen, hiervan geringd 2 man en 5 vrouw. Een mannetje had ik dit jaar al eerder geringd. Verder 3 nesten met pulli boerenzwaluw geringd (2 x 5 en 1 x 3). In de grote ligbox verder gevangen en geringd 1 **holenduif** (volwassen), 2 **spreeuw** (1 x man eerste jaars/1 x vrouw eerste jaars) en 20 **huismus** (11 man/8 vrouw en 1 eerste jaars). In de grote ligboxstal zeker 10 **holenduif** (zeker 5 paar) aanwezig en veel **huismussen**. Buiten de stal (achterzijde) 1 dode **holenduif** (ongeringd) gevonden, was door een koelventilator gedood. Aan de buitenzijde 1 nest met 1 ei **holenduif**.

29-06. Door Venema 1 holenduif met ring NLA. 3828658 vers dood gevonden onder koelventilator van de grote ligbox. Deze vogel was eerder op 13 juni in dezelfde ligboxstal geringd.

11-07. Vanmorgen tussen 07:00 – 09:35 uur met 1 x 3 m en 1 x 6 m mistnet in de schuur 34 boerenzwaluw (10 vrouw,13 man en 11 eerste jaars) gevangen, hiervan geringd 1 x man en 9 keer eerste jaars. Twee eerste jaars boerenzwaluw waren al eerder geringd dit jaar en 22 volwassen boerenzwaluwen waren al eerder geringd. Verder 5 nesten met totaal 19 nestjongen geringd (2 x 3/ 2 x 4 en 1 x 5). Zeker 25 broedpaar aanwezig in totaal (schuur en ligboxen). Buiten de schuur werd een dode postduif aangetroffen (NL2023. Nummer 9544260). De vogel bleek afkomstig uit Sint Nicolaasga, de eigenaar Agricola was de vogel al zeker 3 weken kwijt! In de schuur nu nog maar zeker 14 paar aanwezig.

22-07. Door Venema 2 dode eerstejaars boerenzwaluwen gevonden met ring (NLA BR...53410 en BR...53423). Beide waren op 11 juli 2023 geringd in de schuur. BR...53410 als 1kj en BR...53423 als nestjong van 13 dagen oud.

24-07. Vanmorgen tussen 09:10 uur en 10:00 uur 5 nesten met totaal 19 jongen geringd (4 x 4 en 1 x 3). Nog 11 nesten met eieren aanwezig, twee hiervan leken me verlaten. In de grote ligboxstallen zeker een 100 tal **spreeuwen** aanwezig.

12-08. Vanmorgen tussen 08:00 uur- 09:10 uur 5 nesten met totaal 15 nestjongen geringd (1 x 1, 1 x 2 en 3 x 4) in schuur. Nog 7 nesten met eieren en of kleine jongen. Diverse nesten met eieren verlaten, weinig oude vogels meer aanwezig in de stal.

Rottum.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Rottum	Schalkx N.	28	4	6		1	17		1		1	29

N. Schalkx

18-07. De boerenzwaluwen (8 nesten) zijn drukdoende met hun 2e legsel. De jongen van het eerste legsel hangen hier nog rond. Drukte van belang dus (Nicole Schalkx).

Foto © Nicole Schalkx.

18-07-2023. Bezet nest in de paardenstal.

24-07. Vanmorgen tussen 07:45 – 08:55 uur in paardenstal met 1 x 3 m net 12 boerenzwaluwen gevangen (7 vrouw/4 man en 1 eerste jaars). Een vrouw daarvan droeg een ring (BD...40920) die ikzelf op 23 juli 2020 als nestjong in Tijnje bij Nieuwland had geringd. Verder 2 nesten met totaal 7 pulli geringd (1 x 4 en 1 x 3). Nog 5 nesten met eieren (1 x 1 [verlaten?], 1 x 2, 2 x 4 en 1 x 5). In totaal 15 nesten genummerd, waarvan er diverse vervolgnesten zijn. Totaal 7 paar aanwezig.

12-08. Vanmorgen tussen 07:35 – 07:50 uur 3 nesten met totaal 10 jongen (2 x 3, 1 x 4) geringd.

Foto © Jan de Jong

12-08-2023. Door de grote zijdeuren komen de boerenzwaluwen overdag binnen. Als niemand thuis is vliegen ze door de opening bovenin die in een van de deuren is gemaakt (zie rechter foto).

Snikzwaag.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Snikzwaag	Visser M.K..	50	6	8			36					50

M.K. Visser

07-04. Nadat ca 5 weken terug de eerste ooievaars hier gearriveerd waren, hebben we vandaag om ca 13.00 uur ook de eerste boerenzwaluwen weer mogen ontvangen in onze garage. En het “oude” nestje werd subiet weer betrokken. We hebben begin afgelopen week de werkplaats “gereed” gemaakt voor de zwaluwen. Precies op tijd dus! Sinds 3 weken hebben we ook een **ekster** echtpaar in de tuin. Wonderwel gaat dat heel prima samen met de andere vogels. Eerst niet, maar nu wel. (Menno en Frida Visser).

22-05. De eerste boerenzwaluwen zijn geboren en steken al met de kopjes boven de rand van het nest uit (Menno en Frida Visser).

02-06. Vanmorgen tussen 07:45 – 09:20 uur met 2 x 3 m mistnet voor deur en raam in totaal 10 boerenzwaluw (7 vrouw/3 man) gevangen en geringd. Vogels komen vaak binnen door een geopend raam. Verder 3 nesten met totaal 15 pulli geringd (3 x 5). In slootje langs pad 1 vrouw **knobbelzwaan** met zeker 4 jongen.

05-07. We hebben twee nestjes met jongen en twee nestjes met tweede leg eitjes (Menno en Frida Visser).

12-07. Vanmorgen tussen 07:45 – 08:30 uur met 1 x 3m mistnet voor raam 6 boerenzwaluw (3 man/3 vrouw) gevangen, hiervan geringd 3man en 1 vrouw. Twee vrouwen waren al eerder geringd dit jaar.

28-07. Vanmorgen tussen 07:35 – 07:55 uur in totaal 3 nesten met 11 boerenzwaluw jongen geringd (2 x 4, 1 x3). Een nest hiervan zat in het kippenhok! Ook in hok waren nestel activiteiten van boerenzwaluwen. Op de landerijen zeker 5 **ooievaar**. In slootje naast woning 1 paar **waterhoen** aanwezig. Nog zeker een drietal nesten met eieren aanwezig.

Foto © Jan de Jong

28-07-2023. De boerenzwaluwen nestelen in een deel van de woning, ze komen binnen door het achterste boograam. Veel materiaal wat er opgeslagen is wordt elk jaar afgedekt tegen de grote nesteldrang van de zwaluwen.

12-08. Vanmorgen tussen 07:35 – 07:45 uur 3 nesten met totaal 10 jongen geringd (2 x 3 en 1 x 4).

28-09. Vandaag zijn bij ons de laatste 2 boerenzwaluwen vertrokken. (Frida en Menno Visser).

Terwispel.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
plaats	naam		geringd	m	vr	Onb.	pulli	m	vr	onb	totaal	
			n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Terwispel	Berga B.	9	3	6				4	4		8	17
Terwispel	Veenstra H.	5					5					5
Terwispel	Vries de A	29	4	5		15	5	1	2		3	32
Terwispel	Wagenaar Sj.	44	7	12		2	23	5	2		7	51

B. Berga.

10-04. De eerste twee boerenzwaluwen weer terug in de schuur (B. Berga).

08-05. Vanmorgen tussen 07:45 – 09:00 uur met 2 x 3 m mistnet voor schuur en melkstal deur in totaal 17 boerenzwaluw (10 vrouw/7 man) gevangen, hiervan 9 geringd (3 man/6 vrouw) en 8 droegen al een ring uit voorgaande jaren (4 man/4 vrouw). Bij de boerderij 1 **vink** zingend en in de ligboxstal 1 paar **holenduif** aanwezig. In de schuur zeker 3 katten aanwezig. Van de 8 boerenzwaluwen die een ring droegen uit voorgaande jaren waren er twee afkomstig uit de stal van H. Veenstra/Terwispel respectievelijk BK...10530 als vrouw op 24 mei 2021 geringd en BD...38758 die op 8 mei 2018 (!) als vrouw was geringd. De andere (een man) met ring BK...10961 was op 19 juni 2021 als nestjong geringd bij Sjoerd Wagenaar/Terwispel. Wel wat uitwisseling dus!

15-05. Bart Berga vindt een vrouw boerenzwaluw dood met ring BR...02142 in de schuur. Deze was op 27 mei 2022 in dezelfde schuur geringd al volwassen vrouw. De vogel werd op 8 mei 2023 nog gecontroleerd in de schuur.

H. Veenstra.

12-04. Twee boerenzwaluw terug in de stal (Rikus en Tryntsje Veenstra).

23-06. Vanmorgen tussen 08:20 – 08:30 uur 1 nestje met 5 pulli van 14 dagen geringd in de schuur. Vrijwel geen paren meer aanwezig omdat schuur een tijd afgesloten is geweest voor zwaluwen i.v.m. een feest in de stal. Hopelijk keren ze volgend jaar terug!

09-09. Vandaag zijn de boerenzwaluwen vertrokken uit de jongveestal (Rikus en Tryntsje Veenstra)

A. de Vries.

10-07. Vanmorgen tussen 07:15 – 08:35 uur met 1 x 3 m en 1 x 10 m net voor stal deur en stalling in totaal 27 boerenzwaluw (7 vrouw/5 man en 15 eerste jaars) gevangen, hiervan geringd 15 eerste jaars en 4 man en 5 vrouw. Drie droegen al een ring uit voorgaande jaren (1 man en 2 vrouw). Een man daarvan met ring BD...39761 was geringd op 5 juli 2019 in dezelfde stal. De twee vrouwen werden ook in dezelfde stal geringd maar dan op 17 augustus 2022 als volwassen vogels.

Sj. Wagenaar.

14-04. Eerste boerenzwaluw terug in de schuur (Sjoerd Wagenaar).

18-04. Vandaag al 5 a 6 boerenzwaluw terug (Sjoerd Wagenaar).

03-05. Vanmorgen tussen 07:45 – 09:15 uur met 1 x 3 m voor deur en 1 x 6 m net in stal 8 boerenzwaluw (6 man/2 vrouw) gevangen, hiervan 2 geringd (1 x man en 1 x vrouw). Ze droegen al een ring uit voorgaande jaren (5man en 1vrouw). Die ene vrouw met ring BD...39040 was op 13 mei 2019 geringd in de schuur bij Afke Jager/Terwispel. In 2021 en 2022 is dezelfde vogel ook bij Sjoerd Wagenaar in de schuur terug gevangen.

Foto © Jan de Jong

03-05-2023. Staartpenen van een man na 1kj boerenzwaluw (NLA. BK...10491) waarvan de linker buitenste staartpen (St.6) veel korter is dan de rechter (onderste). Kijken we naar de schacht van de linker pen dan zien we dat deze opvallend licht gekleurd is en dat de top wat rafelig en gesleten is. De andere staartpenen van de linker staart (St.1-5) zijn normaal ontwikkeld (in ruigebied Afrika). De Staartpen St.6 is een oude pen die niet geruid is in Afrika!

01-06. In de ligbox al 2 nesten boerenzwaluw met jongen en 2 a 3 met eieren (Sjoerd Wagenaar).

09-06. Vanmorgen tussen 07:10 – 09:00 uur met 2 x 3 m in schuur en 1 x 10 m in stal in totaal 24 boerenzwaluw (14 vrouw en 10 man) gevangen, hiervan 17 geringd (6 man en 11 vrouw) en 7 teruggevangen (3 vrouw en 4 man). Verder 1 nest met 5 pulli geringd in de stal. In de schuur zeker nog 6 boerenzwaluw hoog bovenin rondvliegend, deze wilden er niet uit. In de stal nog 2 nesten met elk 5 jongen van 3 a 4 dagen oud.

19-06. Vanmorgen tussen 09:30 – 09:50 uur 2 nesten boerenzwaluw met elk 5 pulli geringd in stal. In de stal nog 2 nesten (1 x 3 ei en 1 x 4 ei). In de schuur nog 1 nest in hoek bij de deur met 5 pulli van 4 dagen.

07-08. Vanmorgen tussen 08:35 – 08:55 uur 2 nesten boerenzwaluw met elk 4 jongen geringd en 2 eerste jaars geringd.

08-09. Geen boerenzwaluwen meer in de schuur (Sjoerd Wagenaar).

11-09. Plotseling nog 4 boerenzwaluw terug in de stal (Sjoerd Wagenaar).

Tijnje.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Tijnje *2	Garderen A v	5					5					5
Tijnje	Nieuwland H.	109	11	10			88	1	6		7	116
Tijnje	Willemsen K.	4					4					4

***2 = inclusief 1 hybride nestjong boerenzwaluw/huiszwaluw**

A. van Garderen

09-04. Meteen 4 boerenzwaluwen aangekomen in paardenstal (Annemarie van Garderen).

02-06. Ook bij mij zijn jonge boerenzwaluwen van een naar mijn idee jong en onervaren ouderpaar, erg paniekerig steeds (Annemarie van Garderen).

05-06. Vanmorgen tussen 07:30 – 07:55 uur aanwezig en met 1 x 3 m net gepoogd ouden te vangen. Is niet gelukt. De nestjongen waren al buiten de stal met de oude vogels!

04-07. Ondertussen zijn er opnieuw jonge boerenzwaluwen in de paardenstal. Ik hoorde ze gisteren voor het eerst, zie nog niks over de rand van het nest, maar denk dat ze zo'n 3 dagen oud zijn (Annemarie van Garderen).

10-07. Vanmorgen gepoogd met net de oude vogels van de boerenzwaluw te vangen, is niet gelukt. Wel 1 nest met 5 jongen geringd waarvan 1 hybride (boerenzwaluw/huiszwaluw).

Foto © Jan de Jong

10-07-2023. Rechts de hybride boerenzwaluw/huiszwaluw, de witte stuit is al duidelijk te zien.

H. Nieuwland.

03-04. Eerste boerenzwaluw terug in paardenstal (Harriet Nieuwland).

16-05. Vanmorgen tussen 07:45 – 09:45 uur met 1 x 3 m mistnet gevangen voor de staldeur en 12 boerenzwaluw (3 man en 9 vrouw) gevangen, hiervan 8 geringd (3 man en 5 vrouw), 4 vrouw droegen al een ring uit voorgaande jaren. Verder 1 nest met 5 pulli boerenzwaluw geringd. Alle nesten in paardenstal gecontroleerd. Bij paardenstal 1 **vink** zingend en 1 **bonte vliegenvanger** en 1 paar **putter** aanwezig.

Nog 10 nesten met eieren (6 x 5, 2 x 6, 1 x 2, 1 x 4). Een nest nog in aanbouw. Zeker 12 paar boerenzwaluw aanwezig. Aan elektriciteitsgebouwtje zeker 10 nesten **huiszwaluw**. Met 1 x 6 m mistnet 1 nalkj huiszwaluw gevangen en geringd.

Foto © Jan de Jong
16-05-2023. *Volwassen huiszwaluw liet zich vangen bij het elektriciteit gebouwtje waar een tiental nesten aanwezig waren.*

05-06. Vanmorgen tussen 08:10 – 09:45 uur met 1 x 3 m mistnet gevangen voor de deur en in totaal 19 boerenzwaluw gevangen (10 vrouw, 7 man en 2 eerste jaars), hiervan geringd 6 man en 3 vrouw en 2 eerste jaars. Zeven vrouw en 1 man droegen al een ring. Verder 7 nesten met 34 nestjongen geringd (6 x 5 en 1 x 4). Nog 14 nesten met eieren aanwezig (2 x 1, 2 x 4

en 10 x 5). Alle nesten gecontroleerd. Verder waren de **huiszwaluwen** bij het elektriciteitsgebouwtje weg. Niet een vogel meer gezien.

19-06. Vanmorgen tussen 08:20 – 09:10 uur met 1 x 3m mistnet voor de deur slechts 10 boerenzwaluw (7 x eerste jaars en 3 vrouw) gevangen, hiervan slechts 1 vrouw na1kj geringd. De rest droeg allemaal al een ring. Veel oude vogels waren bij aankomst al buiten met hun vliegvlugge jongen. In de stal 6 nesten met totaal 28 pulli geringd (2 x 4 en 4 x 5). Nog 9 nesten met eieren en of kleine jongen aanwezig.

17-07. Vanmorgen tussen 07:50 – 08:00 uur eerst met 1 x 6 m net bij het elektriciteitsgebouwtje 6 **huiszwaluw** gevangen (2 x man, 3 x vrouw en 1 x 1kj), hiervan 3 vrouw, 1man en 1 eerste jaars geringd. Een huiszwaluw man droeg een ring uit voorgaande jaren. Zeker 7 bewoonde huiszwaluw nesten aanwezig, velen vlogen buiten wat rond. Tussen 08:10 – 9.15 uur met 1 x 3 m mistnet voor de paardenstal 7 boerenzwaluw (3 vrouw, 2 man en 2 eerste jaars) gevangen, hiervan 3 geringd (2 man, 1vrouw). Twee vrouw en 2 eerste jaars droegen al een ring. Veel boerenzwaluwen vlogen buiten wat rond en waren met de jongen uit de stal verdwenen. De oude boerenzwaluwen herkennen het mistnet en ontwijken het en vliegen NIET meer de stal in. Verder nog 5 nesten met totaal 21 pulli boerenzwaluw geringd (1 x 3, 2 x 4, 2 x 5). Nog 9 boerenzwaluw nesten met eieren en of kleine jongen aanwezig.

K. Willemsen.

14-06. Er zijn jonge boerenzwaluwen in de paardenstal. Ik hoorde ze gisteren voor het eerst, zie nog niks over de rand van het nest (K. Willemsen).

19-06. Vanmorgen tussen 09:20 – 09:25 uur 1 nestje met 4 jongen (bijna vliegvlug) geringd onder de carport.

Tjalleberd.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Tjalleberd	Boer de P.	5	3	2					1		1	6

P.de Boer

01-04. Eerste boerenzwaluw terug in schuur (Piet de Boer).

07-06. Op het erf een oeverzwaluw kolonie met 30 nesten in modderbult (Piet de Boer).

08-06. Vanmorgen tussen 07:30 – 09:30 uur in een kleine kolonie **oeverzwaluw** (30 nesten) die op het erf in een modderbult zat in totaal 18 oeverzwaluw gevangen (12 man en 6 vrouw) met 1 x 6m en 1 x 10 m net (hoog). Drie oeverzwaluwen droegen al een ring (1 man, 2 vrouw). Verder in gebouwen ernaast met 1 x 3m net 6 boerenzwaluw gevangen (3 man, 3 vrouw), een daarvan (vrouw) droeg al een ring uit voorgaande jaren.

Warga.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Warga	de Boer K.	2	1	1								2

K.de Boer.

20-04. Hier vandaag de eerste boerenzwaluw ook aan gekomen (Keimpe Gerrit de Boer).

22-05. Vanmorgen tussen 07:45 – 09:15 uur met 2 x 3 m mistnet voor deuren in schuur gevangen. Slechts 2 boerenzwaluw gevangen en geringd (1 man en 1 vrouw). Verder 8 **huismus** gevangen en geringd (3 man en 5 vrouw). In de schuur veel huismus aanwezig en rondom de boerderij nog veel boerenzwaluwen achter elkaar aanjagend. Verder zeker nog een groep van 15 **zwarte kraai** aanwezig in de omgeving en in de ligboxstal 1 paar **turkse tortel** aanwezig.

Warns.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Warns	Smid B.	83	32	27		24		7	8		15	98

B. Smid.

30-03. Stond van morgen in de ligbox naar de mussen te kijken en op eens vloog er een boerenzwaluw naar binnen een rondje en er weer uit dacht dat is vroeg hij/zij kwam binnen rond 12.40. De eerste boerenzwaluw terug in de ligbox (Bauke Smid).

22-04. Door Bauke Smid een boerenzwaluw dood gemeld met ring NLA. BK...11191, de vogel was door een kat gepakt. De boerenzwaluw was op 1 juli 2021 in dezelfde stal geringd als man n1kj.

29-04. Door Bauke Smid een dode **merel** met pootring NLA. L...510840 op erf dood gevonden. Deze vogel werd op 25-juli 2020 te Laaxum geringd als eerste jaars vogel door Y. Albada.

25-05. Vanmorgen tussen 05:50 – 09:30 uur met 3 x 3 m mistnet in de ligboxen in totaal 64 boerenzwaluw gevangen (35 man en 29 vrouw), hiervan 52 geringd (23 vrouw en 29 man). Twaalf boerenzwaluwen droegen al een ring (6 man, 6 vrouw) uit voorgaande jaren. Verder 1 **huismus** vrouw na 1kj geringd. Bij aankomst veel zingende boerenzwaluwen in de noordelijke box, in deze box zeker een 85% van de vogels die binnen waren gevangen. Wel 2 katten aanwezig.

19-08. Vanmorgen tussen 06:45 – 09:00 uur met 3 x 3m mistnet 58 boerenzwaluw (18 vrouw, 16 man en 24 eerste jaars) gevangen in de ligboxstallen, daarvan 31 geringd (24 x 1kj, 3 man en 4 vrouw). Er zijn 27

boerenzwaluwen teruggevangen die al een ring droegen (14 vrouw en 13 man). Op de landerijen langs het weggetje een flinke groep van meer dan 100 wulp gezien.

27-09. Volgens mij zijn de boerenzwaluwen vertrokken rond 24 September, wij waren op vakantie die week en kwamen rond 27 sept weer thuis en toen was alles stil (Bauke Smid).

Wommels.

Boerenzwaluw			Geringd in 2023					Terug vangsten vóór 2023				
			m	vr	Onb.		pulli	m	vr	onb		
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal
Wommels	Schraa R.	39	14	13		7	5	5	8		13	52

R. Schraa.

06-02. Rond 12:00 uur zag ik op een flinke hoogte 6 kraanvogels zweven. Ze draaiden rondjes op de thermiek langzaam in zuidelijke richting (Roel Schraa).

10-02. Vandaag 1 vuurgoudhaan bij de woning (Roel Schraa).

12-04. De eerste boerenzwaluw terug in de schuur (Roel Schraa).

27-06. Vanmorgen tussen 07:10 - 09:30 uur met 2 x 3 m mistnet in totaal 47 boerenzwaluw (21 vrouw, 19 man en 7 eerste jaars) gevangen voor de deuren in de schuur, daarvan zijn er 34 geringd (13 vrouw, 14 man en 7 eerste jaars). Dertien (5 man en 8 vrouw) droegen al een pootring uit voorgaande jaren. Verder nog 1 nest met bijna vliegvlugge jongen geringd bij de deur. Ook 1 **huismus** (vrouw na 1kj) geringd.

Bij de woning 1 **vink** zingend en achter de loods zat een **torenvalk** kast waarbij net een zestal jongen zijn uitgevlogen.

Foto © Jan de Jong

27-06-2023. In de paardenstal worden de boerenzwaluwen geringd, gemeten en gewogen.

23-09. Het was een goed zwaluwenjaar. De zwaluwen kwamen gespreid terug. De eerste jongen stonden op het punt uit te vliegen toen de laatste paren aankwamen. Er waren in totaal zo'n 26-27 broedparen. Ruim de helft heeft 2 legsels gehad, vaak met 5 jongen. Op 17 september is het laatste nest met 4 jongen uitgevlogen. Deze jongen hebben niet de tijd gehad op insecten te vangen want op 23 september bleef het stil in de schuur, de laatste zwaluwen zijn op reis gegaan (Roel Schraa).

8.Aantekeningen op andere broedplaatsen

Hieronder de aantekeningen die erbinnen kwamen van anderen broedlocaties per woonplaats.

Akkrum.

Hyltsje Hilverda

12-05. Vanmiddag de eerste twee boerenzwaluwen terug bij het schapenhok (Hyltsje Hilverda).

19-06. De jongen zijn al vliegvlug (Hyltsje Hilverda).

23-06. Bij mij in het schapenhok hebben 2 paar boerenzwaluwen gebroed. Beide paren hebben in dezelfde nesten als vorig jaar gebroed. Eén nest zit op een schuin zittende plank van een windverband waarover de jongen kennelijk een beetje aan de 'wandel' gaan en er meerdere keren één naar beneden gegleden en gevallen is. Hier 1 dood jong gevonden en ook al eens 1 teruggeplaatst met succes: 2 jongen uitgevlogen. Andere nest 4 jongen uitgevlogen. Wederom een houtplaat op de golfplaten van het dak gelegd als hittedeksel. (Hyltsje Hilverda).

10-12. In de drassige weilanden bij mij achterhuis, en ook ernaast, telde ik 2 weken terug tot wel 40 **ooievaars**. De muizenplaag was hier vrij ernstig, dus daar komen ze vast op af. Ook vaak tel ik zo'n 10 tot 17 **grote zilverreigers**, welke al jaren veel te zien zijn.

Nu echter sinds een paar dagen viel het mij op dat er kleine witte reigers waren. Eerst 4, en vandaag wel 7 stuks. Ze waren 2 dagen vlak bij mijn huis te zien: zo uit het kamerraam op ongeveer 25 meter afstand in de walkant en ook iets verderop vlak bij mijn schapen. Ik heb ze een tijdje aanschouwd en zag dat ze zeer succesvol aan het foerageren waren: vaak een muis en ook 2 x een niet al te grote bruine rat in de walkant. Ze hebben een gele snavel, dus dan zijn het **koereigers** denk ik. Ze stappen vlak bij de schapen om, en vanmiddag zag ik tot 2 maal toe één op de rug van een schaap staan (Hyltsje Hilverda)!

Appelscha.

Adrienne Jonker. (5 broedpaar).

06-04. Op enkele honderden meters van onze boerderij heeft een **ooievaar** echtpaar zich gevestigd.

Zij hebben op een gekandelaberde boom een prachtig groot nest gemaakt van veel takken en van veren van onze kippen. Ik denk dat er al gebroed wordt want ik zie nu steeds maar één ooievaar door de wei lopen. En dat zijn er wekenlang twee geweest (Adrienne Jonker).

19-04. Eerste boerenzwaluw terug in schuur (Adrienne Jonker).

27-04. Een paar dagen geleden reden wij over de Wester Es in Appelscha en zagen daar op een hoge afgezaagde boom met een groot ooievaarsnest en waarschijnlijk 1 jonge ooievaar (Adrienne Jonker).

20-08. Nog nooit zijn onze boerenzwaluwen zo vroeg weggeweest, vandaag was de hele familie verdwenen en ook niet meer terug geweest (Adrienne Jonker).

16-09. Wij hadden dit jaar 5 broedparen van de boerenzwaluw in de stal, 4 hebben 2x gebroed en 1 paartje dat pas eind mei kwam, 1x. Er zijn 39 goede gezonde boerenzwaluwen uitgevlogen. Op de Westerse Es in Appelscha zijn 2 ooievaar jongen uitgevlogen, en bij ons om de hoek in de Bokssloot 3. Vanwege de buxusmot en de honderden rupsen hebben wij tal van **koolmezen** gehad die met snavels vol rupsen hun jongen gingen voeren. Aan het leven van onze prachtige 43 jaar oude buxussen is een einde gekomen. Onze hovenier vertelde dat op de stort in Oosterwolde een enorme berg van allemaal dode buxussen ligt, niemand wil meer nieuwe buxus in zijn tuin (Adrienne Jonker).

Ballum Ameland

Petra Visser

21-04. Twee boerenzwaluwen vliegen wat rond ons huis (Petra Visser).

23-04. Vandaag is “onze” boerenzwaluw is ook terug in de schuur (Petra Visser).

01-05. Nog een melding uit Hollum (zuidkant) van 4 boerenzwaluwen (2 op 27/4 en vandaag 2) die terug zijn, de melding is van Natascha Gielen. Ze broeden bij Natascha in de schuur en een nieuw stel is nu (1 mei) bezig in een oude stal gemaakt van een zee container (melding Petra Visser).

08-06. Eindelijk twee **grote bonte specht** nesten gevonden bij Ballum en deze foto is gemaakt met mijn wildcamera (Petra Visser).

Foto © Petra Visser

08-06-2023. Man en vrouw bij de nestboom bij Ballum op Ameland.

10-06. Er zitten veel grote bonte spechten te broeden op Ameland. Oude bomen laten ze nu staan (Petra Visser).

Bears.

Jochum Rijpma.

16-04. De eerste twee boerenzwaluwen, net zoals een jaar geleden, hebben even in de stal gekeken of ze wel welkom waren (Jochum Rijpma).

07-09. En ineens waren ze weg de boerenzwaluwen, net toen ik een vaste campinggast de vliegkunsten van de oude vogels en de boven het nest uitkomende jongen wilde laten zien. (Jochum Rijpma).

Berltsum (buurtschap Kleaster Anjum)

Anneke Klaver-Soepboer.

06-02. Ik zag vandaag wel iets wat er zo boven mijn hoofd iets vliegen. Het bleek een vleermuis te zijn. We hebben deze vleermuizen ieder jaar rond mei tot september. Maar nu was deze er al heel vroeg. Nu kon ik ook zien waar deze zich weer in verstopte, namelijk onder de dakpan nabij de schoorsteen. Zomers wel 4 of 5 hier. Prachtige beestjes.

06-04. Vandaag de 1e boerenzwaluw gezien hier bij ons op het terrein in Kleaster Anjum.

07-04. De 15 **bergeenden** zijn hier ook weer. 's Morgens vergaderen ze in het land wie met wie gaat en later op de dag zien we ze niet meer. De jongen hebben we nog nooit gezien. Wel weten we waar de nesten zitten. Ook eergisteren een nest met eendeneieren gevonden aan de langs van onze reed. Vandaag was alles aangevreten. Een week of 2 terugvloog een **vuurgoudhaantje** tegen het raam, hij heeft het overleefd.

Foto © Anneke Klaver-Soepboer.

07-04-2023. Het vuurgoudhaantje is duidelijk nu wat versuft na de klap tegen het raam.

En ook heeft het **winterkoninkje** een nestje gemaakt in het boerenzwaluwnestje. Zie foto.

Foto © Anneke Klaver-Soepboer.

07-04-2023. *De winterkoning trekt zich niks aan van de verbodsborden en neemt het boerenzwaluw nest in beslag!*

09-04. We vallen onder Berltsum (voorheen Berlikum) maar we wonen in het buurtschap Kleaster Anjum, is tussen Berltsum en Ried in.

Bovensmilde (Drenthe)

Rita Delger.

29-03. Twee citroenvlinders eerder dan de eerste boerenzwaluwen (Rita Delger).

07-04. Twee boerenzwaluwen hier rondvliegend (Rita Delger).

08-04. De twee eerste boerenzwaluwen in de stal gearriveerd (Rita Delger).

14-04. Eerste nest bezet door mannetje, wie het eerst komt..... (Rita Delger).

Foto © Rita Delger.

14-04-2023. *Mannetjes komen vroeg terug om een voorkeursnest te bezetten en te verdedigen.*

27-04. Gelukkig komen er steeds een paar boerenzwaluwen bij, maar nog steeds zijn er veel minder dan andere jaren (Rita Delger).

30-04. Paring van boerenzwaluw in de stal gezien (Rita Delger).

Foto © Rita Delger

30-04-2023. Paring in de stal gezien. Let op het mannetje met 2 witte keelvlakjes!

03-05. Twee nesten boerenzwaluw zijn leeggehaald door predator (Rita Delger).

16-05. Bij ons in Bovensmilde de afgelopen weken alle 4 de jongen van het paar **ooievaar** dood onder nest gevonden Het eerste ei was op 3 mei al uit. Sterft door de koude, of toch van de landbouw bespuitingen van afgelopen weken in de omgeving? (Rita Delger).

26-05. In de stal 1 dode volwassen boerenzwaluw gevonden. Voor de garage een kapot boerenzwaluw ei op de grond gevonden. Morgens vroeg rond 04:30 uur was er paniek rond de garage, een **merel** alarmeerde sterk (Rita Delger).

08-06. Dode nestjongen op de grond gevonden. Nog 1 nest met 1 jong die gevoerd wordt (Rita Delger).

09-06. Alle nestjongen dood (Rita Delger).

15-06. Een nest met 5 eieren uitgekomen (Rita Delger).

19-06. Wat een dramatisch jaar, wordt er een beetje verdrietig van. Van de eerste nesten niks uitgevlogen. Dode jongen op de grond, 1 dode oude vogel (Rita Delger).

25-06. Modderpoeltje aangelegd waar ze dankbaar gebruik van maken (Rita Delger).

Foto © Rita Delger.

25-06-2023. *Boerenzwaluwen maken dankbaar gebruik van het aangelegde modderpoeltje.*

26-06. Jong uit nest gevallen van de warmte? Heb hem in het lege nest naast de lamp gezet
Het andere nest was overvol (Rita Delger).

03-08. De ouderen hebben het tot zover goed gedaan. Geen dode vogels gevonden op de dode in onze garage na. Terwijl ik anders hooguit 1 of 2 dode jongen vind, waren het er dit jaar veel meer. Denk dat de teller al staat op 7 of 8. Wel zie ik dat er vogels met een vervolg legsel bezig zijn. Dat zou betekenen dat ik een beetje schade kan inhalen wat uitvliegers betreft. Uit onze garage dus dit jaar tot nog toe geen jonge zwaluwen. Vorig jaar toch zeker 60 jongen uitgevlogen hier. Hoop dat de stand tot nu toe wat optrekt, door vervolg legfels. We wachten het af (Rita Delger).

13-08. Zit lekker achter t huis even een spelletje te doen op mijn telefoon. Kijk even naar links en zie dat er een klein donker vogeltje omringt wordt door mussen. Staat te klapperen met zijn vleugeltjes Ach, wat schattig dacht ik nog, heeft even een badje genomen (donkerder dan de rest) en wil nu weer eten van de ouders. De jonge vogels staan hier vaak bij de deur van de kippenren, want de ouders hebben een doorgang gemaakt onder de deur waar ze dan wat kippenvoer ‘stelen’, en voeren aan de jongen net buiten de ren. Ik kijk nog eens wat beter Een jonge boerenzwaluw!! Ik heb het eens even rustig overdacht ... de boerenzwaluw voert niet snel op de grond. Boerenzwaluwen wonen in onze paardenstal ... 100 meter achter ons huis. De zwaluw kon niet vliegen. Voorzichtig opgepakt, en toch maar naar achteren gelopen. Ik zocht een nest uit met jongen van dezelfde grootte. Nu de trap pakken Met in 1 hand het tere vogeltje ... de andere de trap van de wand gehaald. Oeps Ik ben op sokken, voor t eerst met sokken in de paardenstal ... (gelukkig maak ik die elke dag schoon). Nou ... eerst de deur van 1 van de stallen maar dichtdoen. Als er een pony op gaat staan (mocht ie weer op onderzoek uitgaan ...) is alles voor niks Het nest zat aan een tl-lamp in de nok. Trap op, vogeltje erin. Ik zag in elk geval 2 dezelfde snavelletjes. 1 van de ouders kwam binnen vliegen, en met groot kabaal weer naar buiten Sorry, maar het moest even. Hoe de jonge zwaluw 100 meter verderop bij ons huis beland is zal ik nooit weten denk ik. Wel weet ik

dat dat de enige plek in de buurt is waar boerenzwaluwen wonen. Nu hopen dat het goed gaat komen (Rita Delger).

17-08. Nog een vrouwtje boerenzwaluw op nest met eieren broedend (Rita Delger).

19-08. De boerenzwaluwen vliegen met een ruim 20 boven onze weide waar veel paardenbloemen in staan, ze vliegen laag boven het gras op zoek naar insecten (Rita Delger).

31-08. Met mugje voor het laatste nest van dit seizoen Rita Delger).

Foto © Rita Delger.

31-08-2023. Een mannetje met een volle snavel met insectenvoer op weg naar de jongen. Kijken we goed dan is het dezelfde man met de witte keelvlakjes van 30 april (zie foto data).

02-09. Het laatste nest bevatte 4 jongen. Nog niet vlieg klaar nu, er zitten nu nog maar 2 in het nest. Geen doden onder het nest gevonden. Er staat bak met hooi om ze op te vangen indien nodig, maar niet gevonden, mogelijk predatie? (Rita Delger).

03-09. Tijdens het uitmesten van de stallen heb ik even goed opgelet of de laatste jongen nog wel werden gevoerd door de ouders, gelukkig is dat wel het geval! Terwijl ik daar stond om de kleintjes nog eens een keer vast te leggen in hun donkere hoekje, kon ik toch ook wel even weer lachen. Ze probeerden zelf

vliegjes die voorbij vlogen te vangen. Ik ga nog even genieten van de laatste zwaluwen die hier zijn, en hoop ze dan in april weer te mogen zien aankomen

07-09. Een jonge slechtvalk vliegt hier over (Rita Delger).

08-09. Met een 40-tal boerenzwaluwen buiten onze stal, en 20 in de stal, zal het binnenkort toch echt gedaan zijn met de boerenzwaluwen hier (Rita Delger).

10-09. Een wolk van zwaluwen (boeren- en huiszwaluw) vliegt op vanuit de boom, ze zullen spoedig wel vertrekken (Rita Delger). De laatste boerenzwaluw jongen zijn vandaag uitgevlogen en meteen overnachten in het veld (Rita Delger).

16-09. Vannacht nog boerenzwaluwen in stal en een stuk of 40 buiten hier (Rita Delger).

23-09. Hier nog steeds elke nacht 3 boerenzwaluwen in de stal (Rita Delger).

28-09. En dan is vandaag de laatste zwaluw hier vertrokken, zowel uit stal als uit de lucht (Rita Delger).

Britsum.

Simon en Joke Deelstra.

12-04. Vandaag 6 boerenzwaluwen in de schuur. Meestal kijken ze eerst even en komen dan later in twee groepen definitief aan. Élk jaar zeker 50 nesten in de schuur. Honderden zwaluwen zijn er in de zomer en ze worden door de roofvogels gewoon uit de lucht geplukt. Vorig jaar ook vooraan in de schuur een 15-tal **huiszwaluw**, we zijn benieuwd of ze dit jaar terugkomen. Hierbij nog wat aankomst en vertrekdata van boerenzwaluwen; 15-04-2019 aankomst. 10-04-2020 aankomst. 27-04-2021 aankomst, de laatste is vertrokken op 15/9. 07-04-2022 aankomst, de laatste is vertrokken op 29/9. 12-09-2022 15 **huiszwaluwen** kwamen op 12/9 en vertrokken weer op 19/9 (Simon en Joke Deelstra).

24-04. Nog nooit eerder hier gezien, maar vandaag de **gekraagde roodstaart** man in de tuin. Ontzettend fanatiek aan het fluiten. Springend van de waslijn naar de linde en weer terug (Joke Deelstra).

30-04. Vandaag **gekraagde roodstaart** vrouw gezien (Joke Deelstra).

03-08. Veel boerenzwaluwen met jongen in onze schuur. De nestjes zaten en zitten overvol. Sommigen

2e legsel. Ze gingen gewoon door met vliegen vangen in de regen en leken er weinig hinder van te hebben. Ook enkele huiszwaluwen vlogen ertussen. Vorig jaar hadden we deze soort voor het eerst in de schuur en ze zijn er dus weer. Een enkele keer een dode boerenzwaluw op de grond. Ook 4 **kerkuilen** zitten er. En nu de rattenstaartlarven er weer zijn ook hele groepen **spreeuwen**, die gek zijn op deze enge beestjes. Het leeft allemaal prima met elkaar samen. We hebben een kerkuilenkast, maar de jonge **kerkuilen** zijn ergens anders in de schuur groot geworden (Simon en Joke Deelstra).

Foto © Google Earth

De boerderij van Simon en Joke Deelstra landelijk gelegen.

24-08. Alle boerenzwaluwen nesten zitten binnen in de schuur (niet buiten) Sommigen onder de lage zolders, anderen helemaal boven in de nok. Sommige zo laag dat je gewoon bijna in het nest kan kijken. De 4 **kerkuilen** zijn er ook nog steeds. De nesten van de boerenzwaluwen zitten nog stevig vast. Omdat er vee in de schuur staat is het altijd wel vochtig. De nesten zitten als een huis.

06-09. Nog steeds zeker 3 nesten boerenzwaluw waarvan de jongen het nest nog niet zijn uit geweest. Dat wordt een latertje dit jaar, er van uit gaande dat ze, nadat ze zijn uitgevlogen, nog wel zeker een paar weken door de ouders worden gevoerd. Vorig jaar waren de laatste boerenzwaluwen op 8 september vertrokken, dus dat zal nu zeker eind september worden vermoed ik (Simon en Joke Deelstra).

16-09. Vandaag 12 **staartmezen** hier in onze tuin. Gingen in een groep van boom naar boom. Nog nooit eerder hier gezien (Simon en Joke Deelstra).

21-09. Laatste boerenzwaluwen vertrokken. Veel verschil in grootte van het laatste nestje jongen. Hopelijk overleven ze de tocht (Simon en Joke Deelstra).

Britswert.

Kees en Afke Hoogland.

09-04. Vandaag zijn de eerste boerenzwaluwen in de stal aangekomen (Kees en Afke Hoogland).

10-04. Nu zijn er al 4 terug (Afke Hoogland).

17-09. De laatste boerenzwaluwen zijn vandaag vertrokken (Kees en Afke Hoogland).

Dedgum

Ton Westendorp.

22-04. De 1e boerenzwaluw is gearriveerd vandaag. Een week eerder dan vorig jaar. Het is nu koud, dus ik verwacht direct nog niet meer boerenzwaluwen deze week.

03-05. Vandaag zijn de eerste **huiszwaluwen** gearriveerd.

05-05. Vandaag is het aantal boerenzwaluwen in de schuur toegenomen en idem meer huiszwaluwen. Het mooie weer is daar wel debet aan.

06-05. Het aantal boerenzwaluwen in de schuur was toegenomen tot 3 (denk mannetjes), tot.... Een

kerkuil binnen is geweest. Ik had het niet in de gaten maar is bijna twee weken af en toe in schuur geweest.

Inmiddels kan hij niet meer naar binnen en opgelost (de opening in de schuurdeuren is verkleind). Ik vrees dat dit wel enkele boerenzwaluwen heeft gekost.

22-09. Vandaag zijn ze allen vertrokken naar het zuiden.

01-10. In de weken na begin mei is het aantal boerenzwaluwen in de schuur toegenomen. Deze zomer zijn er circa 3 paartjes aan het broeden geslagen, waarvan 2 paar een 2e nest hebben gehad. Deze zomer zijn er 6 paartjes huiszwaluw aan het broeden geslagen, waarvan 3 paartjes een tweede nest hebben gehad.

Avonds een prachtig gezicht, de lucht vol van jonge zwaluwen die hun vliegkunsten druk aan het beoefenen waren. Dit jaar geen **gierzwaluw** nesten gehad.

Deinum

Piet en Femmy Heeringa.

03-01. We wonen op een boerderij aan de rand van het dorp Deinum. Onze boerderij is omringd door een ‘gracht’, met aan één kant een heg. Een jaar of 5 geleden kwam er een paar waterhoentjes en bleef het hele jaar rond in de gracht en heg zitten. In het voorjaar/ zomer kregen ze 2 jongen en ook zij bleven. Op dit moment zijn er een 6-tal. Ze blijven hier allemaal. In de winter voeren we alle vogels, ook de familie waterhoen pikt een graantje mee. Wij genieten van de waterhoentjes en wonder boven wonder leven ze allemaal, en gaat het niet zoals bij bijna jonge eendenkuikens, elke dag één minder. Terwijl de nestjes van het waterhoen veel kleiner zijn. (Femmy Heeringa).

14-02. We zijn tot 9 februari in Spanje geweest doch geen zwaluw gezien, de nachten waren nog te koud en geen insecten gezien (Piet Heeringa).

01-04. Nog geen zwaluwen in Deinum (Piet Heeringa).

04-04. De eerste boerenzwaluwen in de schuur hier in Deinum (Piet Heeringa).

12-06. De oude vogels voederen hun jongen al buiten (Piet Heeringa).

Foto © Piet Heeringa

12-06-2023. Een ouder vogel brengt voedsel voor de wachtende hongerige jongen.

03-08. Het viel me wel op met de regenachtige dagen en harde wind dat er in deze periode minder boerenzwaluwen bij de boerderij waren, de jongen vliegen bij ons mooi in de schuur de eerste week als ze uit nest komen ik denk dat dit de 2 de lichtung is (Piet Heeringa).

19-08. De boerenzwaluwen zijn zomaar verdwenen, mogelijk door een kerkuil? (Piet Heeringa).

13-09. Ze waren al lang bij ons uit de schuur vandaag en gisteravond vlogen er weer vele om de boerderij (Piet Heeringa).

Drachten.

Thomas Dijkstra.

15-04. Vandaag kwamen er 3 boerenzwaluwen aan in broedschuur (Thomas Dijkstra).

12-05. Naast de boerenzwaluw werd er dit jaar door de **gekraagde roodstaart** ook een nest gebouwd. In totaal 7 eieren (zie foto).

Foto © Thomas Dijkstra.

Het legsel van de gekraagde roodstaart is verstoord door een steenmarter.

Jammer genoeg heeft de steenmarter het vrouwtje gekraagde roodstaart opgegeten en veertjes zaten op het dakje van de nestkast. Vorig jaar is het nest ook verstoord maar was de oorzaak niet duidelijk. Tevens de laatste 3 jaar heeft de steenmarter ook de nestkast van de **holenduif** bezocht en broedvogels opgegeten. Dit jaar kippengaas rondom boom maar dit heeft echter niet geholpen. Dus niet alleen de weidevogels maar ook holenbroeders zijn het slachtoffer van de steenmarter. Denk dat ik de nestkast voor de gekraagde roodstaart net zoals voor de boerenzwaluw ook aan een plafond ga hangen zodat het niet meer bereikbaar is voor de steenmarter Thomas Dijkstra).

00-08. De aanhoudende regenperiode (eind juli begin augustus) had invloed op de broedresultaten: van de 4 jongen is er 1 jong doodgegaan. Wat opviel was dat ieder jaar vliegen de zwaluwen uit 21 dagen nadat ze uit het ei zijn gekomen, dit jaar was het 23 dagen dus 2 dagen later dan anders (Thomas Dijkstra).

01-09. Vertrek boerenzwaluw uit broedschuur (Thomas Dijkstra).

Drogeham.

Egbert en Anja Veenstra.

05-05. De eerste boerenzwaluw terug in de schuur (Egbert Veenstra).

06-05. Eindelijk zijn onze boerenzwaluwen er! Ik had de moed al bijna opgegeven, vandaag de tweede. Hopende op een beter broedseizoen dan vorig jaar. Toen de **steenmarter** op bezoek gehad met alle gevolgen van dien. Nu voorzorgmaatregelen getroffen. Afwachten of het helpt. We zijn blij dat ze er weer zijn. Altijd mooi dat gekwetter en de vliegbewegingen rond het erf (Egbert Veenstra).

12-06. Weer geen goed broedseizoen voor onze boerenzwaluwen. Nadat we blij waren met de, voor ons, zeer late aankomst van het stel, gingen ze voortvarend van start. Broedend op 4 eieren, miste ik het vrouwtje op een avond. We hebben haar niet weer terug gezien. Waarschijnlijk gepakt. Na vorig jaar de steenmarter (waar ik trouwens maatregelen voor genomen had) nu dit. Ik vermoed de **sperwer** die dicht in de buurt bij ons broed. Ja dat is ook natuur. De ooievaar bij ons in het weiland broedt voor het eerst sinds 26 jaar weer in Drogeham. Vorige week gooide ie er op 1 dag 2 jongen uit. Nu volgens ons nog 1 jong in het nest (Egbert Veenstra).

Foto © Egbert Veenstra

De twee nestjongen van de ooievaar verwijderd.

Geselaar (Gelderland)

Arend Heideman

31-03. Een boerin uit Meddo bij Winterswijk meldde me net dat bij haar in de stal vannacht twee boerenzwaluwen overnachtten. Een buurman in Gelselaar zag er een paar dagen geleden één bij zijn paardenstal (Arend Heideman).

01-04. In Meddo betreft het boerderij van Abbink aan de Groenloseweg 114. Mijn buurman, Peter Kwant aan de Scholtenesweg 2 in Gelselaar, zag vorige week zaterdag even een boerenzwaluw zijn paardenstal in scheren, maar heeft deze daarna niet teruggezien (Arend Heideman).

09-04. De eerste boerenzwaluw is dit jaar teruggekeerd in het achterhuis van boerderij Stokkink in Gelselaar. Even na acht uur deze avond zag ik met behulp van een zaklantaarn op een nest aan de achterzijde van een eeuwenoude balk een vogel veilig op een oud nest zitten.

Foto © Arend Heideman

09-04-2023. Boerenzwaluw neemt nest direct in beslag!

Amper verschil in de aankomstdatum met vorig jaar, toen de eerste boerenzwaluw op zondag 10 april in het nest neerstreek. Een verschil was wel dat 4 april al twee boerenzwaluwen terugkeerden in een paardenstal van naaste buurman Peter Kwant op De Scholte. Diana Abbink uit Meddo meldde me zelfs 31 maart al dat daar twee boerenzwaluwen hadden overnacht. Bij Stokkink arriveerde de eerste dit jaar niet uitzonderlijk vroeg. Twee jaar geleden nam ik de eerste zwaluw al op 31 maart waar in onze boerderij. En in 2012 zelfs al op 23 maart. In 2002 daarentegen pas op 23 april. Sinds 1993 houd ik hun aankomstdata bij. Zie ook <http://zwaluwenboerderij.blogspot.com/> (Arend Heideman).

10-04. De eerste boerenzwaluw die dit jaar terugkeerde aan een eeuwenoude balk in boerderij Stokkink voelt zich direct zeer goed thuis. Het kan niet anders of deze vogel verbleef hier ook vorig jaar, al valt dit zonder ring niet te bewijzen. Toch weet ik het vrij zeker aan de hand van zit- en hangplekjes die deze geliefde zomergast direct koos op de delle rond kwart voor acht, nadat ik even hiervoor de nienduur weer wagenwijd had geopend en er meer licht in het achterhuis kwam. Het gisteravond neerstrijken op een nest aan de donkere zijde van een balk was al een teken. Twee bijzondere zitplekken kiezen vanmorgen was even opmerkelijk. Het uitproberen van twee nesten in de directe omgeving tekent eveneens hoe vertrouwd deze voor de vogel zijn. Daarna hief de boerenzwaluw een loflied aan. Ik beluister er ook dank in aan zijn Schepper. (Arend Heideman)

12-06. Nog voordat het officieel zomer is, heb ik op Stokkink al vijf dode jonge boerenzwaluwen geteld onder de nesten op de delle. De oorzaak is onduidelijk. Bij ruzie tussen paartjes of met een alleenstaand mannetje, of als één van de ouders verongelukt, worden alle jongen uit één nest soms gelijktijdig het slachtoffer. In dit geval zitten er telkens enkele dagen tussen en gaat het de laatste twee keer om jongen die al vol in de veren zaten.

Foto © Arend Heideman.

12-06-2023. Dode jongen op de stalvloer komen soms door gevechten en ruzies.

Of jongen dood zijn gegaan in het nest of uit een nest geworpen, valt niet goed vast te stellen, maar het lijkt erop dat ze al dood waren voordat ze op de vloer belandden. De hitte is vrijwel zeker niet de oorzaak. Hitteperiodes in voorgaande jaren doorstonden jongen goed. Bij ruzie of een dode ouder betreft het jongen van maar één nest. Nu gaat het om meer nesten. Eén paartje dat even jongen heeft gehad, maar heeft op geringe afstand aan een oude balk inmiddels een ander oud nest hersteld waar het vrouwtje alweer op

eieren broedt. Via Facebook uit het Gelderse Laren (van Vera Fleerkate) nog aanvullende melding van hetzelfde binnengekregen: Hier *helaas ook al het geval, 3 jonge dood op de grond uit verschillende nest, aldus Vera* (Arend Heideman).

13-06. Vanmorgen lag er alweer één dood onder het nest, waaronder ik gisteren ook een dood jong aantrof. Omdat ik uit Laren Gelderland een vergelijkbare reactie kreeg, begon ik te vermoeden dat er meer aan de hand zou kunnen zijn. De vogels vertoeven bij ons in het relatief koele achterhuis, waar al in decennia geen vee meer is. In de zeer warme voorgaande jaren heb ik nooit iets gemerkt van problemen bij de zwaluwen door hitte (Arend Heideman).

14-06. Zelfs als jonge boerenzwaluwen op het punt staan uit te vliegen, voeren hun ouders soms zelf nog hun poep af, waarvoor we onder het nest ook een krant hebben gelegd (Arend Heideman).

Foto © Arend Heideman.

14-06-2023 De mest van de jongen wordt opgevangen op een oude krant.

20-06. Eén van de donkere nestplekken van de boerenzwaluwen in boerderij Stokkink zit bij 't liekspier. De naam in Overijssel en Gelderland voor de plaats naast het grote gat (slop) in de zolder waardoor vroeger het hooi op de zolder van de boerderij werd gestoken. Alleen als het zonlicht de rest van de delle laat plichten, is soms iets van de vier jongen hier te zien. Ze zijn al zo oud dat ze hun nest een paar dagen geleden hebben verlaten, maar vlogen vanmorgen nog niet. De naam liekspier houdt verband met de plaats onder dit balkengat waar eens een overledene werd opgebaard en waar na het verdwijnen van het 'lössse hoese' een lijkstap op de dag van de begrafenis werd opgesteld en waar afscheid genomen kon worden van een overledene. Thans kruipt hier jong leven langs de eeuwenoude balk.

Foto © Arend Heideman.

14-06-2023. *De bijna vliegvlugge jongen kruipen over de balken.*

07-07. Het modderslootje voor de boerenzwaluwen bij Stokkink is al jaren een groot succes en wordt ook voor nestherstel ten behoeve van een tweede broedsel in juli nog volop gebruikt. Volwassen vogels vlogen deze week af en aan in het door gele bloemen omgeven slootje langs de Bollertweg. Wat onwennig landde er donderdag ook een jonge vogel, niet aan de zijkant in de modder, maar waar meer water stond (derde foto). Een zwaluw leert mooi, dat je niet met modder gooit, maar er nesten mee kunt bouwen.

Foto © Arend Heideman.

07-07-2023 *Nestmateriaal wordt verzameld voor het bouwen en of repareren van het nest.*

01-08. Hoewel recent dode jongen onder een nest van boerenzwaluwen op Stokkink lagen, gaat het kennelijk met de andere boerenzwaluwen op de delle goed. In drie nesten zitten vijfelingen, die bijna aan uitvliegen toe zijn. De hongerige jongen worden goed gevoerd met insecten (Arend Heideman).

Foto © Arend Heideman.
01-08-2023

22-08. De laatste jongen van de boerenzwaluwen dit jaar op de delle van Stokkink zijn vanmorgen uitgevlogen. Deze drieling verraste me. Al ruim voor negen uur verliet het drietal het veilige nest aan een eeuwenoude balk. Een paar dagen eerder dan ik verwachtte. Gelijktijdig vlogen de twee nog afwachterende jongen van een ander nest al buiten. Eén van dit drietal was zondag en gisteren al alleen heen en weer aan het vliegen in een voormalige kalver- en koestal.

24-08. Voor het eerst sinds de terugkeer van de boerenzwaluwen op Stokkink dit voorjaar heeft de afgelopen nacht geen van deze vogels overnacht in ons achterhuis. Dat is vroeg. Het warme weer deze week stimuleert hiertoe, wordt het kouder dan kunnen tijdelijk nog best zwaluwen terugkeren voor onderdak in de nacht. Gistermiddag zaten twee jongen van een net uitgevlogen drieling nog een poos op een draadje boven de delle. Aan hun gekortwielde staartjes is goed te zien dat ze nog maar net hun veilige nest hebben verlaten. Vannacht hebben ze dus in de buitenlucht vertoefd en de eerste lichte regen gevoeld.

28-08. Vanmorgen was in een dit jaar niet bewoond nest (dus ook geen last hier van parasieten) op de delle nog één boerenzwaluw te zien, die voor één nacht nog het warme achterhuis verkoos. De gehele dag waren nog zwaluwen te zien en te horen boven de boerderij. Afgelopen nacht vertoefde hier geen vogel meer in de boerderij.

08-09. Anderhalve week nadat de boerenzwaluwen afscheid namen in het achterhuis van Stokkink zijn er nog elke dag enkele te horen en te zien boven deze eeuwenoude boerderij en rond de top van de oude kastanjeboom achter het huis. Jonge en oudere vogels, zo is aan de lengte van hun staartpenen te zien. Hun ranke silhouetten tekenen zich deze warme vrijdag 8 september scherp af tegen een strakblauwe hemel.

Hallum.

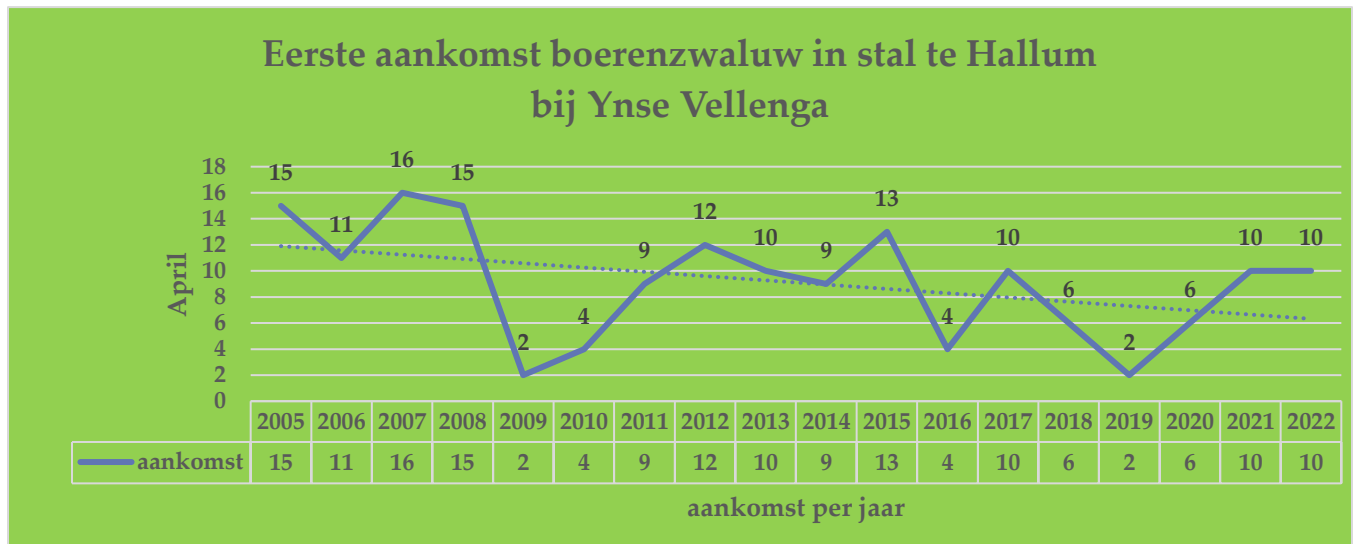
Ynse Vellenga.

18-03. Ik kwam toevallig op uw site terecht en dacht laat ik ook eens wat doorgeven. Wij zijn nu ca. 5 jaar biologische boer. Voor eerdere waarnemingen zouden we de dagboeken eens moeten doornemen. We hebben ook alweer een **veldleeuwerik** gehoord. Hadden we lang niet gehoord. Hebben hier plas dras aangelegd. Zitten bij de Waadrane vogelbeheer. Zwارة klei hier.

Foto© Google

Elk jaar komen hier boerenzwaluwen aan en nestelen in de stal. Moeilijk om te tellen maar ongeveer 20 span per jaar. Hierbij de aankomst gegevens **Data overgezet in grafiek (Jan de Jong)**. Van 2005 t/m/ 2022 (Ynse Vellenga).

Grafiek © Jan de Jong

Opmerking Jan de Jong; De gegevens van Ynse Vellenga zijn hierbij in een grafiek weergegeven. De gemiddelde aankomst tussen 2005 en 2022 is 9,11 april. Kijken we naar de gegevens van de perioden 2005-2013 en 2014-2022 dan blijkt dat in de eerste periode de aankomst gemiddeld 10,44 april was en in de tweede 7,78 april. Dus in Hallum bij Y. Vellenga een vervroeging van de aankomst in de 2^e periode 2014-2022.

Hollum (Ameland).

Klaas en Jellie Nobel.

17-04. Aankomst eerste boerenzwaluw in de schuur (Klaas en Jellie Nobel).

Gegevens van voorgaande jaren.

In **mei 2020** hadden we voor het eerst zwaluwen in de werkplaats (midden in Hollum). In eerste instantie dachten we dat ze op zoek waren naar insecten. Datum aankomst toen niet genoteerd. Op 5 juli kwamen er 4 jongen uit het ei en de tweede leg begon op 5 augustus. Hier kwamen op 23 augustus twee jonkies uit (totaal dus 6) en op 6 oktober vertrokken de ouders met een jong en het tweede jong vertrok met een stevige NO-wind op 14 oktober.

In **2021** zagen we op 1 mei de eerste boerenzwaluw, 19 mei 1 ei en 23 mei 5 eitjes; 9 juni 4 jongen.

6 juli aanvang tweede leg waarvan er 4 op 24 juli uitkwamen (totaal 8).

Op 26 april de eerste zwaluw, 15 mei 5 eitjes alle succesvol uitgebroed.

27 juni 1e ei tweede leg; 5 eitjes waarvan 4 succesvol (1 kuiken dood, totaal 9)

Op 26 september vertrok de laatste zwaluw.

Ieder jaar dus één stelletje dat na wat geruzie met andere zwaluwen steeds gebruik maakt van hetzelfde nestje.

We zijn benieuwd hoe het dit jaar gaat en houden je op de hoogte!

Harkema.

Foppe van der Meer.

09-04. De eerste huiszwaluw vloog bij ons al een paar keer het kunstnestje in.

10-04. De eerste boerenzwaluw vloog de schuur binnen. Vorig jaar zaten er 4 paar in de schuur en 5 paar **huiszwaluw** in kunstnesten aan het huis. Vorig jaar zat op 19 augustus voor het laatst een boerenzwaluw binnen (Foppe van der Meer).

02-09. Vandaag voor het laatst een boerenzwaluw in de schuur. Ze komen overdag trouwens nog wel even binnen (Foppe van der Meer).

09-09. Voor het laatst een **huiszwaluw** bij huis gezien (Foppe van der Meer).

11-09. Vanmorgen nog een oude boerenzwaluw met 1 jong die naar binnen vloog. Vorige week is het laatste nestje **huiszwaluw** uitgevlogen (Foppe van der Meer).

Haskerhorne.

Henk Bulsing.

09-04. Vandaag twee boerenzwaluw aangekomen. Ook twee **lepelaar** over vliegend richting het Oosterschar bij Sintjohannesga. Bij onze vijver wordt af en toe de **ijsvogel** gespot (Henk Bulsing).

16-04. Vandaag is de **boomvalk** weer terug hier (Henk Bulsing).

18-04. Vandaag al twee **gierzwaluw** gezien hier in Haskerhorne (Henk Bulsing).

23-04. De **zwarte roodstaart** was er alweer een paar dagen hier in Haskerhorne. Er was voor de **ijsvogel** wel een steile wand, maar heb hem de laatste dagen niet weer gezien (Henk Bulsing).

15-06. In het vroege voorjaar altijd visite van een **zwarte roodstaart** bij ons, maar deze verdwijnt ook weer. Het is alweer jaren geleden, dat ik zijn nauwe verwant de **gekraagde roodstaart** heb gezien. Vijf

weken geleden zat ie weer vlak voor de ramen op zoek naar voedsel, wat hij vasthoudt. Nu zie ik hem weer voedsel zoeken. De **ijsvogel** heeft ergens vlak bij een nest. Zie hem nu niet meer, maar wordt gezien bij het brugje verderop. Onze **boerenzwaluw** broedt nu, maar duldt geen rivalen, de hele ligbox voor hem zelf (Henk Bulsing).

18-06. Een overvliegende **visarend** naar west hier in Haskerhorne (Henk Bulsing).

07-08. Bij ons zijn in de ligbox 5 boerenzwaluw jongen groot geworden. Bij slecht weer zat het vol, maar ook **huiszwaluw** en **oeverzwaluw!** Verwonderlijk, omdat ieder jaar zelfs geen tweede koppel boerenzwaluw onderdak werd geduld. Wonderlijk ook, omdat de laatste weken de familie **kerkuil** intensief aanwezig waren en de familie Weersma uit hun slaap hielden. Als bij goed weer de ploeg zwaluwen buiten vloog, dan waren ze af en toe de prooi voor de **sperwer** en of de **boomvalk**. Het is opvallend, dat het boerenzwaluw paar niet een vervolgbroedsel doet dit jaar (Henk Bulsing).

Hempens.

Pieter en Nellie de Boer.

23-04. Vanmorgen waren er ineens veel boerenzwaluwen in de boerderij en de stal. Blij dat ze er weer zijn (Pieter en Nellie de Boer).

10-09. Vandaag zijn de boerenzwaluwen vertrokken, honderden in de boomtoppen een drukte van belang en plotseling waren ze weg. Nu eerst de schuur schoonspuiten (Pieter en Nellie de Boer).

Hemrik.

Henk F. Hansma.

30-04. Vandaag is de eerste boerenzwaluw weer aangekomen op de broedplaats in onze garage (Henk Hansma).

19-06. Minder goed nieuws, een verlaten nest met 5 eieren in de garage. Waarschijnlijk is één van de vogels verdwenen door een ongeluk. Enkele weken later is er nog een boerenzwaluw wezen kijken, maar zag die het blijkbaar niet meer zitten voor een 2de broedt periode (Henk Hansma).

Hitzum.

Joki Bakkers.

12-04. De eerste boerenzwaluw is binnen (Joki Bakkers).

22-04. Twee **beflijster** bij ons in de tuin, aanwezig van 22 t/m 27 april (Joki Bakkers).

01-05. Verder had ik al jarenlang een groepje van 10 à 12 **ringmussen** in de tuin, dit jaar tel ik er echter nog maar zes. Van de week een brutale **huismus** gezien die mijn kip probeerde te plukken. De huismus had het voorzien op de zachte veren om het nest er mee te vullen (Joki Bakkers).

20-09. De boerenzwaluwen zijn vandaag vertrokken. Dit jaar totaal 8 nesten, vorig jaar 4 dus een vruchtbaar jaar. Wel kleinere legsels, telkens 3 of 4 jongen (Joki Bakkers).

Holwerd.

J. Idsardi.

10-04. Vanmorgen de eerste boerenzwaluw terug hier in de schuur. Binnenkort gaat onze rietdekker de noord en zuidzijde van de boerderij opnieuw dekken; de oude laag en panlatten worden verwijderd en alles wordt vernieuwd zodat het weer veertig jaar mee kan. Maar eens zien hoe het met de zwaluwen gaat komen (Jan Idsardi).

11-04. Ik ben van plan om het bovenste deel van de schuur af te sluiten, om ze zo meer in het lagere deel te krijgen. Ze kunnen dan alleen nog in en uit vliegen door het uilenbord, of via de open zijde van de schuur als er gedekt wordt (Jan Idsardi).

Foto © Google Earth

De boerderij Uilsmahorn in Holwerd waar rekening gehouden wordt met de broedende zwaluwen.

18-05. Even een korte update over boerenzwaluwen hier bij mij op de boerderij in Holwerd. We zijn momenteel aan het rietdekken, het dak op de noordelijke kant van de boerderij is helemaal open. Ik heb niet de indruk dat de boerenzwaluwen daaronder hebben te lijden. Ze nestelen nu in het onderste deel van de schuur. Het aantal broedparen heb ik nog geen zicht op (Jan Idsardi).

02-09. Net even geteld in de schuur; er zitten nog vijf nesten met jongen. Vorige week op een ochtend was het even een drukte van belang; ik telde rond de 70 boerenzwaluwen in de schuur, vrijwel allemaal gezeten op trekbalken, juffers, smalle randen enz. Zijn er nu niet meer. Mooi om te zien.

Bij mij is het een goed zwaluwenjaar geweest. Dit ondanks dat de rietdekker vanaf begin mei tot begin juli bezig is geweest met het dekken van twee zijden van de boerderij. Alle oude riet en panlatten moesten worden verwijderd voordat het nieuwe kon worden aangebracht. Waarschijnlijk dankzij de maatregelen die we hebben genomen (bovenste gedeelte van de schuur afgesloten) heeft dit mijns inziens niet tot minder broedparen geleid (Jan Idsardi).

13-09. Vanmorgen nog vijf boerenzwaluwen in de schuur geteld, meesten zijn dus weg (Jan Idsardi).

15-09. Nog steeds boerenzwaluwen in de schuur vanmorgen, de laatsten (Jan Idsardi).

18-09. Vandaag voor het eerst geen boerenzwaluwen meer in de schuur. Allemaal vertrokken dus. Volgens mij is het hier bij ons een goed zwaluwenjaar geweest. Het riet dekken van twee zijden van de boerderij heeft geen negatieve invloed gehad (Jan Idsardi).

Huisterheide (Drenthe).

Opra Sekeroneij

14-04. Vanmiddag zijn hier bij ons de eerste boerenzwaluwen in onze schuur aangekomen (Orpa Sekeroneij).

08-08. Dit jaar is het een drukte van jewelste in mijn schuur. Vier jaar geleden ben ik begonnen met 4 nestjes geloof ik. Momenteel zijn het er 18! 4 nestjes 2e leg. Toen ze weken geleden uitvlogen werd het rustig in de stal, maar sinds een week of 2 zijn er weer ongelooflijk veel boerenzwaluwen in de stal. Het kunnen er zo maar 40 tot 50 zijn, als het er niet meer zijn. Ik kan ze niet meer tellen. Mogelijk dat ze een schuilplaats voor de regen hebben gezocht en hier zijn beland. Ik weet het niet. Het is in elk geval een bijzondere gewaarwording. Daar waar ik jaren geleden amper mussen in mijn tuin had heb ik nu een ware kolonie. Ze nestelen aan de buitenkant van de stal onder de dakpannen (Orpa Sekeroneij).

Hurdegaryp.

Anja en Dick van Schelven.

09-05. Bij onze woning bouwen de zwaluwen al jaren een nest onder de carport. Dit jaar hebben wij vandaag voor het eerst weer een boerenzwaluw gezien (Anja en Dick van Schelven).

Foto © Google Earth

Aan de rand van een weidegebied in Hurdegaryp nestelt bij Anja en Dick van Schelven een boerenzwaluw paar onder de carport.

12-05. De vogel heeft al een partner. We hebben de vogels 9 mei voor het eerst gezien, maar de precieze aankomstdatum kan ook eerder zijn geweest (Anja en Dick van Schelven).

00-09. Begin september zijn de vogels weer vertrokken. Wanneer precies kunnen wij niet zeggen, omdat wij zelf met vakantie zijn geweest, maar we vermoeden dat de vogels eind augustus/ begin september definitief zijn uitgevlogen. Omdat wij de vogels niet te veel hebben willen storen tijdens het verblijf, weten wij weinig details, maar we denken dat er het afgelopen half jaar 2x een nest met jongen is geweest (Anja en Dick van Schelven).

Idsegahuizum.

Douwe Buwalda.

09-06. **Zware overlast van kerkuil, had drie nesten van de boerenzwaluw vernield waarvan één met jongen.** Nu zitten er weer 8 nesten die bezet zijn. De **torenvalk** heeft nu 4 vliegvlugge jongen. Twee paartjes **tjiftjaf** hebben nu ook jongen afgelopen week is de **grauwe vliegenvanger** weer voor de zevende keer teruggekeerd op zijn nestkast. De **grote bonte spechten** dit jaar hebben ook weer jongen. Alle spreuwen zijn nu uitgevlogen, van 8 paartjes (Douwe Buwalda).

Opmerking Jan de Jong: We merken dat er kriskras door Friesland dit jaar weer op veel plaatsen nieuwe kerkuil en torenvalk kasten geplaatst worden. Er hangen nu al meer dan 1000 kerkuil kasten in de provincie Friesland! **Plaatselijk kan dit tot overlast zijn voor boerenzwaluwen en er zelfs ervoor zorgen dat de broedende boerenzwaluwen daar verdwijnen.** Het is af te raden om dit maar op elke plek te doen waar een kerkuil wordt gezien in schuur of stal. De gevolgen zijn groot, ook voor veel zwaluwen bij de burens. Een kast op 5 km² is m.i. voldoende om de stand van de kerkuil op peil te houden in Friesland.

It Heidenskip.

Gerdy Westendorp.

09-04. Vandaag 2 boerenzwaluwen in de boerderij, ik hoorde ze kwetteren (Gerdy Westendorp).

13-09. Vandaag nog 1 boerenzwaluw op balken in de boerderij gezien (Gerdy Westendorp).

15-09. We hebben veel spreuwen in de stal ze zijn slim. Ze komen door de open deuren en zijmuren naar binnen. Ze komen onder anderen op het voer (biks) voor de kalveren af. Heb er cd's opgehangen aan draadjes, doch dat helpt 3 weken en dan vliegen ze er gewoon doorheen. We voeren geen mais dat scheelt en we dekken de voerkruiwagens af, doch ze zoeken gewoon tussen de koeien naar voedsel. We laten hier de **huiszwaluw** nesten zitten. Ik had dit jaar 22 nesten van de huiszwaluw onder de dakgoot. Met de storm "Poly" waren er 7 van stuk. Nu is het stil ik zie ze niet meer heen en weer vliegen. Dus ik kan nu weer ramen wassen en dakgoot schoonmaken (Gerdy Westendorp).

16-09. Er zaten nog 9 boerenzwaluwen op de balken in de boerderij, in de ligbox nog niet gezien (Gerdy Westendorp).

19-09. Vandaag geen boerenzwaluwen hier meer gezien (Gerdy Westendorp)

Jonkerslân.

Cor en Heleen Agterberg.

17-04. Vandaag vloog de 1e boerenzwaluw over onze stal heen. Helaas bleef hij niet en heb ik hem ook niet meer gezien. We wachten in spanning af (Cor en Heleen Agterberg).

31-08. Het 2e broedsel van 3 jongen is vandaag uitgevlogen en bleef 's nachts nog op het nest terugkeren (Cor en Heleen Agterberg).

Foto © Heleen Agterberg.

31-8-2023. De jonge boerenzwaluwen staan op het punt om uit te vliegen

08-09. Vandaag zijn ze van onze stal vertrokken (Cor en Heleen Agterberg).

09-09. Dit jaar maar 2 broedsels in hetzelfde nestje boerenzwaluwen gehad; een in het voorjaar en een in het najaar. Voor die tijd hebben zich in onze omgeving een groot aantal verzameld, maar die zie ik vandaag, op een enkeling na, ook niet meer helaas. Het wordt weer stil zonder het gezellige geluid van de boerenzwaluwen op stal en in de lucht. Nu maar weer aftellen tot begin april volgend jaar als ze hopelijk weer terugkeren (Heleen Agterberg).

17-10. Wij zijn een week op vakantie in Scotland en kwamen deze bus tegen (Heleen Agterberg).

Foto © Heleen Agterberg.

In de snelle zwaluw bus door het Schotse land!

Joure.

Artina Oppenhuizen.

04-04. Vandaag is de eerste boerenzwaluw aangekomen, dat is vroeg. Meestal is de eerste half april pas terug (Artina Oppenhuizen).

12-04. Tweede boerenzwaluw komt aan (Artina Oppenhuizen).

18-05. Hier zitten nu 5 paar te broeden. De tweede kwam pas 12 april en veel later pas de anderen. Ineens was het druk. Vanmorgen hier de **koekoek** gehoord. We hebben hier last van predatoren. Alle eieren van eenden, waterhoentje en meerkoet worden opgegeten. Er was een eend met 8 kuikens, nu zijn er nog maar 2. Op de wildcamera hebben we de **bunzing** gezien. Er zijn **bruine ratten** aanwezig. Gelukkig kunnen ze niet bij de boerenzwaluwen komen, er is echter wel een **uil** hier aanwezig (Artina Oppenhuizen).

25-05. Vlak bij onze boerderij zit al een tijdje een **knobbelzwaan** te broeden, de eieren zouden haast uitkomen. Helaas is het nest door een nog onbekende verstoord, de eieren zijn weg en de beide zwanen zwemmen hier wat ontredderd in de sloot (Artina Oppenhuizen).

19-06. De eerste 4 jonge boerenzwaluwen zijn uitgevlogen, er volgen er nog meer (Artina Oppenhuizen).

04-08. Het gaat goed met de boerenzwaluwen. Er zijn nu zo'n 20 jongen. De tweede legfels zijn nog niet uit. Er zijn al wel een paar dode jongen gevonden. We hebben hier ook 1 **buizerd** broedgeval, er is 1 jong uitgevlogen (Artina Oppenhuizen).

14-09. Het mooie weer gaat nog een tijdje door en dat is ook te zien aan de boerenzwaluwen. Hier zijn nog een aantal bij de woning. Hier zijn dit jaar 38 boerenzwaluw jongen grootgebracht en dat is meer dan andere jaren! Een maand geleden telden we hier wel honderden in de lucht (Artina Oppenhuizen).

Jan Lenis

26-03. Bij ons aan de Meenscharweg in Joure al een boerenzwaluw terug in de stal (Jan Lenis).

Foto © Jan de Jong

26-03-2023. In Joure al een zeer vroege boerenzwaluw terug op het oude nest.

Katlijk

Hendrik en Atsje de Vries (6 broedpaar).

10-04. Vanavond is de eerste boerenzwaluw gearriveerd, het was al bijna donker.

Ik hoop dat het een beter broedseizoen wordt dan vorig jaar, door hitte en voedselgebrek waren we toen niet erg succesvol, hopelijk dit jaar beter (Hendrik en Atsje de Vries).

05-09. Vandaag hebben de laatste boerenzwaluwen onze schuren verlaten. We hebben een matig seizoen gehad. Van de 6 paartjes van vorig jaar keerden er 4 terug. Een paartje verloren we met legsel en al door predatie, waarschijnlijk een marter! Hier kwam een nieuw paartje voor terug! In totaal hebben deze 4 paartjes 25 jongen grootgebracht, alle jongen zijn uitgevlogen. De legfels waren kleiner dan voorheen, maximaal 4 eieren per legsel, maar ook nogal wat legfels met slechts 3 eieren! Wij hopen volgend jaar weer onderdak aan hun te verlenen! (Hendrik en Atsje De Vries).

Kollum

Yttje Solle.

22-04. Bij ons het eerste paartje boerenzwaluwen aangekomen. Ze zitten in de geiten stal. We hopen dat er straks nog een paartje komt. Het weer zal nu wel wat te koud zijn (Yttje Solle).

04-05. Vandaag is nog een paartje zwaluwen aangekomen. Deze nestelen in het buiten hok. Nu maar wachten hoeveel eieren ze gaan leggen en wat er uitkomt (Yttje Solle).

25-06. In de geitenstal is een nestje met 4 boerenzwaluw jongen uitgevlogen (Yttje Solle).

01-07. De boerenzwaluwen die in het buitenhok een nestje hadden daar zijn 6 jongen uitgekomen, inmiddels zijn ze weer bezig met een nieuw legsel (Yttje Solle).

04-09. Bij ons zijn nog 2 nestjes met elk 4 boerenzwaluw jongen uitgevlogen. In het buiten verblijf en in het binnen(geitenstal). Vorig jaar een hele rij boerenzwaluwen op het dak, om weg te vliegen, dit jaar (nog) niets.

Kollumerpomp.

Menne Osinga. (Circa 15 broedpaar).

06-04. Een boerenzwaluw boven de weilanden vliegend hier in omgeving (Menne Osinga).

21-04. De eerste boerenzwaluwen in onze schuur gearriveerd. Het betreft een span, dus een mannetje en een vrouwtje. Op 22-04 waren ze morgens weer vertrokken, ik hoop dat ze weer terugkomen. Op 21-04 ook een beflijster hier gezien, deze werd verjaagd door onze lokale merels. Deze merels hebben een nest in de klimop, met intussen jongen. Verder zie ik regelmatig "om hûs en hiem": bergeenden, houtduiven, koolmezen, pimpelmezen, witte kwikstaart, huismussen, putters, wilde eenden, bergeenden, meerkoeten, waterhoentjes en ook een paar lepelaars gezien. Dus genoeg vogel plezier (Menne Osinga).

20-09. Vandaag nog 10 boerenzwaluwen in de schuur, daarna elke dag een paar minder (Menne Osinga).

24-09. Vandaag zijn de laatste twee boerenzwaluwen (jonge vogels) vertrokken uit onze schuur. Ze zijn dus een kleine 2 weken eerder vertrokken dan in 2022, toen was het 5 oktober (Menne Osinga).

We hadden dit jaar circa 15 broedparen. Dit heeft de werkgroep van de vogelwacht van Kollum ook geconstateerd. Ik schat dat ze gemiddeld 2,5 keer gebroed hebben met zo'n 4 jongen per broedsel. Dus zo'n 150 jongen. Door slecht weer, raamslachtoffers, sperwer, etc. circa 20 uitvallers. Is misschien wat te positief ingeschat, maar ik vind het een mooi resultaat. De schuur is nu weer het domein van de huismussen. Deze worden in het voorjaar door de boerenzwaluwen uit de schuur verjaagd. En zitten de

gehele zomer in ons bamboebos. Het is nu weer stil in de schuur; ik zie alweer uit naar april 2024, als mijn gevederde vriendjes weer uit Afrika terugkeren (Menne Osinga).

Langezwaag

Sietse van der Wal.

05-04. Vandaag de eerste zwaluw in de stal te Langezwaag. 9 dagen eerder ten opzichte van 2022.

07-04. Vandaag is nummer 2 gearriveerd.

02-05. Bij ons in de stal het eerste ei van de zwaluw, 5 dagen eerder t.o.v. vorig jaar.

15-09. De laatste zwaluwen zijn vandaag bij ons uit de stallen vertrokken. Heel vroeg dit jaar, zo'n 3 weken eerder t.o.v. de laatste jaren.

24-09. Er zijn hier 118 jongen uitgevlogen uit 31 nesten, gemiddeld 3,8 jong per nest. Vorig jaar was het gemiddelde 4,4 jong. Dit jaar dus fors lager.

Een uitvoerig verslag is opgenomen van het onderzoek in de stal in het jaarverslag van VRS Menork Zie; <https://www.menork.nl/wp-content/uploads/2023/10/Boerenzwaluw-jaarverslag-2023.pdf>

Lippenhuizen.

Wytse de Jong

16-04. De eerste terug in de stal. (Wytse de Jong).

26-08. De zwaluwen zijn al een paar dagen uit de stal vertrokken. Ik was bang dat ze helemaal wegwaren. Maar zopas zag ik nog een aantal van die vlugge vliegers door de lucht schieten. Opeens vloog er een torenvalkje tussen. Een van de zwaluwen deed een uitval naar die rover. Dat deed me denken aan de dapperheid van kieviten tegenover de buizerd. Zo is er altijd wat opmerkelijks in de vogelwereld (Wytse de Jong).

Makkum

Wietske Visser

28-01. Wij worden hier elke ochtend en avond getrakteerd op een spreekwondans bij Makkum. Zo indrukwekkend en kolossaal (Wietske Visser).

Foto © Wietske Visser

28-01-2023. *Spreekwondans boven de waard bij Makkum.*

11-04. Boerenzwaluwen waren er vrijdag 7 april al, we zagen zwaluwmest maar we zagen het vogeltje nog niet, maar vandaag zaten er al drie in de boerderij (Wietske Visser).

09-09. In de paarden schuur zijn de boerenzwaluwen vandaag weg (Wietske Visser).

15-09. De boerenzwaluwen zijn vandaag vertrokken uit de schuur. Er waren 6 paar in het begin maar er zijn er wel 40 vertrokken (Wietske Visser).

Meddo (Gelderland)

Diana Abbink.

30-03. Twee aangekomen in tanklokaal. Elk jaar zitten er een aantal bij ons op de deel (eind maart doen we het ruitje er uit), in de kalverstal en vorig jaar voor het eerst ook in de grote ligboxenstal. Vorig jaar hadden we 16 nesten op de deel die bijna allemaal 3 keer een nest grootgebracht hebben. In de kalverstal waren er 3 en in de ligboxenstal ook 3. In totaal 22 dus. In de nacht van donderdag 30 op vrijdag 31 maart zaten er 2 in het tanklokaal. Om hygiënische redenen mogen ze daar eigenlijk niet zitten, maar we konden ze niet weer naar buiten krijgen en hebben ze een nachtje rust gegund. Inmiddels zijn ze weer verder getrokken of het waren verkenners. Meestal komen ze na een paar dagen met grotere aantallen terug. Onze zoon heeft een boerderij in Ennepetal Duitsland, dicht bij Wuppertal en daar waren er ook diezelfde avond een paar aangekomen (Diana Abbink).

19-06. Tot dusver zijn er bij ons 19 nesten met boerenzwaluwen. Momenteel zijn er volop jongen in de nesten. Gelukkig hebben we hier nog niet (zoals elders) gemerkt dat er meer jongen uit het nest worden gegooid, waarbij gedacht wordt dat dat komt omdat er te weinig insecten zijn. Maandelijks schrijf ik een (dialect) column voor het blad Mijn dat huis aan huis wordt verspreid in de Achterhoek. Deze maand ging die column precies over het probleem dat jij beschrijft, nl. dat boeren ermee stoppen en dat daarmee het leefgebied voor de zwaluwen ook weer kleiner wordt.

Ik stuur hierbij de column mee ter informatie, ik hoop dat jullie die in de streektaal kunt lezen.

COLUMN van Diana Abbink

Laeven met natuur

Diana Abbink oet Wenters.

Projectleider bij Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL)

en ondermeer veurzitter van de Dialectkring Achterhoek en Liemers. Geboren en getogen in Wenters, boerin, dochter, moeder en oma.

't Is de tied van 't jaor wao 'j altied verlangend naor oet kiek, veurjaor, zommer. De beeste loopt inmiddels alweer ne helen zet boeten.

Onder belangstelling van zowat de hele familie sprongen en stuitern ze den eersten dag de greune weide in. De eerste boerenzwaluwen scheerden der lusteg aoverhen en tussendeur. Bli-j met de modde en de mest dee ze gebroekt um eur nust te metseln. Griepend naor de vleegskes, noodzakelek voedsel. Mooi zoo 't in de natuur alles op mekare af-estemd is. Vake blijft zwaluwen weg zo gauw at der gin beeste meer op

de boerderi-je bunt, want dan mist ze voedsel en bouwstoffen. Dat is bi-j uns neet 't geval, op de daele is 't ne drokten van wonder en geweld. Van de lange reize naor Afrika bunt der geleidelek an ne helen trop weerumme kommen. Dit jaor bunt ze later as veurgaonde jaoren, 't is nog lange kold ewes, en daor past dee dierkes zich op an. Twee an twee zeukt ze zich 'n plaatse um te nusseln. Zwaluwen bunt trouw, paartjes blijft zo lange möggelek bi-j mekare. Een collega boer meldt verdreteg dat e geet stoppen met zien bedrief. Al generaties is 't in de familie maor no hölt 't op te bestaon. Der is eigelek wal ne opvolger, maor den dörft 't neet an umme der met wieter te gaon. Tevölle regels, tevölle onzekerheid (bun ik misschien ok een piekbelaster?) en weineg waardering veur boeren. Bi-j dat alles zeg e opens dat 't 'm ok zal spieten at de boerenzwaluwen neet meer komt at de beeste straks weg bunt. He hef altied zo'n plezaer in dee rappe kwetteraars. Jaorenlang hef e ze evolgd, heel e bi-j wanneer ze kwammen en weer weg gingen, spannen een kabel in de stal waar ze op konnen gaon zitten umme oet te rösten of "vergadering te hollen". Ok gooien e water in de weide at 't te dreuge was umme modde te vinnen... De aoverheid wil dat agrariers (nog) meer gaot boeren met natuur, jammer dat ze vanachter 't bureau precies 't umgekeerde stimuleert.

Molkwerum.

Mineke Bekkema.

07-04. Net de 1e boerenzwaluw in de schuur gezien (Mineke Bekkema).

28-08 t/m 03-09. In week 35 zijn de meeste boerenzwaluwen al vertrokken. Nog 3 paartjes met jongen bleven over (Mineke Bekkema).

24-09. Het laatste jong is vandaag ook vertrokken. Dit jaar bij de eerste leg 22 nesten in de schuur, gemiddeld 4 jongen, bij de 2e leg ongeveer 13 nesten (Mineke Bekkema).

Noardburgum

Jan en Froukje van der Veen

31-03. De eerste boerenzwaluw hier vanmiddag gezien. We hebben hier een **ooievaarsnest** in Kûkherne en daar zijn nu al een paar aan het nestelen. Verder nog een paar **nijlganzen** in de buurt (Jan en Froukje van der Veen).

18-05. Het eerste legsel boerenzwaluwen kan haast uitkomen, er zitten nu 3 paar. Vanmorgen hier veel boerenzwaluwen aanwezig, ben benieuwd hoeveel er hier nog bij komen. Er komen nog steeds boerenzwaluwen terug (Jan en Froukje van der Veen).

23-05. Vannacht zijn de eerste jonge boerenzwaluwen uit het ei gekomen (Jan en Froukje van der Veen).

08-06. Vandaag hier een zwarte specht in de boom gezien (Jan en Froukje van der Veen).

12-09. Veel boerenzwaluwen zijn al vertrokken uit het hok. Er waren dit jaar 5 broedparen en ze hadden veel jongen (Jan en Froukje van der Veen).

16-09. De boerenzwaluwen zijn nu definitief vertrokken (Jan en Froukje van der Veen).

Offingawier.

Dirkje Winia Hoekstra

02-04. Op 17 april 2022 kwam pas de eerste boerenzwaluw in onze schuur. Helaas was dat het laatste jaar in die schuur. We gaan verbouwen en hebben hun vlieggat afgelopen herfst dichtgemaakt. Er is nog plaats voor hen in de open schuur. Ben benieuwd, daar zaten ze vorige jaren ook wel (Dirkje Winia Hoekstra).

11-04. Hier vandaag de eerste drie boerenzwaluwen terug (Dirkje Winia Hoekstra).

23-05. Helaas is door verbouwing van de hooibergschuur die plek niet meer beschikbaar voor hen, maar er zit tenminste 1 nestje met eitjes op de houten boerengrashark die hangt tegen het golfplaten dak van een andere open schuur op ons erf.

Oldeouwer.

Fokke en Vera Stastra.

24-01. Dit jaar hebben we regelmatig een **grote bonte specht** bij de vetbollen en bij de pindakaaspot (Fokke en Vera Stastra).

12-02. We hebben hier thuis het hele weekend al een zwerm **spreuwen** die 's avonds lekker beschut in de hulst struiken zitten. Ik neem aan dat dit niet onze "eigen" **spreuwen** zijn, maar misschien vanuit het noorden. En door de drukte komt er af en toe ook een **sperwer** even kijken of er nog wat te snoepen valt, komt overigens anders ook wel eens een keer (Fokke en Vera Stastra).

02-03. Een dodaars bij ons in Oldeouwer naast huis in het slootje (Fokke en Vera Stastra).

Foto © Fokke Stastra

02-03-2023. Dodaars duikt op in slootje bij de woning.

07-03. Volgens mij is de **dodaars** alweer weg, al een tijdje niet meer gezien in ieder geval. De **spreuwen** zijn inmiddels ook weer weg. Ze hebben hier een week of 2 's nachts in de struiken gezeten en overdag waren ze ergens anders. Ze kwamen ook niet op het voer af wat ik 's ochtends strooi, maar alleen om te overnachten. 's Avonds kwamen ze in groepjes aan en 's ochtends vlogen ze bijna massaal weer weg (Fokke en Vera Stastra).

09-03. De spreuwen zijn alweer 2 nachten terug, en weer alleen 's nachts. Het lijkt wel alsof ze alleen met de koudere nachten wat extra beschutting zoeken (Fokke en Vera Stastra).

04-04. Bij ons achter hebben knobbelzwanen een nest gemaakt op 10-15 meter achter mijn huis. Het zijn dezelfde als vorig jaar, dus misschien kennen ze ons wel en vertrouwen het daardoor. Ze zwommen op een gegeven moment ook gewoon langs of bleven foerageren terwijl ik erlangs liep. Ook 2 **witte kwikstaart** gezien vandaag, voor het eerst weer. (Fokke en Vera Stastra).

23-04. Vanmiddag zag ik een goudvink bij ons in Oldeouwer in de tuin. Hij was helemaal niet erg schuw, want hij kwam vrij dicht bij mij. In de berm voor mijn huis staan plotseling bostulpen. Ik hoop dat ze zich meer gaan verspreiden bij mij in de tuin. Ik heb mijn tuin grotendeels laten verwilderen. Er komen steeds meer bloemetjes e.d. in en dus ook meer insecten voor de vogels. Helaas nog geen boerenzwaluw terug hier. (Fokke en Vera Stastra).

30-04. Vandaag de 1e boerenzwaluw hier weer terug (Fokke en Vera Stastra).

02-09. Wij hebben nog een boerenzwaluw nest met jongen. Deze hebben voor de 3e keer gebroed.

De 1e keer is het mislukt. De 2e keer 4 jongen. De 3e keer weet ik nog niet, ze zijn nog erg klein (Fokke en Vera Stastra).

18-09. Het 3e legsel heeft 2 jongen opgeleverd. Deze zijn afgelopen week uitgevlogen (Fokke en Vera Stastra).

Oosterzee.

Pieter Mulder.

31-03. De eerste terug in de stal te Oosterzee (Pieter Mulder).

09-05. Omdat we in de schuur al meer dan 30 jaar boerenzwaluwen hebben en ik de laatste 10 jaar bijgehouden heb wanneer de 1 boerenzwaluw weer in de schuur geef ik U een aantal jaren hiervan door.

2013 op 15 april
2014 op 12 april
2015 op 10 april
2016 op 3 april
2017 op 9 april
2018 op 7 april
2019 op 2 april
2020 op 8 april
2021 op 30 maart
2022 op 12 april
2023 op 31 maart

Foto © Pieter Mulder

2022. Nest met 6 grote jongen in Oosterzee.

Ik heb vanmiddag de nesten gecontroleerd waarvan in 1 nest al 5 eieren lagen en 3 andere nesten al zover waren bekleed dat ik denk dat ook deze week er eieren in worden gelegd (Pieter Mulder).

10-05. Voor 2017 zat er maar 1 paar boerenzwaluwen in de schuur maar met de jaren zijn er steeds meer bijgekomen en vorig jaar had ik er 6 paartjes in de schuur zitten en ik denk al een jaar of 10 een paartje in het trekker hok. Vorig jaar was het bij mij een goed jaar voor de boerenzwaluwen met gemiddeld 5 eieren per net en 1 nest met 6 eieren waarvan de meeste paartjes tot 2 keer gebroed hebben, en 2 paartjes hebben een poging gedaan voor de 3x maar halfweg augustus verslechtere het weer en hebben ze de eieren verlaten. En nu maar afwachten hoe dit jaar het verloopt. Hier 1foto van vorig jaar.

Oost Vlieland

Alie Wijbenga

09-04. Vandaag een boerenzwaluw gezien op Vlieland. Nog niet in de schuur. We hadden vorig jaar voor het eerst een paartje wat 2 x een nest heeft uitgebreed. Met in totaal 9 jongen. Vlak voor ze vertrokken vlogen ze allemaal de schuur in en uit (Alie Wijbenga).

11-05. We hebben dit jaar wel heel luie boerenzwaluwen. Vorig jaar maakte ze voor de eerste leg een mooi groot nest. En daarna ernaast een kleiner nest voor de 2e leg. Toen de eieren uit waren hipte de jongen op een gegeven moment over naar het grotere eerste nest. Nu hebben ze wat klei op een van klei gemaakt schaalte gedaan en daar hun nest gebouwd met veren erin (Alie Wijbenga).

Foto © Alie Wijbenga

11-05-2023. Op een van klei gemaakt nestje heeft de boerenzwaluw een nest gemaakt.

13-05. Vanmorgen zag ik al 2 eitjes (Alie Wijbenga).

15-05. Al 4 eieren (Alie Wijbenga).

19-05. De boerenzwaluw zit sinds 3 dagen op het nest op 5 eieren (Alie Wijbenga).

25-06. Bij ons zijn de 5 boerenzwaluw jongen uitgevlogen. Maar ze vliegen nog de hele tijd rond ons huis en gaan nog regelmatig de schuur in waar ze op een stroomdraad zitten te tetteren. Een prachtig gezicht (Alie Wijbenga).

29-06. Ze zijn inmiddels met een nieuw nest begonnen (Alie Wijbenga).

14-08. Na het vorige nest van 5 jongen zijn nu de 4 van het 2e nest uitgevlogen. Nou ja uitgevlogen, ze vliegen de hele dag rond huis en s 'avonds kijken ze me aan vanuit het nest (Alie Wijbenga).

Foto © Alie Wijbenga.

11-08-2023. Na de vlieg oefeningen van de dag keren de boerenzwaluw jongen vaak weer terug naar het nest om de nacht door te brengen.

29-08. Onze boerenzwaluwen zijn sinds een paar dagen vertrokken maar tot onze verbazing zien we net 1 **gierzwaluw** overvliegen van west naar oost (Alie Wijbenga).

Paesens.

Oane Taekema.

07-04. Eerste boerenzwaluw aangekomen in schuur (Oane Taekema).

08-04. Vogel nog steeds aanwezig (Oane Taekema).

06-06. Ook dit jaar weer een boerenzwaluw nest op de veerboot Rottum te Lauwersoog. De oudervogels vliegen mee tijdens de overtocht op en neer Lauwersoog/Schiermonnikoog (Oane Taekema).

11-06. Nestjongen van de boerenzwaluw op de veerboot (Oane Taekema).

Foto © Oane Taekema.

11-06-2023. *De jonge boerenzwaluwen hadden het warm in het nest op de veerboot.*

12-06. Bij ons thuis in Paesens is het eerste nestje met jonge boerenzwaluwen nu uitgevlogen (Oane Taekema).

03-08. Hier afgelopen dagen twee dode (al uitgevlogen jongen) boerenzwaluwen in de paardenstal gevonden (Oane Taekema).

10-09. Hier de laatste zwaluwen vandaag vertrokken (Oane Taekema).

Pietersbierum.

Klaske en Gorrit Smidts.

25-04. Eindelijk het boerenzwaluwenpaartje weer in de stal.

01-05. Achter ons huis zit een witte eend al bijna 3 weken te broeden. Vorig jaar zat ie bij de schuur. Vorige week de koekoek gehoord. (Klaske Smidts).

31-07. Er zijn twee van de vijf boerenzwaluwen uitgevlogen. Er lagen 3 dood in de stal, bij het nest. Het was niet te warm, op dat moment. Er zijn nu weer eieren uitgekomen, de tweede leg. Hier in de buurt zitten de laatste weken twee knobbelzwanen (Klaske Smidts).

11-09. Bij ons zijn de boerenzwaluwen alweer enige weken uit de stal. Er zijn gelukkig nog 3 jongen geboren en ook al uitgevlogen (Klaske Smidts).

Ruigahuizen

Melle van der Goot

09-04. Al vier boerenzwaluwen terug hier bij Ruigahuizen. Bij de schoonzoon Piet Bosman op Rijs was 7 april de eerste zwaluw al terug (Melle van der Goot).

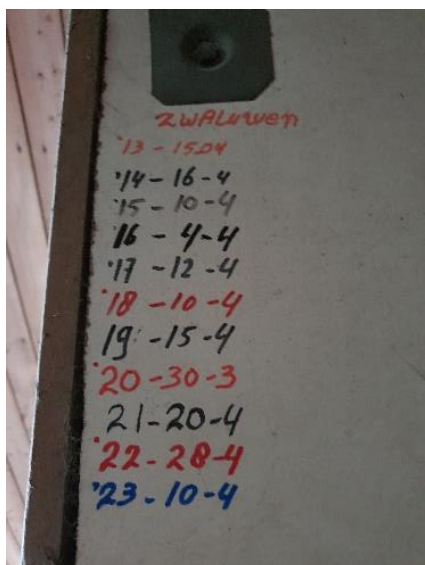
19-04. De eerste boerenzwaluw is aangekomen hier in hok (Melle van der Goot).

21-04. Gisteravond herrie in het hok en vanmorgen vlogen er vier naar buiten (Melle van der Goot).

00-09. Bij ons zijn in de eerste week van september alle boerenzwaluwen al vertrokken (Melle van der Goot).

Sint Anna Parochie

Alco de Jong

10-04. De eerste boerenzwaluwen zijn weer terug op de boerderij aan de Nijedyk in Sint Anna Parochie.

Bijgaand het overzicht fan de laatste jaren (Alco de Jong).

Opmerking Jan de Jong;

Bij veel boerderijen wordt de eerste aankomst in de stal bijgehouden op een publicatie bord of gewoon ergens op een schutting of in het tanklokaal. Zo ook bij Alco de Jong in Sint Anna Parochie. Aan de spreiding van de aankomstdagen per jaar kun je zien dat het per stal nogal eens kan verschillen. Bij Alco was de vroegste op 30 maart (2020) en de laatste aankomst 28 april (2022). Een verschil van bijna 1 maand! Wie heeft er meer van dergelijke overzichten

Foto © Alco de Jong

Slappeterp

Watze Fokkema

03-08. Wij zien vorig en dit jaar heel weinig boerenzwaluwen in en rond onze woning. Wat onze woning betreft: het is een oud “*gerniersspultsje*” (keuterboer) aan de Kleasterdyk in Slappeterp. Achter de woning staat een paardenstal met nog 1 paard. Vorig jaar hadden we 1 paar boerenzwaluwen in de paardenstal met slechts 1 legsel, waarvan er 1 jong is uitgevlogen. Dit jaar hebben we 2 boerenzwaluwen in de paardenstal, maar volgens mij is dat geen paar. 's Avonds zitten ze 3 meter uit elkaar, elk op een oud nest en voor de rest geen eieren. Ik vermoed dat dit 2 mannetjes of 2 vrouwtjes zijn, die gewoon in de stal overnachten. Dit is wel een groot verschil met 5 of 6 jaar geleden toen we wel 6 nesten hadden met elk 2 legsel gedurende de zomer. Nog langer geleden, 12 jaar, vlogen er begin augustus heel veel boerenzwaluwen rond het huis en streken neer op het dak van de schuur. Ik heb daar een paar foto's van

gemaakt, die ik als bijlage meestuur. Met behulp van de foto's kon ik 65 zwaluwen op het dak tellen; zowel boeren- als huiszwaluwen. Conclusie: Nu een dramatische terugloop in het aantal zwaluwen hier!

Foto © Watze Fokkema

01-08-2011. Op de boerderij in augustus 2011 veel zwaluwen (boerenzwaluw en huiszwaluw) die voor vertrek zich nog even “opladen” op het warme dak in het zonnetje.

Terband.

Henk en Trienke Tjepkema.

01-01. Vanmorgen bij ons op het terras een grote groene specht (Henk en Trienke Tjepkema).

05-04. De eerste boerenzwaluw in de stal omstreeks 20.30 uur, zit al op een nest in de paardenstal (Henk en Trienke Tjepkema).

09-04. Nummer 2 gearriveerd (Henk en Trienke Tjepkema).

02-09. We hadden dit jaar een 20 nesten in de paardenstal. Allemaal bezet en 2 x jongen. Nesten van 4 a 5 jongen. 2x een dode boerenzwaluw gevonden. Soms waren er jongen uit het nest gedrukt, maar we hebben ze terug gezet. Ging prima. Nu is er s nachts nog 1 boerenzwaluw in de stal. Overdag nog een paar in de lucht. De rest is vertrokken (Henk en Trienke Tjepkema).

Terwispel.

Arie en Ilse Steenwijk.

07-04. Vandaag hebben wij een eerste boerenzwaluw zien vliegen boven de boerderij, nog niet in de stal of loods gezien (Arie en Ilse Steenwijk).

23-05. Bij ons in Terwispel zijn de boerenzwaluwen terug. In de loods denk ik 3 of 4 paartjes, waarvan 1 setje broedt op 5 eieren. En in de stal zijn er ook 3 of 4 paartjes terug, 1 setje broedt al, de andere zijn nog aan het bouwen omdat wij een nieuw dak hebben gekregen op de stal (Arie en Ilse Steenwijk).

Tijnje

Anneke Ziel-Lantinga

15-05. De boerenzwaluw zit op een oud nest van vorig jaar in de jongvee stal en komt er ook niet weer af. Dus waarschijnlijk al eieren. Vandaag voor het eerst gezien. Ook de **turkse tortel** zit weer op dezelfde plek, in de jongveestal, op het nest (Anneke Ziel).

19-06. Afgelopen week op erf een **witte kwikstaart** met 2 jongen. De **zwarte roodstaart** heet 3 jongen. **IJsvogel** gehoord maar niet gezien nog. Ik denk dat er jongen in het nest zitten van de boerenzwaluw omdat beide ouders druk worden als ik in de buurt kom. Het zit te hoog om erin te kijken en met de camera zie ik alleen veren (Anneke Ziel).

18-07. Vandaag een kolibrievlinder bij de woning (Anneke Ziel).

09-09. Vandaag en gisteren was het hier een lust aan boerenzwaluwen. Waarschijnlijk waren ze aan het verzamelen om te vertrekken (Anneke Ziel).

11-09. Gisteren waren hier nog 2 boerenzwaluw jongen doch vandaag waren ze alle weg (Anneke Ziel).

Twijzel.

Joke Smith

10-04. Vanmorgen was het mooi wakker worden deze tweede paasdag. Het eerste wat ik zag was een boerenzwaluw voor het slaapkamerraam. De eerste dit jaar en vroeger dan vorig jaar. Ik hoop dat de anderen snel volgen (Joke Smith).

11-04. Het mannetje boerenzwaluw uit het voorportaal is ook al terug. Dat is 17 dagen eerder dan vorig jaar. Toen waren ze er pas op 28 april. Zij zijn geregeld bij het nest te vinden (Joke Smith).

22-04. Het vrouwtje uit voorportaal komt aan (Joke Smidt).

30-04. Vandaag komt paar 3 aan. Dus nesten voorportaal (1) en veranda (2) waren bezet (Joke Smidt).

01-05. Vandaag kwam het paar boerenzwaluw van de koeienstal aan (Joke Smidt).

07-05. Vandaag nam een paar (na jaren) een oud nest op de lamp in het kleine schuurtje in gebruik (Joke Smidt).

12-05. Vandaag vloog een paartje iedere dag de grote schuur in (Joke Smidt).

16-05. Het paar in de grote schuur s al aan een het nest bouwen begonnen (Joke Smidt).

30-05. Negen spreeuwen nestkasten zijn bewoond geweest en tenminste twee paar broeden nu voor de tweede keer. Zoals ieder jaar weer jonge mezen, merels, mussen en winterkoninkjes. Ook de turkse tortels broeden hier weer. Verder is er ergens in de tuin een nest van de zwartkop en van de tjiftjaf en in de bomenwal in ons weiland zit een tuinfluiter. De grauwe vliegenvanger heeft wel de nestkast geïnspecteerd maar dit paartje heb ik niet meer gezien. Wat wel vreemd is dat we al een paar weken de grote bonte spechten niet meer gezien hebben. Deze zijn er anders wel een paar maal per dag en dit al jarenlang. Met

de boerenzwaluwen gaat het ook goed. Nu zes paar boerenzwaluw in totaal, waarvan het eerste paar al vijf jongen heeft. Nu de rest nog.

28-06. Er zijn al uit twee nesten boerenzwaluwen uitgevlogen. In beide zaten vijf jongen. In twee andere nesten zitten ook jongen. Twee wat oudere jongen uit een van deze nesten waren helaas uit het nest gevallen. In het vijfde nest zijn geen eieren gelegd. Een bijzondere broedplaats. Onderin mijn zelfgemaakte keramieken fantasieboomstam zit een koolmeesnest met zes jongen. De ouders vliegen door de mond naar binnen om ze te voeren (Joke Smidt).

Foto ©Joke /Smidt.

Onderin het keramieken beeld hebben koolmezen een nest gebouwd.

01-09. Op 1 september zat er nog een klein groepje zwaluwen op het dak van de schuur (Joke Smidt).

25-09. Laatste twee gezien hier (Joke Smidt).

20-10. Hierbij mijn boerzwaluw verslag van dit jaar. Het was een minder goed zwaluwjaar dan afgelopen jaren. Waarschijnlijk doordat er minder voedsel voor ze was door het niet zo mooie weer. Wat volgens mij ook een rol speelt is dat hier in de naaste omgeving een paar percelen weiland van eigenaar veranderde, waarbij het kruidige gras is doodgespoten, een rij oude bomen zijn gerooid (waarin spreeuwen zaten) en slootjes zijn dichtgegooid. Bezwaren ingediend bij de gemeente hebben dit niet tegen kunnen houden. Ook werd een weiland getransformeerd tot paardenbak. Tel hierbij het feit op dat de gazons gemillimeterd worden, de tuinen winterklaar gemaakt worden (alle zaadhoofden dus voedsel voor vogels en

schuilgelegenheid voor insecten verwijderd worden) en de bladblazer favoriet is. En dat in het buitengebied! Gelukkig hebben we dit jaar ook weer andere mooie vogels op ons dichtbegroeide erf gezien. Zo hadden we vier jonge grote bonte spechten, een zwartkop paartje, heggemussen, paartje boomkruipers, de grote lijster, paartje tortelduiven, grauwe vliegenvanger, goudvinken, de tjiftjaf, de tuinfluiter en natuurlijk veel jonge spreeuwen, merels, mezen mussen en vinken en een paartje wilde eenden. Benieuwd wat het volgende jaar brengt.

ZWALUWVERSLAG TWIJZEL 2023

Joke Smidt

Nest 1 (voorportaal) Oud nest

Aankomst: 11 april

1e legsel: 5; 5 uitgevlogen op 15 juni

2e legsel: 5; 2 uitgevlogen op 9 augustus. Op 26 juli een dood jong en een tweede nog levend jong onder het nest. De laatste teruggezet. Op 30 juli een derde dood jong onder het nest. Veel kleiner dan de andere twee, dus waarschijnlijk eerder doodgegaan en later uit het nest gegoid.

Nest 2 (veranda middelste nest) Oud nest

Aankomst: 10 april (man) en 22 april (vrouw)

1e legsel: 5; 5 uitgevlogen op 22 juli. Geen 2e legsel

Nest 3 (veranda links) Oud nest

Aankomst: 30 april

Geen eieren

Nest 4 (kleine schuur bovenop de lamp) Nieuw nest

Aankomst: 7 mei

1e legsel: 4; 2 uitgevlogen op 2 juli. Op 26 juni 2 dode jongen op de grond, een kleintje en een grotere. Nest was half uit elkaar gevallen en het paartje heeft daarop een ander al bestaand nest in gebruik genomen in hetzelfde schuurtje

2e legsel: 3; 0 uitgevlogen. Op 8 augustus (een mooie droge dag na 14 dagen regen) lieten 3 jongen zich zien en vooral horen. Ze werden met tussenpozen van een paar minuten gevoerd, maar bleven ook na het voeren piepen. De volgende dag regende het weer en was het stil in de schuur. De jongen waren dood en de ouders zijn niet meer terug geweest.

Nest 5 (grote schuur) Nieuw nest

Aankomst: 12 mei

1e legsel: 5; 5 uitgevlogen op 4 juli. Op 5 juli de zomerstorm. Twee jongen die buiten waren konden door de wind niet terug de schuur in en zijn niet meer gezien.

2e legsel: 5; 5 uitgevlogen op 1 september

Nest 6 (kleine stal boven lamp) Oud nest

Aankomst: 1 mei

1e legsel: 5; 5 uitgevlogen op 18 juni

2e legsel: 5; 5 uitgevlogen op 6 augustus

Nest 7 (kleine stal onder plafond) Nieuw nest

Aankomst: 30 juni

1e legsel: 4; uitgevlogen 0. Op 31 juli lag een jong dood onder het nest en op 6 augustus lagen er nog drie dode jongen. Geen 2e legsel.

Nest 8 (veranda boven bijkeuken) Oud nest vernield door een mus

Op 24 juli wilde een paartje dit nest opbouwen, maar dit lukte maar niet. Te onervaren.

Neeltje Nicolai.

06-06. Ook bij ons broed de **zwarte roodstaart** dit jaar voor de tweede keer in een ander boerenzwaluwnest boven de paardenboxen (Neeltje Nicolai).

Foto © Neeltje Nicolai

12-06-2023. De zwarte roodstaart broedt in een boerenzwaluwnest boven op een t. l. Lamp.

06-09. De laatste vier jonge boerenzwaluw vandaag uitgevlogen. Dit jaar 3 boerenzwaluw nesten in paardenstal (Neeltje Nicolai).

Warga.

Aafke en Wiebe Kooistra

17-04. Vandaag al drie terug hier (Aafke Kooistra).

18-04. Vandaag kwamen er al meer terug hier (Aafke Kooistra).

13-09. Hierbij de laatste update van dit jaar. Er zijn 9 nesten uitgebroed met 3/4 eitjes. Door de extreme warmte heb ik vier vliegklare boerenzwaluwen dood gevonden in het hok. Sommige nestjes zijn weer

gerenoveerd en er zijn een paar nieuwe nestjes bij gebouwd. Zelfs een paar in een hokje dat ik dacht, hoe komen ze hierbinnen, maar ik denkt van door een gleufje. Wat zijn het toch prachtige vogeltjes (Aafke Kooistra).

Wijnaldum

Rinse en Maartje Post.

25-04. Vandaag het eerste paartje boerenzwaluw terug (Rinse en Maartje Post).

04-05. Tot nu toe nog maar drie terug, allemaal op de oude nesten. Toch wel weer blij om hun vrolijke gekwetter te horen. Als er meer warmte komt (?) komen nog wel een paar (Rinse en Maartje Post).

20-09. Vandaag was het stil. Ze hebben nog een aantal dagen boven de wilde tuin en het erf gecirkeld en toen waren ze weg. Tot volgend jaar, dan kijken we weer naar ze uit en is het feest als de eersten zich weer melden met hun gekrijs. Er waren bij ons in 2023 13 bebroede nesten. Zes nesten met een tweede leg en 2 met een derde leg waarvan 2 jongen niet vliegvlug zijn geworden. Totaal 82 jonge boerenzwaluwen, maar ik heb zelf 4 dode onvolgroeide jongen op de vloer gevonden, misschien zijn er meer geweest want er komen regelmatig katten (niet van ons) in de schuur. Wel wat overlast van de vogelpoep, vooral als de jongen wat groter worden (Rinse en Maartje Post).

17-10. In onze tuin is het vandaag een drukte van jewelste, merels, roodborst, vinkjes, boomkruiper, mussen, tortels, kauwtjes, spreeuwen en een paar eksters (Rinse en Maartje Post).

Wijnjewoude

Frans Pool.

14-04. Net twee boerenzwaluwen terug bij mij thuis (Frans Pool).

20-05. Inmiddels twee paartje boerenzwaluwen die druk zijn met het bouwen van hun nestjes, Verder zijn er rondom mijn huis veel meer boerenzwaluwen die waarschijnlijk bij de buurman wonen (Frans Pool).

23-05. Er is een nest van een **waterhoen** bij de vijver geplunderd, nu broeden ze in een eendenkorf in de vijver, dat is veiliger (Frans Pool).

02-06. Hier zitten inmiddels twee boerenzwaluwen te broeden en al heel wat jonge vogeltjes om de deur, Soms zien we de ouders insecten zoeken in het gazon en aan de jongen te voeren (Frans Pool).

17-06. Ineens bezoek van twee **visdief** die het hadden voorzien op de vissen in mijn vijver (Frans Pool).

18-06. De 2 **visdieven** waren er ook weer (Frans Pool).

19-06. Hier zijn de eieren van de beide nestjes boerenzwaluwen inmiddels uitgebroed en hebben ze het nu maar druk met het voeren van de jongen. Het eerste nestje van het **waterhoen** is geplunderd maar gelukkig is de tweede poging in één van de eenden korven wel goed gelukt. Inmiddels zijn er 9 jongen en dit is echt een vermaak voor de campergasten die me regelmatig op de hoogte houden van de situatie (Frans Pool).

29-06. Inmiddels zijn er 8 jonge boerenzwaluwen uitgevlogen (Frans Pool).

07-08. Inmiddels is het nestje met eieren van de boerenzwaluwen voor de tweede keer uitgebroed en worden de jongen al volop gevoerd (Frans Pool).

24-08. Het is hier nu een en al leven met de jonge boerenzwaluwen van mij en van de buurman om de deur (Frans Pool).

04-09. Hier momenteel dagelijks ongeveer 30 boerenzwaluwen om de deur in de lucht. De **visdieven** heb ik niet meer gezien, maar nu komt er dagelijks een **ijsvogel** langs om een visje(s) uit de vijver te vissen (Frans Pool).

08-09. De meeste boerenzwaluwen zijn hier vandaag vertrokken (Frans Pool).

13-09. Vandaag de laatste nog gezien en daarna niet weer (Frans Pool).

Wognum (Noord Holland)

Jacob Blank

25-04. Vandaag is het eerste stel boerenzwaluwen aan komen vliegen en hebben een oud nest in de schuur meteen gevonden (Jacob Blank).

00-08. Ik heb eind augustus paar keer aan het tellen geweest (ouders en jongen) en kwam boven de 50 boerenzwaluwen uit (Jacob Blank).

08-09. De laatste boerenzwaluw is uit de schuur vertrokken (Jacob Blank).

18-09. Ik heb van de zomer eerst 6 nesten geteld met jonge zwaluwen de grootste had er 6 2 van 5 en 3 met 4 jongen dat waren er dus 28 jongen zwaluwen. De 2 leg was ook goed wat eieren betreft weer grote aantallen, maar doordat het weer toen niet best was zijn er 10 pullen niet in staat geweest om volwassen te worden. Nu de laatste 10 dagen zie ik er niet 1 meer in de schuur. Maar het was een goed boerenzwaluwen jaar in de schuur in Wognum Noord Holland (Jacob Blank).

9. Mededelingen en korte bijdragen.

Vondst van een rollager met boerenzwaluw erop.

Op 16-5-2023 ringde ik een nest met 5 jonge zwarte roodstaarten bij bouwbedrijf van der Meer in Sneek. Je krijgt als vogel ringer niet vaak de kans om zo'n nestje met jongen van de zwarte roodstaart te ringen. De jonge vogeltjes waren al flink in de veren en zaten in een nestje op zolder bij het bouwbedrijf van der Meer.

Aan ervaring geen gebrek bij Bouwbedrijf van der Meer want het bestaat al sinds 1890. Dat betekent al meer dan 130 jaar kwaliteit en vakmanschap. Bouwbedrijf van der Meer vindt zijn oorsprong in Oudega. Wat begon als dorpsstimmerman is de loop der jaren uitgegroeid tot een allround bouwbedrijf. Sinds 1975 zijn ze gevestigd aan de Einsteinstraat 10 te Sneek, waaruit zij met hun team het werkgebied van Noord-Nederland bedienen. Van onderhoud tot nieuwbouw, in kleine en grote projecten.
<https://bouwbedrijfvandermeersneek.nl/>

Foto © Jan de Jong

16-05-2023. Jonge zwarte roodstaart op zolder geringd bij bouwbedrijf van der Meer in Sneek.

Na het ringen kreeg ik van Cor van der Meer een oud rollager wat uit een oude schuurdeur kwam ergens uit de wijde omgeving van Sneek. Dit oude rollager is jarenlang bewaard omdat er een mooie afbeelding van een boerenzwaluw op stond. Op dit specifieke rollager met een afgebeelde boerenzwaluw stond een tekst en een nummercode (zie fotos hieronder). De tekst op de zijkant (Kugellager met nummer 95466) doet vermoeden dat het van Duitse herkomst is. Het nummer is een z.g. patent nummer. Het is al die tijd bewaard gebleven op het bouwbedrijf Van der Meer. Het was helaas niet meer na te gaan waar dit specifieke rollager vandaan kwam. We zijn dan ook erg benieuwd of iemand nog iets weet van dit soort rollagers met een kenmerkende boerenzwaluw en weet waar het vandaan komt en of er op meer plekken in Friesland van dergelijke oude rollagers gebruikt werden. Vroeger werd dit soort rollagers wel meer in deuren gebruikt, vooral in schuren ook in woningen kwam het wel voor (scheiding voor en achterkamer). Tijdens mijn bezoeken aan boerderijen om boerenzwaluwen te ringen kwam ik menig deur tegen die van een rollager voorzien was, doch wist niets van de herkomst van deze speciale rollagers.

Foto © Jan de Jong

Zijaanzicht links en rechts van het rollager, de totale lengte is 10,5 cm, diepte 5cm en (sleuf) breedte 2 cm. Het nummer 95466 is een Duits patentnummer uit 1897 een zgn. DRP nummer (zie Tabel A).

<https://www.porcelainmarksandmore.com/resources/registrations-de.php>).

Foto © Jan de Jong

Rollager links boven aanzicht en rechts onderaanzicht.

Het opvallende aan dit rollager is dat er geen schroefje of moertje aan te pas komt, het is gegoten en het wielje is eraan geklonken. Deze rollagers werden vaak onder en boven in de deur geplaatst in combinatie met een geleidestrip. De twee gaten dienden ervoor om het rollager met een lange spijker vast te zetten in de deur. We zijn erg benieuwd of iemand deze lagers nog herkent en meer weet.

Na publicatie op 18 december 2023 Facebook kreeg ik dezelfde dag al een melding binnen van Rutger.

Hij melde me dat hij net zo'n rollagers te koop zag staan in Groningen op Marktplaats. De zwaluwafbeelding en het type is inderdaad hetzelfde en op die van marktplaats staat nog de afkorting D.R.G.M. Dat staat voor Deutsches Reichs Gebrauchs Muster. Het betekent dat het model een geregistreerd design in Duitsland is. Dus het zal van Duitse makelij zijn aangezien de afbeelding gelijk is. Het nummer is een z.g. patentnummer van vóór de 2e wereldoorlog. Deze patenten zijn ingesteld vanaf 1891. Omdat op die uit Sneek geen D.R.G.M. staat neem in aan dat het van ver vóór de 2e WO is (ook gezien het patent nummer).

Foto © Marktplaats

Nummer 230426 is monster uit 1904(tabel B).

We weten dat van 1891 tot 1945 er in Duitsland vervaardigde producten mogelijk voorzien waren van dit D.R.G.M. aanduiding. De fabrikant kon er destijds voor kiezen om niet de buitensporige patentkosten te betalen die Duitsland in rekening bracht, maar er in plaats daarvan voor zou kiezen om de beoogde gebruikswijze of het ontwerp van hun product auteursrechtelijk te beschermen. Dit auteursrecht gold aanvankelijk voor een periode van 3 jaar, met een optie tot verlenging met nog eens 3 jaar. Hierdoor kreeg de auteursrechthebbende maximaal 6 jaar bescherming.

Wat weten we van DRP- en DRGM-dating referentie uit internet;

Zie ; <https://www.porcelainmarksandmore.com/resources/registrations-de.php> .

*De tot 1945 gebruikte afkortingen DRP ("Deutsches Reichspatent", 1877 - 1945) en DRGM ("Deutsches Reichs **Gebrauchs** Muster", 1891 - 1944) komen vaak voor op metaalwaren, maar zijn ook te vinden op keramiek of combinaties van gemengd materiaal. Onderstaande tabellen maken het mogelijk om de registratie van een artikel grofweg te dateren. Houd er rekening mee dat dit niets zegt over de leeftijd van een item zelf, aangezien het net zo goed meer dan tien jaar na de daadwerkelijke registratie kan zijn geproduceerd.*

Zie Bijlagen; Tabel DRP patent nummer en Tabel DRGM monster nummer.

DRP patent nummer			DRGM monster nummer		
Jaar	Eerste deelname dat jaar	Laatste deelname dat jaar	Jaar	Eerste deelname dat jaar	Laatste deelname dat jaar
1877	Nr 1	Nr. 3.411			
1878	Nr. 3.412	Nr. 6.679			
1879	Nr 6.680	Nr. 11.626			
1880	Nr. 11.627	Nr. 15.416			
1881	Nr. 15.417	Nr 18.780			
1882	Nr. 18.781	Nr. 24.288			
1883	Nr. 24.289	Nr. 27.473			
1884	Nr. 27.474	Nr. 32.827			
1885	Nr. 32.828	Nr. 34.234			
1886	Nr. 34.235	Nr. 38.146			
1887	Nr. 38.147	Nr. 42.053			
1888	Nr. 42.054	Nr. 46.038			
1889	Nr. 46.039	Nr 50.360			
1890	Nr. 50.361	Nr. 55.109			
1891	Nr. 55.110	Nr. 60.637	1891	Nr 1	Nr. 2.056
1892	Nr. 60.638	Nr. 66.524	1892	Nr. 2.057	Nr. 8.972
1893	Nr. 66.525	Nr. 73.048	1893	Nr. 8.973	Nr 20.295
1894	Nr. 73.049	Nr. 79.009	1894	Nr. 20.296	Nr. 33.473
1895	Nr. 79.010	Nr. 84.731	1895	Nr. 33.474	Nr. 49.316
1896	Nr. 84.732	Nr. 90.382	1896	Nr. 49.317	Nr. 67.052
1897	Nr. 90.383	Nr. 95.758	1897	Nr. 67.053	Nr. 85.651
1898	Nr. 95.759	Nr. 101.372	1898	Nr. 85.652	Nr. 108.672
1899	Nr. 101.373	Nr. 108.398	1899	Nr. 108.673	Nr. 126.198
1900	Nr. 108.399	Nr. 116.997	1900	Nr. 126.199	Nr 144.790
1901	Nr. 116.998	Nr. 127.464	1901	Nr. 144.791	Nr. 165.285
1902	Nr. 127.465	Nr. 138.166	1902	Nr. 165.286	Nr. 189.298
1903	Nr. 138.167	Nr. 148.046	1903	Nr. 189.299	Nr. 214.121
1904	Nr. 148.047	Nr. 157.582	1904	Nr. 214.122	Nr. 238.941
1905	Nr. 157.583	Nr. 167.075	1905	Nr. 238.942	Nr. 266.693
1906	Nr. 167.076	Nr. 180.522	1906	Nr. 266.694	Nr. 294.709
1907	Nr. 180.523	Nr. 193.391	1907	Nr. 294.710	Nr. 325.053
1908	Nr. 193.392	Nr. 205.494	1908	Nr. 325.054	Nr. 360.057
1909	Nr. 205.495	Nr. 217.299	1909	Nr. 360.058	Nr 402.990
1910	Nr 217.300	Nr. 229.496	1910	Nr. 402.991	Nr. 445.285
1911	Nr. 229.497	Nr. 242.088	1911	Nr. 445.286	Nr. 490.792
1912	Nr. 242.089	Nr. 255.067	1912	Nr. 490.793	Nr. 534.165
1913	Nr. 255.068	Nr. 268.710	1913	Nr. 534.166	Nr. 582.561

1914	Nr. 268.711	Nr. 281.478	1914	Nr. 582.562	Nr. 621.440
1915	Nr. 281.479	Nr. 289.455	1915	Nr. 621.441	Nr. 640.793
1916	Nr. 289.456	Nr. 295.948	1916	Nr. 640.794	Nr. 656.863
1917	Nr. 295.949	Nr. 303.620	1917	Nr. 656.864	Nr. 673.159
1918	Nr. 303.621	Nr. 309.830	1918	Nr. 673.160	Nr. 688.628
1919	Nr. 309.831	Nr. 317.672	1919	Nr. 688.629	Nr. 727.717
1920	Nr. 317.673	Nr. 331.398	1920	Nr. 727.718	Nr. 761.167
1921	Nr. 331.399	Nr. 346.119	1921	Nr. 761.168	Nr. 801.527
1922	Nr. 346.120	Nr. 366.682	1922	Nr. 801.528	Nr. 834.056
1923	Nr. 366.683	Nr. 386.998	1923	Nr. 834.057	Nr. 861.682
1924	Nr. 386.999	Nr. 407.544	1924	Nr. 861.683	Nr. 893.495
1925	Nr. 407.545	Nr. 423.264	1925	Nr. 893.496	Nr. 933.595
1926	Nr. 423.265	Nr. 438.755	1926	Nr. 933.596	Nr. 974.245
1927	Nr. 438.756	Nr. 453.955	1927	Nr. 974.246	Nr. 1.015.246
1928	Nr. 454.956	Nr. 469.676	1928	Nr. 1.015.247	Nr. 1.056.593
1929	Nr. 469.677	Nr. 487.987	1929	Nr. 1.056.594	Nr. 1.101.263
1930	Nr. 487.988	Nr. 515.098	1930	Nr. 1.101.264	Nr. 1.152.262
1931	Nr. 515.099	Nr. 541.041	1931	Nr. 1.152.263	Nr. 1.200.312
1932	Nr. 541.042	Nr. 566.771	1932	Nr. 1.200.313	Nr. 1.244.424
1933	Nr. 566.772	Nr. 590.225	1933	Nr. 1.244.425	Nr. 1.284.566
1934	Nr. 590.226	Nr. 607.057	1934	Nr. 1.284.567	Nr. 1.322.191
1935	Nr. 607.058	Nr. 623.205	1935	Nr. 1.322.192	Nr. 1.358.462
1936	Nr. 623.206	Nr. 640.081	1936	Nr. 1.358.463	Nr. 1.395.077
1937	Nr. 640.082	Nr. 654.446	1937	Nr. 1.395.078	Nr. 1.424.955
1938	Nr. 654.447	Nr. 669.858	1938	Nr. 1.424.956	Nr. 1.453.664
1939	Nr. 669.859	Nr. 685.412	1939	Nr. 1.453.665	Nr. 1.478.890
1940	Nr. 685.413	Nr. 700.197	1940	Nr. 1.478.891	Nr. 1.495.080
1941	Nr. 700.198	Nr. 715.116	1941	Nr. 1.495.081	Nr. 1.512.233
1942	Nr. 715.117	Nr. 729.894	1942	Nr. 1.512.334	Nr. 1.526.138
1943	Nr. 729.895	Nr. 743.163	1943	Nr. 1.526.139	Nr. 1.536.386
1944	Nr. 743.164	Nr. 756.825	1944	Nr. 1.536.387	Nr. 1.538.970
1945	Nr. 756.826	Nr. 759.516			

We weten dus dat het rollager wat bewaard is gebleven bij Bouwbedrijf van der Meer uit Sneek een oud exemplaar is en dat het een origineel patent nummer heeft. De (Duitse) fabriek die deze rollager heeft gemaakt konden we helaas niet terugvinden. Zeker is het dat een timmerman dit rollager heeft bewaard omdat het een afbeelding van een zwaluw droeg wat mogelijk ongewoon was in de omgeving van Sneek.

Joure 4 januari 2024

Jan de Jong

EURO munt met boerenzwaluw

Via Rita Delger uit Bovensmilde ontving ik een berichtje dat er in Estland een speciale 2 euro munt is uitgegeven met de afbeelding van een boerenzwaluw. Leuk om te weten voor boerenzwaluw liefhebbers. Hierbij een link naar marktplaats waar de munt te verkrijgen is. Kosten 2,60 euro.

https://link.marktplaats.nl/a1000059773?utm_source=ios_social&utm_medium=social&utm_campaign=socialbuttons&utm_content=app_ios

Foto © Rita Delger.

De speciale 2 euro uitgave met een boerenzwaluw in vlucht.

Let er dus op voordat U de munt uitgeeft. Ben benieuwd of er ok mensen zijn die de munt tussen hun betaalmiddelen zullen ontdekken!

Noodklok voor boerenzwaluw ringonderzoek.

door Jan de Jong

Vorig jaar maakte ik me zorgen in het Boerenzwaluwen Journaal over het aantal in ons land geringde boerenzwaluwen, dit jaar luid ik de noodklok. Als boerenzwaluw ringers in ons land halen we bij lange na de aantallen geringde pullen boerenzwaluw niet meer die nodig zijn voor een goede schatting van de overleving. Volgens Henk van der Jeugd hebben we jaarlijks zo'n 6000 geringde pullen nodig om een goede schatting van de overleving te maken (Rapport van het Vogeltrekstation).

Kijken we nu naar de totaalijsten van geringde vogels in Nederland (Vogeltrekstation) van de laatste 3 jaar (hieronder) dan is daar landelijk een dramatische terugval te zien van het geringde aantal boerenzwaluwen.

Boerenzwaluw geringd in Nederland				
Jaar	pulli	1kj	volgroeid	totaal
2020	4214	3695	1544	9453
2021	3476	2026	1065	6567
2022	2583	2913	1114	6610
2023	?	?	?	?

© bron. Vogeltrekstation Wageningen/ jaaropgaven 2020/2021/2022.

De **terugval** van het ringen van boerenzwaluw **nestjongen** is tussen 2020 en 2022 **sterk toegenomen** van 4214 in 2020 naar 2583 in 2022. Een **terugval van bijna 40%** (39,18%). Ten opzichte van de te halen score van 6000 nestjongen (nodig volgens VT) haalden we in 2022 maar net 43 % (43.05%) van de nodige nestjongen. Het aantal geringde nestjongen kan in combinatie met het RAS project (het terug vangen van de broedvogels) een waardevolle bijdrage leveren in het bepalen van de overleving en dispersie (verspreiding in het volgend broedseizoen) van de jonge vogels.

De **terugval** van het totaal aantal geringde boerenzwaluwen in ons land **is al vlak na 2017 aan de gang**; zie <https://www.vogeltrekatlas.nl/statistieken.html?-0-boerenzwaluw-Aantallen>

Volgens de Vogeltrekatlas zijn er in 2017 zelfs 14232 boerenzwaluwen geringd en in 2021 maar 5958. Een terugval van maar liefst 58,14%. De recent ontvangen jaarlijst van 2021 van het Vogeltrekstation vermeld echter voor 2021 zelfs 6567 geringde boerenzwaluwen. Dan nog is de terugval meer dan 50% (53,86%)! Oorzaken van de dramatische terugval is deels te verklaren door het ouder worden van de “oude garde” zwaluw onderzoekers in ons land. Velen zijn al over de 70 en lopen niet meer met zware ladders in gladde veestallen rond. Ook de hoge sterfte in het eerste levensjaar van boerenzwaluw nestjongen (meer dan 70%) loont niet echt. Van de 1000 pootringen al 70% verlies in eerste jaar wordt kennelijk gezien als “weggegooid geld”. Duizend 2.3 mm pootringen kosten momenteel zo’n 150 euro. Om de 6000 geringde pulli boerenzwaluw te halen hebben we minimaal jaarlijks dus landelijk zo’n 1000 euro nodig. Dat zou toch mogelijk moeten zijn om subsidie en of door crowdfunding geld bij elkaar te krijgen voor het kosteloos ringen van nestjongen? Zelf ringden we dit jaar zo’n 1327 boerenzwaluwen (RAS en diverse andere projecten) hiervan waren 412 pulli, 308 1kj en 607 na1kj.

Jaar	pulli	1kj	Na1kj	totaal
2020	413	76	363	852
2021	373	163	233	769
2022	162	178	357	697
2023	412	308	607	1327

Het zijn naast de ringen, netten en hulpmiddelen ook de reiskosten die de laatste jaren zorgen voor hoge kosten, die eigenlijk niet in verhouding staan met de kleine vergoeding die er maar voor wordt gegeven. Het liefst zag ik dat er de komende jaren (na meer dan 25 jaar RAS boerenzwaluw onderzoek) meer jonge ringers opgeleid worden voor boerenzwaluw nestjongen en dat er projecten opgezet worden in de omgeving van speciale RAS plekken/gebieden waar al onderzoek wordt gedaan om meer onderzoek te doen naar de verspreiding van de al geringde vogels zodat rondom deze RAS project plekken meer en

beter onderzoeksresultaten worden behaald. Dat laatste levert m.i. meer en betere info op over de overleving en de dispersie. Daarbij zouden de ringen en het ringmateriaal van boerenzwaluwen vergoed moeten worden.

Ook Bennie van den Brink (coördinator Boerenzwaluw project Vogeltrekstation) meldt in zijn Regio verslag Noord Veluwe van 2021 dat het ringen van nestjongen belangrijk is; Citaat; Het aantal geringde nestjongen kan in combinatie met het RAS project (het terug vangen van de broedvogels) een waardevolle bijdrage leveren in het bepalen van de overleving en dispersie (verspreiding in het volgend broedseizoen) van de jonge vogels. Volgens de laatste bevindingen is vooral de oversteek van de Sahara tijdens de voorjaartrek cruciaal. In de periode maart – april heersen er vaak sterke tegenwinden die soms stofstormen of zandstormen veroorzaken en aan heel veel vogels (niet alleen zwaluwen) het leven kosten die dan net bezig zijn met de oversteek. Bennie ringde met zij team dit jaar maar liefst 2601 boerenzwaluwen.

Aantal	leeftijd			
projecten	nestjong	1 kj	na 1kj	Eindtotaal
Boerenzwaluw slaappleaats - Elburg		1919	218	2137
C02 Elburg			1	1
Overig ringwerk - Brink	30	132	1	163
R028 - Boerenzwaluw	233		67	300
Eindtotaal	263	2051	287	2601

Bron © Bennie van den Brink

Het ringen van nestjongen van de boerenzwaluw heeft voor de ringer tot gevolg dat van de 1000 nestjongen die geringd worden er na een jaar het maar ruim 14,8% overleeft (Rapport Vogeltrekstation). Dus 85,2% overleeft het eerste levensjaar NIET. Bij volwassen vogels ligt de overleving wat veel hoger. Een analyse gebaseerd op terugvangsten van adulte broedvogels binnen RAS projecten wijst op 40% overleving voor mannetjes en 35% voor vrouwtjes (bron: Van der Jeugd, H. 2012. Rapport van het Vogeltrekstation: Overleving van de Boerenzwaluw in de periode 1989 – 2010). Vandaar ook dat boerenzwaluw ringers het liefst volwassen boerenzwaluwen ringen, dat levert een grotere kans op terugmeldingen (betere overleving) op en meer vergoeding van het RAS project. De ring en onderzoekskosten voor boerenzwaluw ringers van het RAS project zijn al jaren deels voor eigen rekening.

10. Dankwoord en sponsors

In 2023 kwamen er veel meldingen binnen over boerenzwaluwen. Zoveel zelfs dat het me flinke moeite kostte om een groot deel ervan in dit Boerenzwaluw Journaal te verwerken. Ik wil dan ook een ieder bedanken voor hun bijdragen en gastvrijheid. Vooral ook op al die adressen waar ik boerenzwaluwen mocht ringen op erven, bij sommigen kom ik zelfs al meer dan 20 jaar. Ik wordt altijd gastvrij ontvangen en men is erg behulpvaardig waar ik ook kom. Dank daarvoor!

In 2023 is ringer Gerard Westerhuis uit Sint Jacobiparochie toegevoegd aan het RAS project Boerenzwaluw en heeft een start gemaakt met het ringen van boerenzwaluwen in Oudehorne en vangt hij ook boerenzwaluwen op ons gezamenlijk ringstation VRS Rohel Tjeukemeer. Hopelijk zijn er meer

ringers die zich volgend jaar willen aansluiten om in de provincie Friesland jonge en of oude boerenzwaluwen te ringen voor het RAS project. We kunnen nog wel enkele actieve ringers gebruiken.

Sponsors.

Speciaal wil ik de sponsors bedanken voor hun financiële bijdragen (totaal 300 euro), zonder hun wordt het steeds moeilijker om in onze zo fraaie provincie Fryslân veel boerenzwaluwen te vangen en te ringen voor het wetenschappelijk onderzoek.

- Sponsors Boerenzwaluw project
- Vogelwacht Hommerts Jutrijp
- Vogelwacht Joure
- Henk Bulsing uit Haskerhorne
- A. Postma-Simons uit De Knipe

Vooraf de hoge kosten van vervoer zijn in 2023 flink toegenomen. De literprijs van benzine kwam dit jaar zelfs soms al boven de 2 euro uit. Daarbovenop komen allerlei andere kosten (vangmiddelen, ringen, netten, tangen, administratie, etc.). Slechts een klein deel van de ringen krijgen we als vrijwillig wetenschappelijk onderzoekers maar vergoed van het instituut in Wageningen. Het zijn vooral deze bijkomende hoge kosten zoals o.a. de benzineprijs die er voor zorgen dat er soms niet afgereisd kan worden naar een wat verder gelegen onderzoek bestemming. In 2023 waren alleen al de reiskosten van het Boerenzwaluwproject 384,70 euro (1832 km).

Graag zouden we voor 2024 nog wat meer sponsors willen hebben om het Boerenzwaluw ringonderzoek op de zelfde wijze te kunnen blijven voortzetten.

11. Slot.

Het 13^e Boerenzwaluw Journaal Friesland is hierbij een feit. Allerlei informatie is weer verzameld om zo een beeld te geven van hoe de boerenzwaluw zich (nog) in stand houdt in ons mooie landschap. Toch baart het me zorgen dat er steeds minder ringers zijn die onderzoek willen doen aan de boerenzwaluw. Landelijk halen we steeds minder aantallen binnen. 2023 stond bij mij in het teken van zoveel mogelijk oude boerenzwaluwen ringen in stallen en schuren, en dit is gelukkig gelukt (607 geringd/156 terug) met U hulp. In goede gezondheid hopen we in 2024 weer een bijdrage te kunnen leveren aan het wetenschappelijk ringonderzoek aan boerenzwaluwen.

Jan de Jong (73).

Boerenzwaluw onderzoeker Friesland.

xxxxxxx